

Zachariae Brendelii ... Chimia in artis formam redacta ubi praeter methodum addiscendi egcheirēseis chemicas facilimam, disquisitio curata de famosissima praeparatione, auri potabilis instituitur. / Post obitum auctoris, consilio Werner Rolfinck.

Contributors

Brendel, Zacharias, 1592-1638.
Rolfinck, Werner, 1599-1673.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Arnoldi Doude, MDCLXXI [1671]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fdt8h6a9>

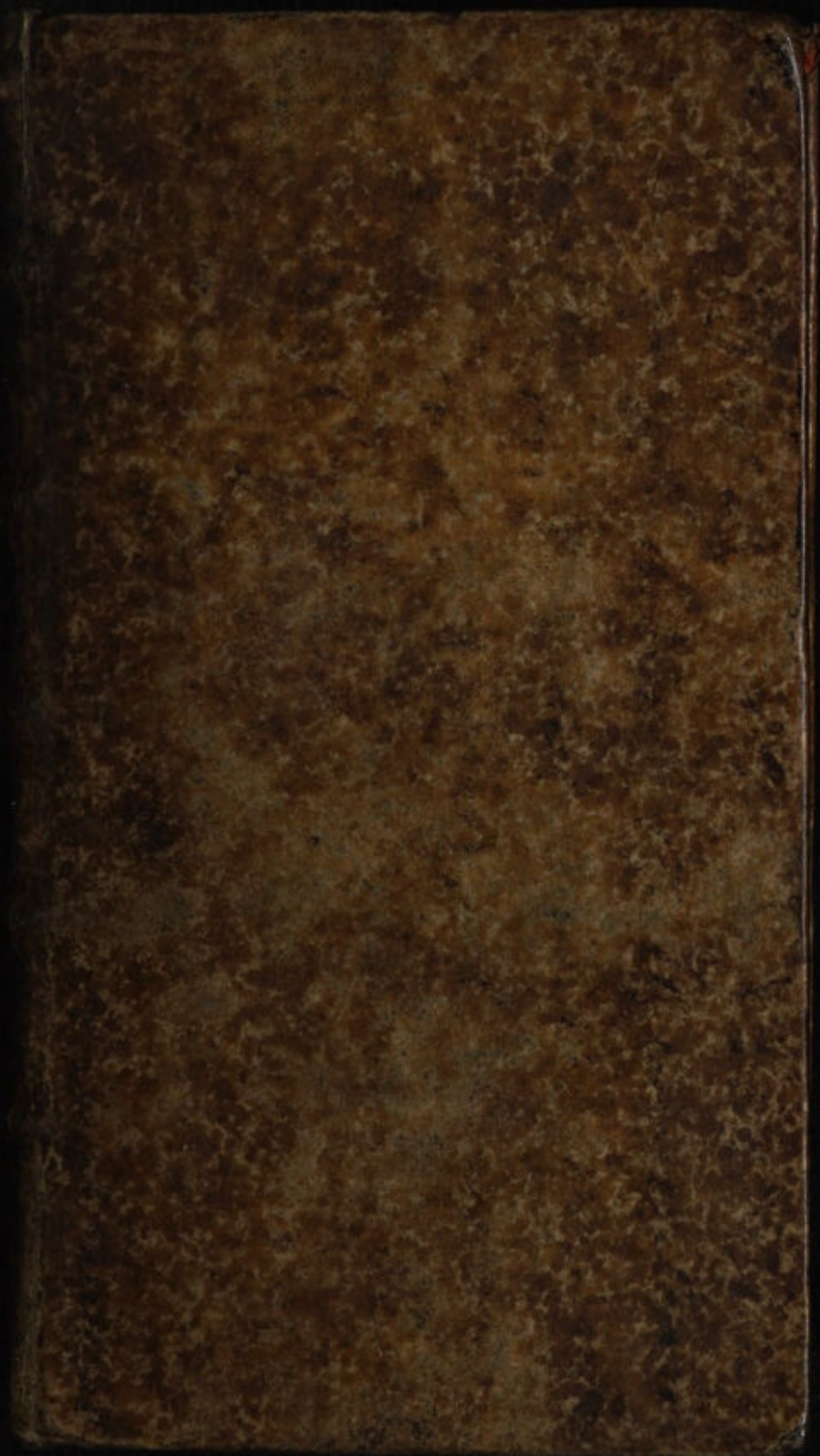
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

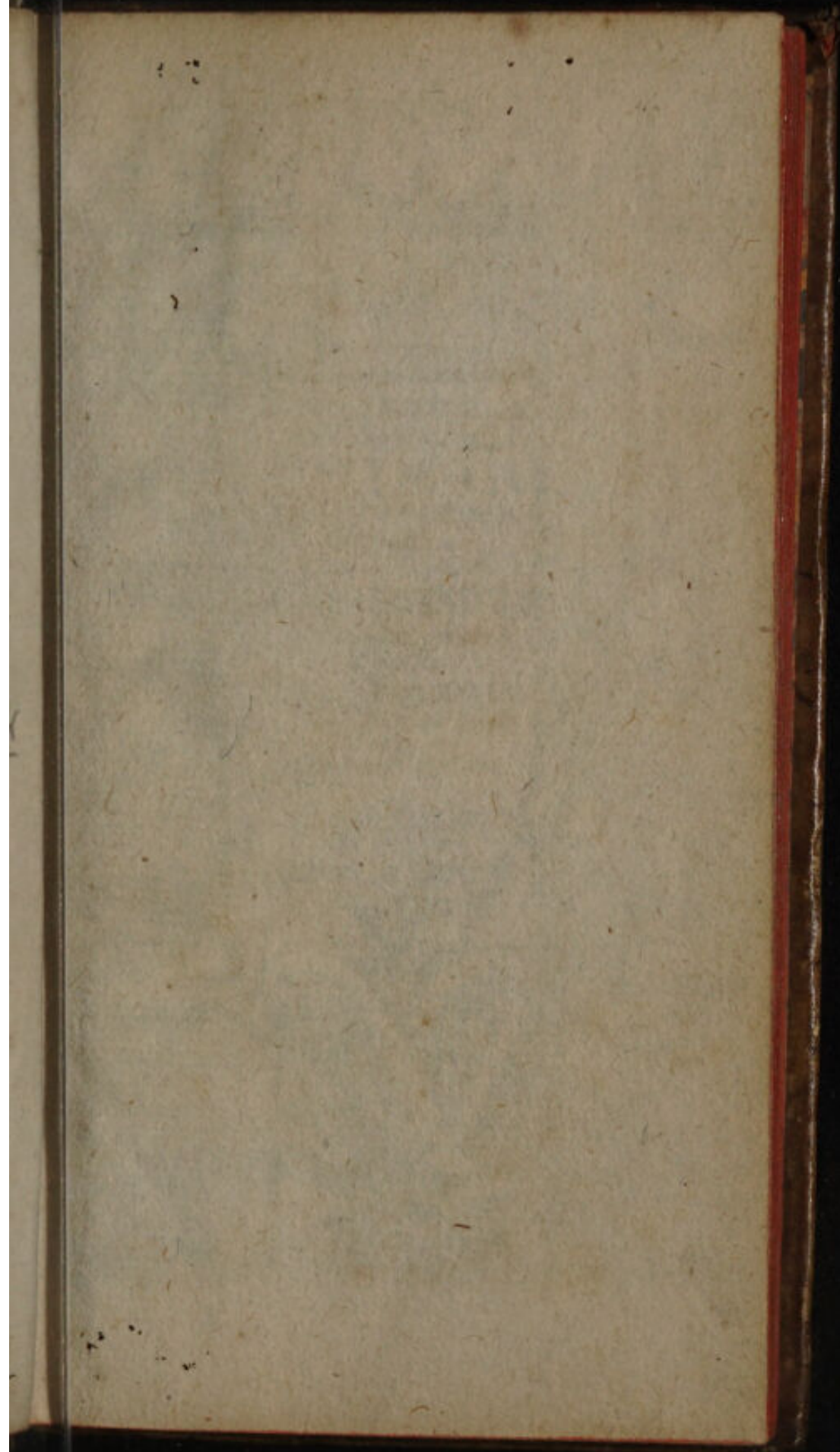

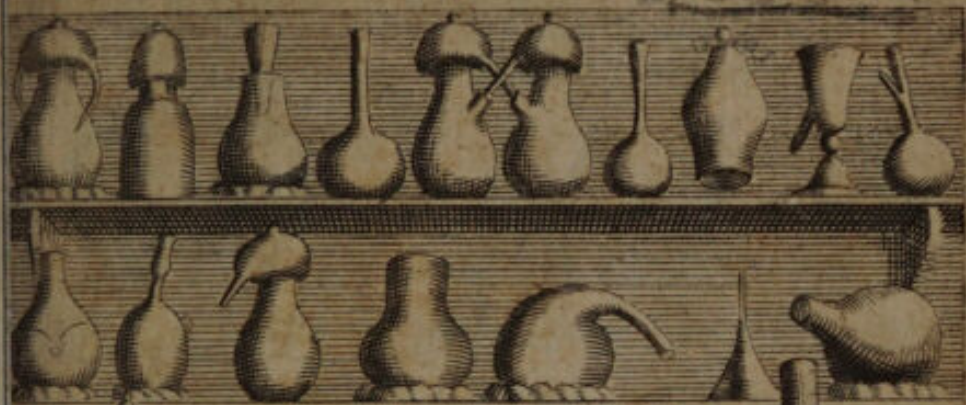

Unable to display this page

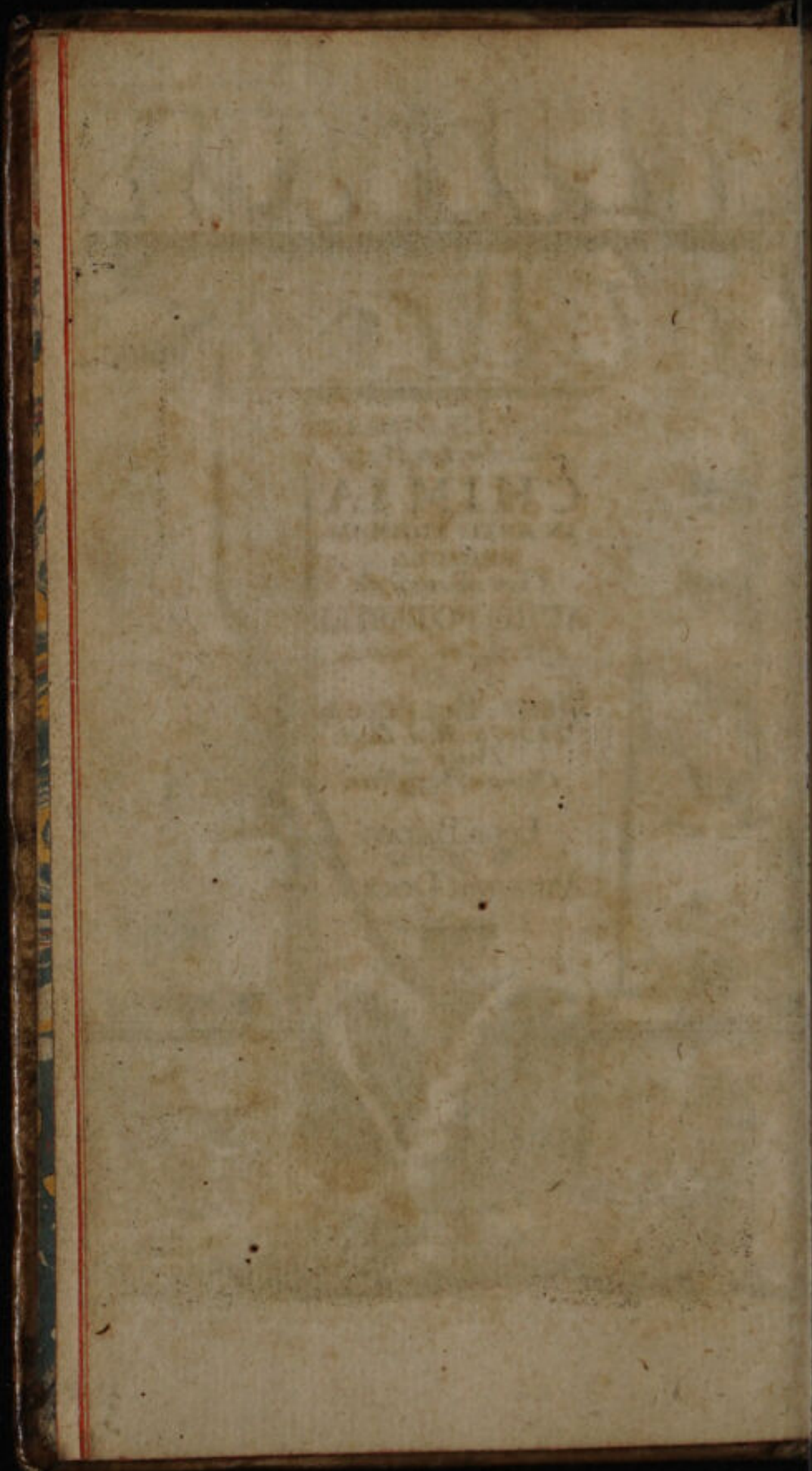
Unable to display this page

4255204

ZACH. BRENDELII
Med. Doct. & Profefs.
CHIMIA
IN ARTIS FORMAM
REDACTA
Cum difcuffu de
AURO POTABILI
Poft obitum Autoris,
Confilio
WERN. ROEFINCK,
Philof. & Med. Doct.
Pract. et
Chimice Profefsoris.
LUGD. BATAV.
Ex Officina
ARNOLDI DOUDE
1672.

LE

C

IN

Ubi

vyze

A

WE

Har

Ex

ZACHARIAE BRENDELII

Med. Doct. & Profess. Publici

CHIMIA

IN ARTIS FORMAM REDACTA

Ubi præter Methodum addiscendi

ἐν χειρὶ τοῦ Chimicas facillimam, disquisitio
curata de famosissima præparatione,

AUR[●] POTABILIS
instituitur.

Post obitum Autoris, Consilio

WERNERI ROLFINCK,

*Hamburgensis Philos. & Med. Doct. Pract.
& Chimia Professoris.*

LUGDUNI BATAVORUM

Ex Officinâ ARNOLDI DOUDE,

Bibliopola proximi Academiae,

C L O I O C L X X I.

CHIMIA

ATQVE MAMMABACTA

in pectore Melchiorum obliuendi

NOTABILIS

instructum.

Per Joannem Schenck, Cosmopolit.

WERNERI ROLFINCK,

in pectore Melchiorum obliuendi.

P

Conti

micare
cerisq
confus
loisphi
sam m
negerr
abri de
diverfi
runt les
peritue
rem (1
scere p
pact. e
um not
hil quat
que ven

PROOEMIUM I.

& quidem ejusdem

SECTIO I.

Continens commendationem Chimiæ.

Nter cœteras artes, quas in *Chimia est*
 communem salutem di- *ars nobilif-*
 vina humano generi con- *sima, verif-*
 cessere consilia CHI- *sima, cer-*
 MIAM nobilitatis radiis *tissima.*
 micare, veritatis splendore scintillare,
 certisque fundamentis niti, uno ore,
 constantique testimonio affirmant Phi-
 losophi, omnique exceptione majores
 summi Monarchæ, Virique plurimi In-
 tegerrimi. *Theobaldus Hogl. in proœm. i. ex una-*
 libri de diffic. Alchim. & quidem illi, *nimi con-*
 diversissima, distantissimaque incolue- *sensu pluri-*
 runt loca: diversis etiam vixerunt tem- *morum*
 poribus, ita ut à se invicem illum erro- *Philosopho-*
 rem (sic enim vocant Misochimici) di- *rum &*
 scere potuisse non videantur. Unde ap- *summo-*
 paret, consensum illum tam latè paten- *rum viro-*
 tem non unius Urbis, sed Orbis, aliud ni- *rum &c.*
 hil quam evidentissimam infallibilem-
 que veritatem continere I. W. è Dien-

Unable to display this page

Unable to display this page

*Profanato-
rum Chi-
mia poena
digna.*

PRIORES quod attinet, fanè digni es-
sent, quos prudens Magistratus severio-
ri oculo observaret, inque eos exempla
statueret, quò alii ab ejus modi facino-
ribus deterrentur. Quotusquisque e-
nim non eorum, qui militiam egeni de-
feruere, Tonsores, Rabulæ, vetulæ in-
cantatrices, Monetarii contemtissimi
audiunt, aut quocunque modo bona sua
dilapidarunt, Chemicus audire non cu-
pit? interim nihil ab Elephante differt,
ne quid durius proloquar. Sed verend-
um, ut hic quoque locum inveniât
Salvatoris nostri dictum de erroribus in
Ecclesia existentibus (*si parva magnis
componere licet*) ZIZANIA SINITE CRE-
SCERE USQUE AD MESSEM &C.

*Osores Chi-
mie jam-
dudum sese
subduxe-
runt.*

Illi verò qui audito solo Chimiæ no-
mine inhorrescunt & subinde vomitu-
turiunt, quosceumque haleces sale condien-
dos, posteaque in fumo suspendendos
Mufetus dictitat; illi, *inquam*, tempo-
ris progressu, rerum omnium Magistra,
Artis evidentiâ, propriaque conscientia
victi jamdudum obmutuere.

*Posores
Chimie
quidem
m'ri sunt,
sed devicti.*

Horum vero obtrectiones & obje-
ctiones tot sunt,

— quot divitis ostia Nili, quas
tamen

tamen ut elumbes ne *ἔσθ' ἰάμῃ* 28° æsti-
mant cordati, illasque diluit Ioh. Con-
radus Gerhardus in extracto *Chimica-
rum quæstionum*, simul etiam veritatem
artis hujus contra negantes principia fun-
damentaliter & fusè adferit.

Unum aut alterum solum movebi-
mus, quod plerisque ejus cultoribus jure
merito exprobrari queat.

Nempè quod magnis impensis vigili
labore & indefesso studio inquisitam in-
ventamque scientiam aut in arcanò ha-
beant omnino neminique quicquam de
eadem communicent: aut sub parabolis
obscurisque ænigmatis descriptam ean-
dem in lucem, prodire patiantur. Et
quidem istorum adeò affectatè obsecri
sunt, ut satius sit, nihil istiusmodi scri-
ptorum legisse, quam multa ejusdem
farinæ multo studio perlustrasse. Quam
quidem consuetudinem, quamvis illi suis
rationibus, ob quas ita arcana obnubi-
lent, destitui haud videantur, nostro suf-
fragio, cum peccent contra dilectionem
proximi, commendare haud possumus,
imò conducibilius judicamus planè &
perspicuè in usum publicum sua experi-
menta & inventa promere.

Obiectio.

*Quod ce-
lent omni-
no vel ob-
scurant in-
venta, Chi-
mici repræ-
sendantur.*

*Quod celent
omnia vel
obscurant
inventa
Chimici, de-
seruntur.*

Obiectio.

*Objiciunt. alii ejusdem tenoris titu-
lotenus multa, imo plurima hinc inde
typis conscripta conspici, quæ tamen ubi
inspexeris, ne cassâ nuce emerēs.*

*Responsio
ad obiectio-
nem præce-
dentem.*

Quibus responsum volo, me quoque plurimos tractatus vidisse, qui prima fronte montes aureos, & nescio quid amplius promitterent, solidæ tamen scientiæ parum, aut ferè nihil contine- rent, adeò ut doluerim jacturam labo- ris, temporis, chartæque, quæ ipsis ex- cudendis & legendis infumta fuere.

Verum neque horum imperitia & incitia quenquam deterreat à benedi- ctis hisce stabulis divinum nectar porri- gentibus: jubeantur valere impostores, agyrtæ fumivenduli: spinæ, tribulique abjiciantur, rosæ eligantur.

*Medicina
& Chimia
tanquam
Domina &
Serva me-
ritò con-
junguntur.*

Nemo subterfugiat haud poeniten- dum laborem; & cum non lateres, lu- tum, ligna, lapides, tegulas, sed corpus humanum nobilissimæ nostræ artis sub- jectum sit, nullis sudoribus parcamus; utramque, Medicinam & Chimiā, ceu DOMINAM & SERVAM conjunga- mus: sic lætis fortunata praxis surgat ho- noribus, medicamenta talia spes ægro- tantium felicius saturabunt, fructusque
fani-

C H I M I A . I I

sanitatis uberiores ferent.

Sed vino vendibili non opus est suspensa hederæ, nec Chimia magno eget patrocinio: jamdudum enim ea se à contemptu vindicavit, de roboribus tanquam hostibus devictis triumphavit, multisque sui desiderium & amorem insinuavit in victoriæ folio collocata: hoc unicum tantum in votis habens, ut à superfluis liberetur, & in artis formam redigatur.

Hunc laborem in me derivabo, Ariadnæo filo Labyrinthum expediam, semitam straturus paratam ductorem me sistam. Accipite Philiatræ discursum hunc eo, quo traditur animo. Legite, judicate, sique rationi consentanea, votisque respondentia fuerint deprehensa, in usum traducite.

DEUM etiam *τῷ σωτήρι* mecum indefinenter orate, ut unâ cum purâ salvificaque Religione, quâ, DEO sit laus ineffabilis, hucusque sub umbrâ RUTÆ virentis fruimur, bonas artes ad unam omnes, & in illis Chimiâ quoque conservare, illisque incrementa clementer largiri, nosque posterosque nostros, si qui tamen futuri sunt, contra omnes Satanæ, ejusque emissariorum machinas

*Precatio
Auctoris*

chinas & ictus fortiter defendere velit.
Amen.

SECTIO II. PROOEMII.

Continens definitionem & divisionem Artis Chemicæ.

Vocabula

*Chimicæ
væ
hinc in-
de accipi-
tur.*

Vocabulum Chemicæ ambiguum
esse, diversimodeque à variis ex-
plicari constat, itaque quid sub Chi-
micæ nomine velim, paucis explicabo.

*Chimia
quid sit a-
pud Philo-
sophos Chi-
micos.*

Chimiam cum nomino, non intelli-
go totam illam disciplinam, quam Phi-
losophi Chيميци scientiam scientiarum
indigitant, atque cum ipsa omnes scien-
tias commiscunt, & confundunt, inque
ipsâ tractari comminiscuntur, aut si
quid amplius, etiam eâdem abuti volunt
& audent.

*Chimia
quid sit pro
instituti
ratione.*

Instituti verò ratione Chimiam vo-
co habitum Chemicum, quo qui præ-
ditus fuerit, poterit medicamenta Chi-
mica legitimè præparare, & de præpara-
tis, ut & descriptionibus eorundem ali-
quò modò judicare.

*Habitum
Chemicum*

Hunc Habitum, si quis comparare
voluerit, necesse est, ut duo sibi proponat
inda-

indaganda. I Ignis gradus, qui & quot
 sint. II. Genera ignium, quæ & quot
 sint, & quæ operationes Chemicæ ignis
 regimine & ejusdem ope exercentur.
 Operationes enim quæ absque his à Chi-
 micis peraguntur, partim numero pau-
 cæ sunt, partim leviculæ & manuariæ,
 quæ omnibus patent, nec opus habent
 peculiari manuductione aut demonstra-
 tione.

Itaque si de gradibus ignis, ejusdem
 generibus & operationibus in iisdem
 perficiendis, pro virlii dixero, & demon-
 straverò; satis superque me dixisse & de-
 monstrasse autumo; adeò ut sperem, in-
 tra paucas septimanas majorem fru-
 ctum illos percepturos esse, qui secun-
 dùm hæc præcepta Chemicæ exercitia
 tentabunt, quam si per multas ætates,
 imò per totam ætatem sine horum co-
 gnitione varias, multique laboris ope-
 rationes & destillationes tentassent. Va-
 ria enim qui tentat solum ex descriptio-
 nibus hinc inde extantibus sine ignis co-
 gnitione, næ similis mihi videtur ei, qui
 ignotam sylvam sine duce pererrat &
 sine cognitione seu annotatione certo-
 rum locorum pervagatur.

B

SECTIO

*acquirendi
 cupido
 quænam
 sint inda-
 ganda.*

*Ignis gra-
 dus & ge-
 nera, ope-
 rationesq;
 in iisdem
 peragendas
 qui callet,
 multum
 profecit in
 Chemicis.*

SECTIO I.

*De gradibus ignis,
& quidem*

CAPUT I.

De iisdem in genere.

*Crambe bis
cocta mors
est.*

Ne bis, terve eadem de iisdem dicen-
do, nausea moveatur, antè omnia
necessarium videtur declarare gradus
ignis. Hi enim in omni genere ignis &
in omni operatione recurrunt. Itaque
semel integrè eosdem explorare & de-
monstrare annitar.

*Ignis hic
accipitur
in strictâ
significatio-
ne.*

Hic notandum I. me accipere ignem
instrumentum illud proprium & præci-
puum Chimiæ in strictâ significatione
pro visibili & materiali tantùm igne,
quò plerumquè uti solemus; non verò
pro omni calore, qui ignis vim ostendit,
igneosque effectus producit, uti sunt:
*V. g. Destillatio ex refractione radio-
rum Solis, Digestio in fimbriâ equinâ &c.*
propterea, quod hæ operationes partim
non dependeant ex voluntate & potesta-
te Artificis, *cui inquit Libavius in notis*

ad

ad Alchimiam cap. 9. partim non sint
ejus ponderis & necessitatis, quin iisdem
sine defectu Artis carere possimus.

2. Ignis gradus quatuor recensentur <sup>Ignis gra-
dus ab au-
toribus non
definiun-
tur, sed de-
scribuntur,
saltem per
compara-
tionem &
similitudi-
nem.</sup>
tur ab Autoribus Chemicis, quos præ-
scribere impossibile esse, & tantum Ar-
tificis discretioni committi *Ducanus Bor-*
netus in Iatrochimico pag. 5. scribit, &
paulò autè nempe pag. 4. candidè fate-
tur apud nullos autores definiri, nisi per
similitudinem aut comparisonem,
cum tamen omnes libri Chemicorum
sint repleti directionum talium farragi-
ne, & sæpius audiantur illæ vel similes
admonitiones: *Sit ignis tam fortis, ut*
manum intra arenam vel supra alem-
bicum continere possis. Vel ut Sulphur,
Plumbum, vel alia elaboranda in fluo-
re, vel sine illa retineri queant. Ut ut
autem sese habeat hæc cognitio gra-
dum ignis, tamen cognitu per necessa-
ria est, ut sine illa tractatio hæc mutila
esset, adeoque admonitiones & directio-
nes prædictæ simile sive intelligi non pos-
sent. Itaque, ceu promisi, singulos sin-
gulatim eruere conabor breviter. Le-
ctorem plura & dilucidiora desideran-
tem remittens ad *Sennertum l. 5. instit.*
Medicine. B 2 CA-

Unable to display this page

concoquit, opaca illustrat, omnesque
fæces & impuritates, quæ intrinsecus
antea latebant, separat & graviores seu
terrestriores ad fundum præcipitat; le-
viores verò ut spumam superficiei inna-
tare cogit: qualitates alienas corrigit &
tollit; idque vi & efficaciam externi calo-
ris calidum innatum (cujus virtute præ-
cipue opus absolvitur) in actum redi-
gentis, hincque continuitatem totius
penetrantis facit.

R. *succi becabungæ ex integrâ plantâ* *Exemplum*
contusa per prælam fortiter *digestionis*
expressi ℥iij. *est succo-*
rum depu-

Huic adde

Spiritus vini ab omni phlegmate
depurati ℥j.

In vitro diligentissimè obturato re-
pone in B. M. sine lentò calore digeri
per tres aut quatuor dies noctesque vel
etiam amplius.

Tantam quantitatem fæcum terre-
strium deponit hòc modò quilibet fuc-
cus, quantam nemo inesse crederet, nisi
videret. Deinde per chartam excola suc-
cum depuratum; relictis, quæ in fundum
secessere, fecibus & firmissimè obse-
rà orificiò reserua usui: servatur enim

in plures annos citra corruptionem. Et hæc de primo ignis gradu.

CAPUT III.

De secundo gradu.

Secundus ignis gradus quando ærniatur?

Secundus ignis gradus describitur, quando ventilabrum aliquô modô, sine læsione, attamen non ita diu, & continuo, ut in primo gradu, attingi potest, & propriè exhibetur in secundo gradu cinerum: *cujus exemplum esse potest Rectificatio seu Purificatio Spiritus vini per spongiam in phiolâ peragenda.* Cui cum præmittenda sit alia destillatio *infra sect. 2. cap. 4.* tractanda, ad illum locum differam, ubi totam præparationem cum omnibus Enchei-rematis proponam.

CAPUT III.

De tertio Gradu.

Tertii ignis gradus descriptio.

Tertius ignis gradus cognoscitur ex eô, quando calor sine præsentia flammæ ex ventilabro ita manum ferit, ut non possit eum perpeti, aut aliquantisper

tisper super idem quietè versari. Pro- ^{Sulphur}
 priè demonstratur in tertiò gradu are- ^{sublimandi}
 næ, exemplò sublimationis Sulphuris. ^{rationes}
 Sublimandi SULPHURIS rationes verò ^{varia hinc}
 variæ hinc inde apud Autores Chimi- ^{indè pro-}
 cos cernuntur, quænam ergò eligen- ^{stant.}
 da sit, paucis docere videtur opportu-
 num.

I. Quidam recipiunt Sulphuris & I. Ratio
 Colchotar Vitrioli partes æquales. Col- ^{flores Sul-}
 chotar autem Vitrioli quomodo parari ^{phuris pra-}
 debeat exactè docuit Angelus Sala in ^{parandi.}
 Hemetologiâ sua p. 21. Idque interprete
 Cl. Dn. D. Andrea Tentzeliò.

2. Alii autores recipiunt Sulphu- II. Ratio
 ris libram unam & addunt. ^{flores Sul-}
 Vitrioli calcinati ad rubedinem i. e. ^{phuris pra-}
 Colchotar ejusdem ^{parandi.}

&

Salis tostiana, Hß.

3. Alii ad libram unam Sulphuris III. Ratio
 assumunt Vitrioli ad rubedinem calci- ^{flores Sul-}
 nati; seu, quod idem est, colchotarise- ^{phuris pra-}
 jusdem atque salis commu is fusi seu ^{parandi.}
 tostiana libram unam.

4. Alii aliam proportionem obser- IV. Ratio
 vant. ^{eosdem sub-}

Hæc diversitas proportionum nemi-

*Diversitas
proportio-
num non i-
ta atten-
denda
quàm in-
gredien-
tium.*

*Ignis ma-
ior funden-
do Sulphur
eiusdem
sublimatio-
nem impe-
dit.*

nem quidem turbare debet. Non enim ratione operationis ita multum refert, siue hæc, siue alia proportio observetur: modò ignem debitum administrare didicerit quis. Quò enim pauciora sunt additamenta, eò mitior ignis in sublimatione Sulphuris est fovendus: alias sulphur fusionem incurrit, & in fundò cucurbitæ detinetur. Si vero major eorum quantitas adjecta est; ignis fortior adhibebitur: alias nihil florum in altum elevaretur: ceu disertè explicat Sennertus in *Institutionibus Medicis cap. de floribus & sublimatis.*

Hoc verò notatu dignum, à paucissimis tamen animadversum, quod flores Sulphuris, salis usti seu fusi commistione, reddantur noxii & corrosivi quasi: quod exemplò Mercurii sublimati demonstrari potest, quem ante sublimationem minimè corrosivum, in sublimatione à duobus his invicem junctis, puta Vitriolò & Sale, nancisci vim corrosivam omnes ferè Chimici unanimiter testantur, neque etiam secus docentes audiendi.

*Verissima
& tutissi-
ma ratio*

*Sulphur igitur cum colchotare Vi-
trioli solò diligenter misce, & inde in
cucur-*

cucurbitam vitream vel terream vi-^{sublimandi}
 treatam, atque impositū alembicū vi-^{Sulphur.}
 treō juncturisq̃ luto (ceum multi præci-
 piunt) munitis, primū lenem ignem
 adhibe, & duobus elapsis horis vapo-
 res humidi apparebunt, liquorque aci-
 dus distillabit, qui excipulō cum rostrō
 alembici exacte unitō & perlutatō re-
 cipi debet.

Post horas 4. 5. vel 6. flores ascende-
 re incipient. Itaque rostrum alembici,
 si anteā non fuit occlusum, luto claude,
 ignem paulatim auge & sublimabitur
 Sulphur. Calor verō non intendatur
 magis, quam ut manum aliquandiu su-
 per alembicum sine lesione ejusdem re-
 tinere possis. Atque ita continua subli-
 mationem, donec alembicus incipiat re-
 frigerari. Indicatur enim hoc signū nī-
 hil spirituum amplius ascendere.

Operatiō hæc ter repeti potest, ita ta-
 men, ut flores sublimati omnes cum re-
 centi colchotare prius benè triturentur
 & exacte commisceantur.

Non verō incommodum erit, si præ-
 sertim multum Sulphuris creditum fuit
 cucurbitæ, semel atque iterum mutare
 alembicum, floresque eximere, ne ex

alembicò iterum decidant in Cucurbitam, & sic colliquantur iterum flores, protrahaturque sublimatio.

Cautè tamen & celeri manu hoc a-

I. Cautela
observatio-
ne digna.

gas necesse est, ni velis periclitari. Se-
curior potest esse is, qui quandò videt
alembicum floribus refertum, refrige-
rari omnia permittit, & postea exem-
ptis floribus de novo refocillat Vulca-
num.

II. Cautela
non minus
necessaria.

De usu florum sulphuris cumulatè
præter alios docuit Crollius in Basilicâ
Chimicâ p. 234.

OBITER notandum, non esse imi-
tandos illos, qui, ut flores sulphuris effi-
caciores reddant, addunt.

Florum sulphuris ℥i℥.

Colchotar vitrioli ℥vi.

Salis fusi ℥v.

Thuris, Mastichis a. ℥iij.

Aloes succotorinæ purificatæ
prius ℥iij.

Croci ℥ss.

Omniaque trita atque benè mixta
imponunt priori vasi, si sit adhuc inte-
grum, vel recenti: additò alembicò in
furnum reponunt, igneque subdito su-
blimationem repetunt. Nam nihil vi-
rium.

rium sine combustione horum gummatum additorum accedit floribus sulphuris: Combustio verò Gummatum, si accedat, Flores sulphuris ingrati saporis reddit, ita ut à nemine assumi possint, adeò ut paradoxum in æternum sit, & maximè vapulet ab experienciâ multorum Magistra qui hoc negat.

Notandum præterea, quàm multùm florum sulphuris depereat ex hac actione: Ex dictà enim quantitate florum vix uncia duodecim reiteratâ sublimatione restabunt: uti annotat *Crollius*, idque non ex defectu artis aut errore artificis, sed vi mitionis. Consultius igitur ii agerent, si floribus sulphuris ter, ut dictum, sublimatis adderent prædicta gummata unà cum Crocò prius subtilissimè pulverisata, omissis tamen colchotare, & sale fuso, & additâ sufficienti quantitate sacchari vel Trageam componerent, vel Trochiscos exinde efformarent.

Paracelsus lib. de rebus naturalibus
tomo 1 c. 9. p. 1046. sequentem compositionem commendat quod conservet quemlibet in sanitatis statu: (quod tamen cum grano salis accipiendum est)

*Florum
Sulphuris
usus à
Paracelso
commendatus.*

præ-

præservet præterea à peste, Pleurisi, febribus, putredine quavis, & Epilepsiâ: curetque Epilepsiam puerorum atque omnis generis tusses, plusquam dici aut credi possit, si singulis diebus jejuno stomacho aliquid ex illa usurpetur. Compositio dicta.

R. Sulphuris purgati ʒx.

Myrrhæ el. ʒß.

Aloesepat. ʒi.

Croci orientalis ʒß.

M. f. pulvis subtilissimus, qui ad placitum cum saccharo cando edulcorari potest. Sed hæc ὡς ἐν παραδείῳ Et tantum de tertio ignis gradu.

CAPUT V.

De quarto ignis gradu.

Quartus
gradus ignis
quid
est.

Quartus ignis gradus est, si gradatim à primo seu infimo ad reliquos ascendatur, ubi videtur quod calor præfente flamma etiam extrâ fornacem maximò impetu feriat manum ventilabro admotam. Hic propriè cernitur in quarto gradu ignis aperti, atque exem-

Unable to display this page

quot libras Vitrioli credidisti Retortæ,
si nempe decem vel pauciores libras Re-
tortæ incluseris.

*Oleum Vi-
trioli Cor-
rosivum si
in destilla-
tione com-
miscetur
Spiritu,
ab eodem
non potest
separari.*

Ultrâ duodecim horas tamen ignis
non est continuandus. Diutius enim, si
urgeretur, igne illô vehementi, prodiret
Oleum Vitrioli corrosivum, quod Spi-
ritum Vitrioli alienâ facultate inficit,
ab eodemque nullô ingeniô, nullô ar-
tificiô separari potest integrâ utriusque
manente substantiâ.

*Ratio sepa-
randi
phlegma à
Spiritu Vi-
trioli, ejus-
demque re-
tificandi.*

Liquorem destillatum, quando omnia
refruxerint, lutô prius benè madefactô,
exime, & cineribus in cucurbitâ vitreâ
cum alembicô rostratô non accuratè
clausô manda, in ibique phlegma ab-
strahere, donec liquor in fundo residuus
gratam aciditatem adipiscatur. Hunc
remanentem liquorem inde retortæ vi-
treæ, ex arenaq; in cucurbitam vitream
juncturis benè clausis, pelle.

Ita Spiritus Vitrioli probè præpara-
tus est, ut careat omni corrosione, quâ
vulgariter præparatus haud destituitur,
polleatque plurimi viribus, & volati-
litate imprimis ac spiritualitate, ut
sic loquar, vulgarem multis modis vin-
cat.

Dum

Dum verò hæc moneo, non ita ista
intelligi velim, quasi putem spiritum
dicta ratione destillatum eundem esse
cum eo, qui in Apoplexia & Epilepsia
utilissimus apprehenditur. Siquidem
me non latet, quid de hoc *Fr. Basilii*
hinc inde, & Paracelsus tomo 1. p. 879.
annotatum reliquerint. Sufficit autem
hac vice monuisse. 1. Spiritus Vitrioli
subtilioris & salubrioris destillationem
non egere igne diuturno. 2. Plurimum
olei crassi & corrosivi, dicto modo, in
capite mortuo relinqui, & proinde tu-
torem esse usum hujus spiritus Vitrio-
li, quam vulgaris.

R. ☉ illud, ex quò Spiritus modò
profectus fuit, quod ad rubedi-
nem calcinatum est,

Inde in novam retortam & adde
spiritus vini vulgaris ℥v. vel vi.

Stent in ea bene clausa in frigido per
tres vel quatuor dies.

Postea eandem repete actionem, &
tamdiu urge ignem, donec nullæ nu-
beculæ albæ egrediantur. Demum in
B. M. separa spiritum vini, & in fundo
residebit oleum ☉ li corrosivum.

Dicta destillatio cum quamplurimis

*Spiritus
Vitrioli E-
pilepticus
quid sit.*

*O'cum Ul-
trio i cor-
rosivum
quomodo
destillatur?*

Discursus

Unable to display this page

voluerit.

Ut verò rem in pauca contraham, *Vulgaris destillatio vitrioli* duabus de caussis à me approbari nequit, duos quippè errores non tolerandos committit. *Primus* est, quod calcinetur Vitriolum ab aliis errores non tolerandos. ad albedinem, ab aliis ad flavedinem. *Secundus* quod ignem violentum diutius quam par est, adhibeant.

Causam primi erroris reddunt hanc: *Ratio pro primo errore; & ejusdem refutatio.* Phlegma nempe sic facile, quod post destillationem multum facessit negotii, evaporare. Sed non animadvertunt isti unà cum phlegmate spiritum subtiliorem, quem solum quærunt veri Chيميци, evaporare. Sanè, cum primùm vulgari modò didicissem destillare spiritum Vitrioli, nec in eò summam subtilitatem, volatilitatem, ac, ut ita loquar cum *Quercetand*, spiritualitatem deprehendissem, statim de errore in illà destillatione commiso cogitatio subiit mentem, quem tamen ob communem consensum olfacere nequivi, donec tandem *PARENS meus Zacharias Brendelius Medic. Doctor & Professor famigeratissimus, οὐν ἐν ἀρίστοις* chemicis studiis etiam in summo senio deditissi-

mus, mihi scrupulum huncce eximeret, & quâ in re error committeretur, monstraret.

Sive calcinetur Vitriolum, siue non eadem ferè phlegmatis quantitas suppetit post destillationem.

Rationem, quam afferunt, nullam esse ex eò colligere licet, quod sive calcinetur sive non calcinetur vitriolum, eadem ferè Phlegmatis quantitas finita distillatione separetur. Adeò ut satis mirari non potuerim hanc ipsorum rationem, quæ ab experientia refutatur, quam isti sibi patronum eligunt, & ad quem tanquàm ad MINERVÆ statuam, seu APOLLINIS Oraculum, & ultimum (*hac in parte ignorantie*) asylum confugiunt.

Alia ratio pro primo errore seu calcinatione Vitrioli.

Aliam rationem ego subdam, quæ fortassis urgentior videri poterat: Inventores calcinationis eò respicere voluerunt, ut calcinatione segregetur Spiritus quidam impurus, sulphureus, nihil aut parùm de Vitrioli substantia participans, receptaculisque majoribus & preciosioribus infestus & perniciosus, quem silvestrem appellitant; quod exinde cernere est, quod aliqui Vitriolum ad flavedinem usque assent seu calcinent, quò eò accuratiùs silvestris ille Spiritus (*qui ignem validum haud sustinet,*

et, sed statim ab eo fugit) ejicatur & exterminetur.

Ast sua spe ut plurimum frustrantur, præsertim illi, qui leviter solum ad albedinem calcinatione redigunt vitriolum; idemque incurrunt judicium hujus spiritus, quod Phlegmatis separatores. *Refutatio secundæ rationis.* Rectius sanè agerent, modo judicio, si dictam ἐγχείρησιν facillimam & utilissimam inter distillandum adhiærent; de quâ quidem multi multa laterant, pauci tamen de verò istius usu vera pronunciant, sicque se nescire quid loquantur, demonstrant. ἐγχείρησις tamen illa facilius praxi docetur, quam calamo.

Intermittant igitur imposterum omnes Calcinationem Vitrioli, qui verum & λεπτομερείᾳ partium præditum Spiritum ejusdem desiderant, nisi simplicem errorem duplicare voluerint.

Hic enim primus error alterius erroris proxima causa existit, de quo jam dicetur. Si enim, quod res est, loqui volo, nullam aliam reddere rationem possum, cur nempe tam violentum simul ac diuturnum ignem, in hujus destillatione adhibere necessum habeant, quam quod calcinatione perdiderint ve-

Secundus error in destillatione Spiritus Vitrioli oriatur in primò.

rum spiritum Vitrioli. Ne igitur omnē operam ludant, extrema tentent, superiores flectant, inferosque moveant, h. e. supra & infra ignem augeant, adeò quidem ut carbones ipsis haud sufficiant, sed ligna quoque pro majori flammâ conciliandâ igni devoranda præbeant, & ipsis eò major Chemicus cluere videatur, quo majori & diuturniori igne noverit urgere Vitriolum. *Vt taceam hac vice fornaces ultra tres ulnas altos & duas latos in hunc finem constructos, mihi- que miraculi secreti instar ostensos.*

*Refutatio
secundi er-
roris.*

*Quercet. in
Tetrade p.
359.*

Sed faceffant hinc Magni illi sibi visi Chimici. Quemadmodum enim supra id, quod quærendum erat (hoc est, *verus Spiritus Vitrioli subacidus, subtilis & spiritualissimus*) perdiderunt, ita hîc nacti sunt, quod hâc vice intactum relinquendum & in aliud tempus reservandum erat, nempe oleum vitrioli corrosivum, crassum atque terreum, ac, quod ad partes remotas tendat, ineptum: Ut reticeam violentò illò igne portionem veri spiritus post calcinationem adhuc residuam deperdi & absumi. Quod unico teste, omni exceptione apud Chemicos majore, in subsidium vocato,

Unable to display this page

deprehendent.

*Secunda
objectio:
quod spiri-
tus ab oleo
separari
possit: Hoc
v. simplici-
ter nega-
tur.*

*Oleum vi-
trioli terra
instar me-
diante diges-
tione a
Spiritu se-
parari te-
statur
Querceta-
nus.*

*Commoda
destillatio-
nis supra-
posita qua-
dam recen-
sentur.*

Deinde ajunt alii, *Spiritum ab oleo separari posse*: Sed ajunt, non probant aut demonstrant. Nullâ enim ratione, nullô ingenio, nullô artificio separari posse, salvâ utriusque manente substan- tiâ, supra dixi. Siquidem tam arctè spi- ritus vitrioli (si modò calcinatio præ- missa intactum aliquem reliquit) oleo inter distillandum unitur, ut nunquam segregari possint, nisi hoc fiat mediante digestionem, cujus meminit *Quercetanus in Alexicaco p. 266.* quâ oleum instar terræ cujusdam copiosè ad fundum deji- citur, uti experienciâ constat, atque sic Spiritus ab accerrimô suô oleô ita edul- coratur, ut instar syrupi cujusdam li- monum gustui acceptus reddatur.

Ast quid opus tam longinquâ ac ino- lestâ digestionem, multorumque sum- tum profusione? Cum incommodum hoc in prima destillatione, & quidem cum magno fœnore & minoribus ex- pensis evitari possit.

Nam hâc ratione (1) parcitur sum- tibus expendendis pro carbonibus & li- gnis in diuturniore tam destillatione, quàm digestionem ab igne consumendis,

(2) Tan-

(2) Tanta copia Spiritus Vitrioli è libris decem spacio viginti quatuor vel viginti sex horarum ad summum comparatur, relictò adhuc, ceu dictum, in colchotare oleò rubrò, & crassò, quod vocat *Quercetanus*, peculiari destillatione & *ἐν ᾧ μολύβδῳ* eliciendo, quantam illi vix è libris 40 vel 50 vulgari modò acquirant.

Alii diciunt: *Olei acrimoniam vehiculis ad morbum appropriatis, decoctis aut jussulis obtundi & dilui posse.* Sed illi, dum hæc objiciunt, ignaros se facultatum olei Vitrioli palàm fatentur, siquidem vis ipsius effera vehiculis & liquoribus in actum deducitur, quod sequenti experimento probo.

*Tertia ob-
jectio ejus-
demque so-
lutio.*

*Ratio con-
ficiendi Vi-
triolum
Martis.*

Recipe limaturam Martis, h. e. ferri vel Chalybis partem unam.

affundeque partes duas olei Vitrioli ab omni aquositate separati,

sicque sine quiescere per aliquot horas, oleumque hoc limaturam ferri seu Chalybis ita corrodet, ut digitis conteri atque in pulverem converti queat; Sed hæc corrosio fit absque strepitu aut tumultu: Quam primum verò affundes unam vel etiam alteram partem aque commu-

commu-

communis tantus tumultus orietur, ut vix dici queat, vitrumque adeò incalcescet; ut manibus teneri nequeat, vel quandoque etiam in plurimas particulas dissiliat seu effringatur, fœtorque intolerabilis emittatur.

Eant nunc & diluant vehiculis oleum Vitrioli, qui volent, quo sanè nihil aliud efficient, quàm quod oleum igni addent; sicque incommodum incommodo augebunt.

Quarta instantia, ejusdemque solutio.

Quando & quibus prodest aut nocet oleum vitrioli exhibitum.

Ad experientiam autem felicem, qui provocant, de infelici magis muti, quam pisces existunt. Esto enim in corpore robusto, valido ac multis impuritatibus, iisque pituitosis referto oleum hoc nullum damnum in parva dosi attulisse. Sed quid fiat? aut factum fuerit circa alios, præsertim siccos admodum & biliosos, videant illi, qui Autores sunt, aut fuere, ut in usum ascitum fuerit. Ego quam diu, per Dei gratiam, hujus vitæ usurâ fruar, nulli unquam suasor hâc in parte ero, & ut omnes imposterum idem faciant, hoc ipso rogatum venio.

V. Instantia phar-

Postremò objicient Pharmacopæi aliqui in copia possidentes dictâ vulgari ratio-

ratione præparatum spiritum seu potius ^{macopæo-}oleum : Abjiciendum nē censes ? Quod ^{rum in co-}ubi factum fuerit, Exitio & perditioni ^{piam possi-}haud levi erit ista abjectio. Quibus re- ^{dentium o-}spondeo, me abjiciendum illum spiri- ^{leum Vi-}tum haud dictitare, sed tantummodò, ^{trioli, ejus-}intrà corpus tutò exhiberi posse, perne- ^{demque so-}gare. Verum usus ejus esse poterit in ^{lutio.}
præparatione Vitrioli Martis, Croci Martis Saccharini, Tartari Vitriolati, Turpethi mineralis, Florum Sulphuris albificandorum luculentus & proficuus.

De usu hujus spiritus multa inferere ^{Vsus & vi-}operæ precium non duco, cum de eò- ^{res Vitrioli}dem latissimè alii. Unum hoc addo, il- ^{hinc inde}lum, qui statuere vult ; Effectus spiritus ^{cernere li-}Vitrioli tantum dependere à qualitati- ^{cet.}bus manifestis, multas incurrere diffi-
 cultates & incidere contradictiones, è quibus se non ita facilè, uti opinatur, expediet. Sed de hoc *Quercetanus* & alii consulantur, cum pro Instituti ratione hæc de Spiritus Vitrioli præparatione sufficiant.

Colophonidis locò duo notanda veniunt: I. *Querat quis cur nempè hæc exempla & non alia pro explicatione graduum attulerim?* Resp. Hoc ideò fa-

D Etum

Colophonidis loco duo notabilia subjiciuntur: I. Cur

Unable to display this page

SECTIO II.

De ignis generibus,
& quidem

CAPUT I.

De iisdem in genere.

Hucusq; dum gradus ignis exemplariter, & comparative descripsimus, sæpius facta fuit mentio generum ignis. Hæc itaque quæ & quot sint, quæque operationes singulis perficiantur, explicare conabor.

Supra dictum, me ignem hic requirere materialem seu visibilem. Hic est vel nudus seu apertus, vel cum mediò.

*Divisiones
variae ignis
materialis
Chimici.*

Nudus est, quando materia præparanda in suo vase immediatè igni apponitur.

*1. Nudus
ignis quid?*

Ignis cum mediò est, quando inter ignem & vas continens materiam præparandam interjicitur aliud vas, ita ut vas continens eam non imponatur igni immediatè, sed alteri vasi.

*2. Ignis
cum mediò
quid?*

Uterius inter hæc duo vasa, vel interjicitur aliquid, vel nihil.

Unable to display this page

porosum quoque dicitur.

CAPUT III.

De Balneo vaporoso.

Balneum vaporosum est, cum vas ^{Balnei vā-} continens materiam destillandam ^{porosi stru-} non immergitur aquæ, sed tan- ^{ctura dic-} tum recipit vaporem aquæ calefactæ ab ^{plex, ratio-} igne. Hujus structuræ variæ apud va- ^{ne cucurbi-} rios deprehenduntur, quarum tamen, ^{ta & re-} quia parùm commodæ videntur, ^{tortæ præ-} hac ^{ponitur.} vice meminisse non juvat. Commo-
dissima autem videtur duplex structu-
ra, ratione duplicis vasis materiam de-
stillandam recipientis. Vas recipiens
enim materiam destillandam est, vel
Cucurbita recta, vel *curva*, quæ alias
Retorta dicitur. Ratione, inquam,
horum instrumentorum diversa requi-
ritur structura, quam *autoψία* depre-
hendet, cum difficulter & mancè solùm
describi possint. Usus itaque hac vice
indicasse sufficiat.

In cucurbita recta per ascensum in ^{Qua opa-}
in Balneò vaporosò, secundum *Querce-* ^{rationes in}
tanum, tutius separantur menstrua ab ^{Balneo va-}
^{porosò me-}

diante cu-
curbita pe-
ragantur.
Separatio
menstruo-
rum ab Ex-
tractis

Extractis, quàm aliàs vulgariter, in Bal-
neò Mariæ: siquidem illic nulla est me-
tuenda adustio extractorum, ceu hîc
sæpissimè contingit, nisi diligentissimè
præcaveatur.

2. Præpa-
ratio deco-
ctionum
longorum
inculpabilis.

Idem *Quercetanus in consilio de lue*
venerea p. 431. exemplò decoctionis
Ligni Guajaci suavit hoc modò parare o-
mnia decocta, præsertim longa, quæ vo-
cantur; cum sic nihil spirituum exhalare
& perire possit, quemadmodum aliàs fit,
si decocta vel ad duas tertias, si efficacio-
ra requirantur, vel ad mediæ, aut ad mi-
nus, tertiæ partis consumptionem deco-
quantur. Impossibile enim est hanc ter-
tiæ partis, aut medietatis, ut & duarum
tertiarum consumptionem fieri posse,
quin spiritus quoque exhalent, aut quo-
dammodò consumantur cum istis par-
tibus: quia certum est hos Spiritus aquâ
tàm relictâ, quàm evaporatâ longè sub-
tiliores & tenuiores esse.

Decoctio-
rum vul-
garij re-
prehensio.

Ergò quoque probabile est eos pri-
mò exhalare.

Operatio-
nes in Bal-
neò vapo-
rosò galea-
to, quæ per-

In Balneò vaporoso alterò galeatò
quod vocant, per retortam vitream ex
quovis lignò aridò, herbâ, aromate, &
& ex quovis vegetabili aridissimò in ra-
menta

menta vel segmenta redactō per unum ^{agantur. Vt}
 vel etiam alterum diem igne continua ^{I. Destilla-}
 to provenit liquor citrà alterius liquoris ^{tio liquo-}
 additionem, qui *balsamicus L* quor di ^{ris Balsa-}
citur, & in parvâ quantitate obtinet eas- ^{mici.}
 dem vires, quas simplicis ejusdem obti-
 net decoctum. Hi liquores nauseabun-
 dis & morosis ægris egregiè inserviunt.

Rectificatur quoque in hoc balneo ^{II. Rectifi-}
Oleum succini & quidem unica destilla- ^{catio olei}
 tio clarius & odoratius fundit oleum, ^{succini.}
 quam si idem quater vel quinquies per
 cineres etiam lentissimo igne ab omni-
 bus requisito pellatur & rectificetur.

*Hujus Balnei usus plures quotidianâ
 exercitatione cuilibet innotescunt.*

CAPUT IV.

De Balneo humido immersionis.

DE balneo roris seu vaporis cum ^{Considera-}
 sufficienter dictum videatur, ^{tio Balnei}
 nunc ad Balneum immersionis ^{Mariæ.}
 veniendum est.

Immersionis Balneum dicitur Bal-
 neum Maris & Mariæ, notaturque lite-
 ris initialibus B. M.

Unable to display this page

Unable to display this page

que hic præter dicta monendum est, nisi quod aliquando Spiritus primò ascendat, ceu fieri assolet in destillatione Spiritus vini: aliquando verò Phlegma: uti in rectificatione Spiritus vitrioli & destillatione aceti contingit.

*Destillatio
Aceti.*

Aceti quidem destillatio sic exhiberi potest:

R. *Aceti vini acerrimi quantitatem eam, quæ placuerit.*

Abeà abstrahere in Balneo partem dimidiam, & egredietur Phlegma, seu pars aquosior inepta ad solutiones duriorum corporum, coralliorum videlicet & similium. Usus tamen hujus aliquis esse potest in Extractionibus quibusdam, æris e. g. viridis pro conficiendo vitriolo veneris & aliarum tincturarum.

Residuam partem aceti transfer in arenam, & destilla ferè ad siccitatem, cavendo tamen accuratè, ne acetum destillatum nimia ignis vi empyreuma contrahat, aut fæces simul cucurbitam transeat.

*Vulgarium
quorandam
Chimicorum*

Suadent hic aliqui Destillatores Vulgares, ante separationem Phlegmatis Acetum frigori exponendum esse, ut ab eo

ab eo cogatur, sicque citius & facilius *opinio rejicitur.*
 postea Phlegma separari. Sed hi boni
 viri eò ipso ostendunt, se parum peri-
 tos doctrinæ Physices. Metuendum
 enim est, si hoc fiat, ne desiderati Spiri-
 tus aceti à nimio frigore exprimantur,
 ac exhalent, & Phlegma solum cum
 paucâ quautitate spirituum relinqua-
 tur.

Aliqui duas partes Phlegmatis ab ace- *Alia ratio*
 tō separant. Sed hæc opinio locum so- *destillandi*
 lūm habere videtur, quando acerrimum *acetum a-*
 acetum pro solvendis durissimis qui- *cerrimum.*
 busdam corporibus desideratur.

Destillatio Spiritus vini verò com- *Destillatio*
 pendiosa talis esse potest. *Spirit. vi-*
ni compen-

R. Vinigenerosi mensuras octo; De- *diosa.*
 stilla per vesicam cum refrigeratoriō
 partem ferè dimidiam. Hanc transfer
 in Balneum & iterū leni igne partem
 dimidiam extrahere. Tandem hanc in-
 funde phiolæ longi colli, cujus orificio
 applica spongiam prius madefactam,
 atque iterū expressam, eamque ita in-
 trude, ut nullà parte emineat, sed filis
 eandem alliga, ne in phiolam decidat,
 & arctè claude orificium phiolæ. Hinc
 appositō alembicō per cineres destilla,
 & egre-

*& egredietur Spiritus vini tenuissimus
& purissimus.*

*Vinum ge-
nerosum
quodnam
ex sententiâ
Hartman-
ni.* Hartmannus, Chemicus ille clarissi-
mus, per vinum generosum intelligit
vinum Hispanicum vel Creticum, cu-
jus sexta pars est Spiritus; vel Rhena-
num optimum, quale Bacheracense,
cujus pars octava solum est Spiritus, Re-
siduum omne nihil nisi phlegma est.

*Extractio
quid?* EXTRACTIO est separatio essentiae
ex corpore, mediante menstruô com-
petente. Fit verô beneficio maceratio-
nis & digestionis, quibus comparatur
tinctura, & attrahitur à menstruô, at-
que postea vel per evaporationem vel
destillationem separatô menstruo, cor-
poris essentia in fundo relinquitur.

*Men-
struum
& unde di-
citur?* MENSTRUUM verô nihil aliud est,
quam liquor adjectus rei extrahendæ,
cui communicatur tinctura, & dicitur
menstruum à Mense Philosophico, seu
tempore digestionis durantis. Mensis
autem Philosophicus non est unus idem-
que omnibus. Nam aliaquando est plu-
rium dierum v. g. 25. 30. vel etiam &
quidem ut plurimum 40. Aliquando
pauciorum v. g. 3. 7. vel 9. dierum pro
extrahendæ & digerendæ rei Naturâ.

Varium

Varium similiter est menstruum pro rei extrahendæ naturâ. Aliquando enim Extractiones fieri solent cum *aquis destillatis* feri, lactis, pomorum redolentium, ulmarix, carduibenedicti, fumarix, vel aliis, pollentibus qualitatibus, videlicet & proprietatibus, Extracto conficiendo congruis, illisque acidulis redditis cum succo limonum, vel Spiritibus Vitrioli, Sulphuris, Nitri, de quibus consulantur *Quercetanus in pharmacopœa dogm restit. c. ult. & Beguinus in Tyrocin. Chim. lib. 2. c. 9.* Hujusmodi Extractionis exemplum erit Extractum foliorum SENÆ orientalis. Ex RHABARBARO elegans TINCTURA rubicundissima sanguinis instar hoc modo extrahitur.

R. aq cichorii q. s.

rhabarbari pulverisati q. vis

Macerentur per horam.

deinde affunde Salis Tartarus per deliquium in cella resoluti.

In momento, leni digestionem elicitur tinctura elegantissima, quam vel sic asservare, vel Spiritu Oli præcipitare, & in formam pulveris redigere possumus.

E

Gra-

1. Modus
extrahendi
essentias seu
parandi ex-
tracta.

Tinctura
Rhabarba-
ri.

Gratiosissima hæc Tinctura per se vel alio vehiculo libenter ab ægrotis adsumitur; prodest Jecoris imbecillitate & obstructione laborantibus? in quacunque cachexia singulare est auxilium.

2. Modus
parandi ex-
tracta.

Aliquando parantur Extracta beneficio *Spiritus vini simplicis*, aliquando verò tartarifatus est commodior. Uterque commodus est in *Scammonii*, *Gommi Gotte*, & *Gialapii* extracto parando.

3. Modus
parandi ex-
tracta.

Aliquando extrahuntur Essentiæ beneficio *aceti destillati*, ceu *Quercetanus* jubet fieri in præparatione Extracti *Opii*, quod basis vicem sustinet in ipsius *Laudano primo*, de quo consuli debet ipse in *pharmacopœa dogm. restitut.* Paratur autem hoc modo.

Extract.
opii cum
aceto.

R. *Opii Thebaici tenacis nec mar-
cidi q. v.*

Scieinde in bracteolas tenues & exiguas, ac in scutella vitrea seu terrea vitreata lento igne arenæ exicca tantisper, donec sponte sua digitis in pulverem comminui possis, & benè ac aromaticè oleat. Ab initio enim propter crassum & foetidum sulphur commixtum valdè fætet. Fiat itaque hæc evaporatio in loco perspirabili, aliàs foetor iste gra-

gravia excitat symptomata, & somnum incurabilem. *Ablato vel evaporatò hòc sulphure fœtidò, in quo omnis consistit vis narcotica, extrahere cum aceto distillato supereminente opium correctum ad quinque vel sex digitos, & aliquandiu in calido relinque. Acetum destillatum coloratum à fœcibus per filtrum separa, rursusque recens acetum destillatum affunde residuis fœcibus. Id ubi repetitâ digestionem colore rubicundo tinctum fuerit, priori modò separa, & ab alteriori extractione cessa. Acecum coloratum omne in B. destilla usque ad mellaginem seu extracti formam.*

Hoc extractum basis est Laudani opii *Quercetani*, quod cum non satis laudatum medicamentum absque controversiâ habeatur; siquidem quotidiana Experientia infinitis & innumeris exemplis id attestatum facit, cui ne unicuique quidem in contrarium objici potest, ubi idem medicamentum dextrè præparatum & legitime secundum Canones Medicos exhibitum fuerit, paucis mox de eodem agere lubet, ut & illi, qui de ejus præparatione diversum sen-

*Extractum
opii basis est
Laudani
opii me-
dicamenti
non satis
laudati.*

tiunt, in viam reducantur.

*Separatio
menstruo-
rum con-
currit cum
destillatione*

*Pauca quæ-
dam extra-
cta peculia-
re quid re-
quirunt in
separatione
menstruo-
rum. Ceu
1. Extracta
ligni Gua-
jacini,
Laurini,
Juniperini
& simi-
lium.*

*2. Extra-
ctum Dia-
grydii,
quod pa-
rum differt
à pulvere
polychresto
quibusdam
sic dicto.*

DE SEPARATIONE menstruorum ab Extractis non est, quod quis multum laboret. Est enim eadem operatio cum Destillatione supra declarata.

Hoc saltem observandum est, quod pauca quædam Extracta singulare quid requirant in separatione menstruorum. Exemplo esse potest monitum *Quercetani in pharmacop. dogmat. restit. pag. m. 676.* Extracta si magis gummosa & sulphurea sint, quæque ex ligno plus oleoginoso, veluti Guajacinò, Laurinò, Juniperinò & similibus educuntur, post menstruorum suorum separationem aliqualem non totalem, quæ hic locum non habet, in aquam injicienda esse, ubi statim coagulabuntur.

Idem monet *Crollius in Basilicâ Chymica p. 142.* in Extracto Scammonii, quod etiam hoc proprium obtineat, ut fundum petat, antequam menstruò privetur. Itaque si tale Extractum perficiet quis, duas solum partes Spiritus vini vel alterius menstrui per alembicum separet, & ubi balneum refrixit, iterum eximat, in quo ad fundum videbitur dejectum Scammonium, vel pendebit in re-

in refi
colore
Scam
frigidit
Sed
deagin
quam
fuerit,
eam co
ad fape
ficiore
coques
quod si
muditat
aptius
ciens.
Hæ
in ciner

DIGI

D

L

Q

in residuo liquore instar liquidæ picis colore pellucido. Separatio hæc in Scammonii extracto acceleratur aquâ frigidâ, infusâ.

Sed plura alia extracta, quæ non adeo oleaginosa sunt, non coagulantur, priusquam omne Menstruum separatum fuerit, unde hæc tantum coquenda ad eam consistentiam, quæ placuerit, v. c. ad sapæ vel paullo minus aut amplius ficiorem rediges. Quo diutius enim coques Extractum, illud præsertim, quod sine spiritu vini præparatum, humiditatem ejus magis evaporando, eò aptius diuturniori conservationi efficiens.

In reliquis extractis menstruum probe separandum, si diu asservandi ea a-
nimus.

Hæ tamen omnes operationes etiam in cineribus commodè institui queunt.

DIGRESSIO AD CAP. IV.

De Extractione Opii ad Laudanum Opiatum.

Quamvis tot ferè inveniantur descriptiones, quot Medici, imo eò devenerit, ut aliqui sibi vitio du-

cant, si communem usitatamque, aut ab alio medico ordinatam descriptionem imitentur, neque peculiarem vendicent, & sic nescio quos aureos montes pollicitentur; OMNES tamen segregari & dispesci possunt in duas acies, quibus distincti præsent Duces & Antesignani, qui quidem & ipsi suas videntur variare descriptiones. In BASI tamen OPIO & HYOSCIAMO, ut & menstruo aceto vel spiritu vini, vel faciunt cum CROLLIO aut cum QUERCETANO.

Acies Crollium sectans quam plurimos obtinuit Fautores, inter quos quondam Archiater quidam Electoralis, tanquam lampas quædam eminet, cujus correctam Crollianam descriptionem, uti annis abhinc aliquot Fratri meo p. m. secreti instar sub propriâ manu communicata est, subjungemus.

Acies Crollium sectans quam plurimos obtinuit Fautores, inter quos quondam Archiater quidam Electoralis, tanquam lampas quædam eminet, cujus correctam Crollianam descriptionem, uti annis abhinc aliquot Fratri meo p. m. secreti instar sub propriâ manu communicata est, subjungemus.

R. Essentia opii ritè cum Spiritu vini præpar. 3vj.

rad. hyosciami vulgaris eodem præpar. 3iij.

Specier. diambre

Diamosch. d. a. 3v.

pulv. Mumie vitæ Angeli Sale 3j.

Mogi-

C H I M I A.

55

Magisteri Margarit.

Corallor. rubr. a Dij g. v.

Succini albirite præparati.

Bezoartici mineralis c. auro ex-
altati, aut succedan icujus-
dam Bezoartici.

Terræ Sigillatæ Turcicæ.

Ossium de corde cervi.

Salis volatilis C. C. a. g. xv.

Ambre.

Moschi a. g. viij.

Ol. anisi

Carvi

Cortic arant.

Citri.

N. Mosch.

Caryophyll.

Succini albi omnium destillato-
rum a. g. xij.

M. L. A. f. massa.

ALII hyosciamum quidem omittunt;
sed tamen Opiū cum Spiritu vini extra-
hunt, miscent extracta specierum diam-
bræ, diamosci, aromat. rosati; itidem
cum vini spiritu parata, deinde alia cor-
dialia & olea calida addūt. Imitati in hoc
ANTIQUOS, qui falsā hypothesi, opium
frigidityte excedere & nocere, seducti,

idem calidis medicamentis pipere , croco, euphorbio corripiebant.

Quercetanus in præparatione Laudani secessionem facit, dum i. exiccat opium, & quidem ob rationem evidentem.

Quercetanus autem à *Crollio* recedit,

Dùm priùs præparat seu exiccat opium , antequam ex illa extrahat Essentiam. Et hoc quidem ob evidentem & firmissimam rationem , quam proponit in *pharmacopœa restit. p. 603.* Opium crudum & minus præparatum est tantum Venenum, quod paucorum granorum pondere vitæ spiritum suffocat & extinguit, & letheum æternumque somnum, h. e. mortem ipsam inducit , sicut id sæpenuerò contingere solet. At contra si illud rectè præparatum fuerit, quod paucis horis, & facilimò negociò fieri potest, ex noxiò innoxium, & ex perniciosò ac lethiferò soporiferòque venenò utile & vivificum Anodynum reddetur, quod instaurabit spiritus perturbatos & nimium exagitatos, ipsisque suavem & dulcè inducet quietem.

Hæc idem deducit *clarius & quidem pluribus p. 645. & seq.* quo lectorem brevitatis studiò relego , & paulò post p. 656. & 657. subjungit modum atque rationem præparandi opium , seu quod idem est, separandi ab eò sulphur quoddam

dam narcoticum, stupefactivum, inflammabile, foetens, & indigestum, quod plurimum abundat opium, & à quo sulphure facultates illas malignas potius dependere, quàm à frigiditye ejusdem nimia perspicuè hinc inde demonstravit.

2. Deinde etiam *Crollius* incurrit in reprehensionem *Quercetani*, quod opii essentiam elicere jubet spiritu vini, in quo prius maceratus fuerit pulvis specierum diambrae: Propterea quia vera correctio Opii non in spiritu vini, aut aliis rebus igneis summeque calidis indaganda sit, sed potius in aceto tam montano, quàm vulgari in succo acidulo limonum & similibus, quæ vim & proprietatē Vitriolatam participant.

Imitatus in hoc fuit Præceptorem *Paracelsum*, qui *Archidoxorum libro 7. capite de specifico Anodyno.*

R. Opii Thebaici ℥j.

Succi Aurantior. citoniorum

a. ℥vj.

Cinamom.

Caryophyllor. a. ℥j.

Miscet bene contusa, & vase cooperto digerit ad Solem, vel in fimo equino,

E. 5.

ad

ad Mensem j. Expressione facta addit:

*Mosci ℥ss. succi corallorum
a mbræ ℥iiij. magister. per-
larum a ℥l.*

Croci ℥l.

*Facta iterum digestionem per
mensem addit.*

Quintæ essentiæ auri ℥ss.

Et hoc suum specificum anodynum
multis extollit laudibus.

Si quis autem hæc, quæ de aceto
montano & similibus commemoran-
tur, in dubium trahere aufit, is sibi in
memoriam revocet aut legat, quæ idem
ex *Celsilib. 6. cap. 2.* repetit in præno-
minata pharmacopœa pag. 606. & alibi
passim, quibus præ cæteris correctivis,
quorum operâ gummata calefacientia
& succi venenati, inter quos opium col-
locandum esse supra demonstratum,
corrigan- tur, probat acetum facile pri-

Instantia mastenere.

*pro senten-
tia Crollii
& ejusdem
refutatio.*

Nec hîc illa obiectio locum habere
potest; Spiritum vini esse igneæ Natu-
ræ, tenuium & aerearum existere par-
tium, cruditatesque simplicium dige-
rere valere. Venena enim & venenata
propriè dicta non corriguntur aut dige-

untur ab iis, quæ caliditate vel frigiditate, aut cæteris qualitatibus manifestis solum agunt; Sed opponenda iis veniunt alexipharmaca, quæ totâ substantiâ, aut occultâ quâdam proprietate venenis & venenatis contrariantur, aliàs in illa agere non sunt apta menstrua aut medicamenta, quæ correctionis vicem obtinere debent. Talem autem vim Alexipharmacam, inesse Spiritui vini, nullus adhuc, quantum ego quidem scio, ausus est affirmare. Ast acetum edomare multa venena, corrigere venenata, venenorumque impetus furiosos cohibere, præter quotidianam experientiam *Celsus locò superius allegatò* & alii probati Autores passim attestatum eunt.

Sed præter hanc allatam rationem aliam superaddere possum, cur Spiritus vini verum menstruum pro elicienda essentia opii esse nequeat. Spiritus vini enim nihil præter sulphur cuius libet rei extrahit, sicque sal intactum relinquit. Cum itaque sulphur opii calcinatione prædicta perierit, sicque nihil amplius in opio reperiri queat, quod tincturam spiritui vini tradere, aut committere possit,

*Alia ratio,
cur Spiritus
vini aptum men-
struum in
extractione
opum mi-
nime ha-
beat.*

possit, absque fructu aut optato effectu idem Opio superinfundetur. Et hac de causa mirari desino, cur multi magni viri in præparatione Laudani opii contra expressam, firmissimisque subfultam rationibus obtestationem *Quercetani* opium crudum potius, quam præparatum assumere maluerint. Causam quidem alicujus momenti statim subesse suspicatus sum, cum præsumptio fuerit apud me, quod tanti viri non facile peccent. Sine dubio usu quibusdam venit, ut nihil aut parùm tincturæ, illudque minimè respondens voto, Spiritu vini assequi ex opio præparato potuerint; ob modò aliam istis verò, incognitam rationem: hincque nihil veræ tincturæ in opio præparato residere ampliùs, imò præparatione illà amitti veram tincturam perperam collegerunt.

Sed hi fortassis non satis attentè perlegere scripta *Quercetani*, aut ejusdem fundamenta non satis ponderarunt, aliàs ut opinor minimè statuisent, sulphur illud narcoticum & quasi lethale (quod etiam in præparatione, ceu monitum, evitari debet: nisi enim evitetur, gravia excitat symptomata, imprimis somnum

nam in
laud
Præ
descript
genem
plurimo
vice n
nam in
preciosu
ambræ
nem mo
nam jad
cum aur
In qu
lea, & q
video, n
pauris p
proptere
no plur
lunt.
Hoc
monitu
corrigat
fatis sup
Tyrocin
addendu
quidam
efficiant

num incurabilem) debere sortiri basin
in Laudano opiato.

Præterea ex hoc suspecta esse potest <sup>Refutatio
opinionis
Crollianæ
alia.</sup> descriptio *Crolliana*; quod tantam con-
geriem oleorum calidissimorum quàm
plurimorum requirat. Ut taceam hac
vice nimiam illam dosin (propè dixe-
ram immensam) specierum illarum
preciosarum, diamoschi videlicet, & di-
ambrae ineptamque insuper repetitio-
nem moschi & ambrae, pomposamque
illam jactantiam de Bezoartico minerali
cum auro exaltato.

In quem enim usum addantur tot o-
lea, & quidem in tanta quantitate, non <sup>Sulphur
opii non
corrigitur
calidis,
qua cali-
dis.</sup> video, nisi quod vim stupefactivam sul-
phuris prædicti frigidam esse autument,
proptereaque calidissimis iisque nume-
ro plurimis corrigere & emendare ve-
lint.

Hoc tamen frustra tentatur, 1. cum
monitum sit quod sulphur illud non
corrigatur calidis, quâ calidis: 2. atque
fatis superque correctiones tales *Autor*
Tyrocinii Chimici taxet, itaque unicum
addendum solum videtur. Videant ipsi,
quidnam effecturi sint, effecerint, &
efficiant, si exhibuerit laudanum hoc

F

cum

cum tantâ farragine oleorum destillatorum, præsertim si laudanum opiatum in febribus malignis & aliis morbis calidioribus exhibere necessum habeant. An nonne oleum igni, ceu proverbialis fert locutio, addituri sint, aut addiderint? Facere igitur nequeo, quin ipsissima verba *Quercetani* huc adferam, quibus suam descriptionem omnibus commendatam vult, & eidem colophonem imponit: Ut verum fatear, ego hic exhibui Laudani opiati descriptionem, quâ nullâ possit esse inter opiaticas compendiosior; nulla facilius aut præstantior.

Et quidem eo fine adfero verba hæc, ut cogitent *Crolliani*, an idem de *Crollianâ* descriptione jure referri queat. Cum verò ob rationes allatas quis cordatorum cordatè hoc affirmare vix ac ne vix quidem possit, rogatos omnes velim, ut imposterùm potiùs sequantur *Quercetanum*, quàm *Crollium*. Et hoc etiam ob sequentem rationem, quod ipse *Crollius* fateatur, se omnia sua medicamenta Chimica accepta referre amicis, illisque fidere; non verò ut *Quercetani* mos est laudatus, prius ad trutinam veritatis appen-

appendere, & videre, an illa cum fundamentis Physices conveniant, nec ne. Et hæc de præparatione opii; nunc de mixtione Hyoscyami.

*Notabilia
quædam de
Hyoscyamo
ex Hart-
manno.*

Hic operæ precium existimo, si ea huc transcripsero, quæ Hartmannus & Gluckradius in commentariis exquisitissimis super tyrocinium chemicum in descriptione Crollianæ desiderat: Laudani virtutes, inquiunt, nemò satis dignis laudibus ad cælum usque elevare potest, si modo non periculosa præparatione, ut perperam à multis Parachemicis fieri solet, ex anodyno reddatur narcoticum, quod nempe stuporem & lethum invchendo, calorem spiritumque nativum, extinguendo corpus sensu privet. Cæterum hac vice solum querere libet, an Hyoscyami tinctura, quomodo-cunque parata, utilis, necessariaque sit ad Laudani confectionem? simpliciter negamus, Respondent. Hyosciamus enim est narcoticum vehemens, adeoque deleterium, ut non tantum in hominibus insaniam, capitis vertiginem & venternum inducat: verum etiam, teste Æliano, pastu illius resolvantur apri, hincque quoque suilla faba appelletur.

*Essentia
hyoscyami
magis no-
xia vide-
tur, quam
succus ejus-
dem.*

Deinde tantum abest, ut hanc suam vim correctam vel retusam exhibeat ejus tinctura, ut potius propter summam tenuitatem, quam à vehiculò, i. e. Spiritu vini, habet, cujus nempe ministeriò extrahitur, eandem magis noxiam prodat. Repagulis enim crassitie ipsius remotis, claudesinè in omnes corporis cavernas sese infinuare potest. Nec abest experientia, balsamum alterci vel minimam quantitate assumptum frigidissimam, maximeque lethalem ægro communicasse facultatem. Mirum itaque non est, quosdam hoc sumto Laudano Endymionem somno superasse, alios furiosos, aut amentes evasisse.

*Paracelsus
in confe-
ctione*

*Anodyn
Specifici se-
cludit
essentiam
hyoscyami.*

*Ratio, cur
anodyna in
usum du-
cantur.*

Hanc ob causam dubio procul à Paracelso in confectione Anodynæ specificæ assumptus non est *Hyoscyamus*. *Quercetanus* eandem in prima descriptione, quam elegantem habet in *pharmacopœa* sæpius citatâ c. 24. meritò quoque excludit.

Mitigando verò dolori ideò remedium hoc adhibemus, ut, dum hic cessat, vires enervatæ recolligantur, ægerque respiratione, quo facultates corporis morbo relictari, & curationis spacio sufficere valeant.

CHIMIA. 65

leant. Si autem calor natus vacillet, corpus etiam cacochymia scateat, exhibitâ stupefaciente tincturâ facilimè calor cæteroquin languidus & paucus extinguitur. Absit igitur à Laudano laudato illaudatus Hyosciamus. *Hactenus ille.*

Et quidem graviter invecus est in hyosciamum, ejusque tincturam seu succum præparatum, ob summam & nullâ unquam præparatione corrigibilem vim deleteriam: quæ tamen omnia ferè pari passu ambulant cum sulphure Opii narcotico, aut meritò de ipso dici possunt. Uti igitur prædictum sulphur Opii & Hyosciamus inter sese conveniunt, ita similiter à confectiōe Laudani exulare debent.

Ego *Essentiæ* secundum præscriptum *Descriptio*
Quercetani supra adductum, *Landani*
te solitus sum Extracti Croci, Soluti *opiatu-*
Corallorum & Margaritarum mei, ana *tissima &*
partes æquales addere, cumque Spiritu *maximè*
Vitrioli ritè destillato ad debitam con- *proficua.*
sistentiam redigere, unde eos semper ex-
pertus fui effectus, quos optavi, nullis
symptomatibus, quæ aliàs solent, su-
pervenientibus, si nempe alio, quam

prænominato, modo præparatum fuit.

Hæc verò ex mente aliorum, imò maximâ ex parte verbis quoque alienis cum quibus tamen totus consentio, idèd edisserere volui, ne si à me solùm hæc dicerentur, à plerisque conculcarentur, præsertim illis, qui non attendunt quid, sed à quibus id dicatur.

Cum autem hi viri hancce sententiam mecum foventes sint omni exceptione majores, & quemvis contradicentem facilè convincere valeant, spero hæc haud fore ingrata aut contemptibilia, sed potiùs ambabus, quod ajunt, manibus ea à quamplurimis (optarem omnibus) excepta & accepta iri.

*Obiectio &
eiusdem re-
futatio.*

Addo verò & hoc contra eos, qui ob-
jicere mihi possent, alienis plumis me
vestitum in scenam prodissè, quod in-
genuè fatear, per quos profecerim, &
unde hæc hauserim. Et hâc ratione
sua quemque laus manet, nempe illos
Laus Inventionis: Me mea, quod studio
indefessò hæc egregia inventa addiscere,
& aliis inculcare non desinam, præser-
tim cum hæc nondum rectè intellecta
apud plures vilescant.

*Ratio in-
stituti.*

Cur autem hoc faciam, si quærat? *Respon-*

Respondeo : ut alii & quidem ingenii
 cultioris & eruditionis altioris viri exci-
 tentur ad examen medicamentorum
 Chemicorum , quæ in pharmacopoliis
 hinc inde prostant , ne dum talibus mi-
 nus dextrè præparatis fidentes , & quan-
 doque minus felicem insperatumque
 successum medicamentorum istorum *Plura sunt*
 deprehendentes, culpam rejiciant in ipsa *vitia quo-*
 medicamenta , sed in eorundem elabo- *rundam*
 radores , qui quandoque *Φιλαυλία* inflati *Chimici de-*
 alios præ se fusque deque ferentes , sa- *ditorum,*
 pientissimi sibi videntur , & quorum *quam enu-*
 acta & facta ab omnibus reverenter ha- *merari pos-*
 beantur , cum tamen vix ac ne vix qui- *sint.*
 dem primis labris dugustarint fontes
 Chimiæ limpidissimos.

In quam sententiam multæ hinc inde
 apud Auctores gravissimos extant ad-
 monitiones, è quibus tamen solum eam
 afferre placuit, quam habet celeberrimus
 ille Chirurgus Guilielmus Fabricius Hil-
 danus ; Caveant sibi , inquit, Medici, ut
 medicamenta Chimica in officinis , quæ
 non ipse pharmacopola, & quidem præ-
 sente aut consentiente Me. ico paravit,
 sed nescio undenam apportavit, facile
 præscribant. Hoc ubi factum fuerit, me-

Floreret Chimia, si levolis traductum iri spes est. Siquidem Medici ipsi excoherent eandem. dicamenta Chimica minùs odiosè à ma-
 Chimia, si levolis traductum iri spes est. Siquidem
 Medici ipsi ob minùs dextram & legitimam præpa-
 rationem eadem multis calumniis ob no-
 xia esse solent, quod tamen non timen-
 dum esset, imò floreret & beata esset Chi-
 mia, si Medici ipsi essent Chimici, aut
 Chimix Amatores & Exploratores.

DIGRESSIO ALIA AD CAPUT IV.

De Extracto Scammonii.

Quia in antecedentibus mentio fá-
 cta fuit Scammonii, lubet pau-
 lulum digredi, de eo, ejusdem-
 que usu & verâ præparatione quædam
 notatu digna in medium proferre, cum
 pauci de eo hucusque rectè senserint, &
 docuerint.

*Divinum medicamentum est Scammonium, ob u-
sum, quem in purgan-
do præstat, mirificum.* Divinum medicamentum habitum
 esse Scammonium exinde cuivis facile
 colligere est, quod omnes pulveres, pil-
 lulæ & electuaria purgantia, quæ illud in-
 sese basis instar recipiunt, ab omnibus
 summis laudibus ad cælum usque ob u-
sum mirificum, *uti loquuntur*, quem
 in purgando præstant, extolluntur.

Qu

Qui autem fiat, quod in substantia non nisi rarò & timidè, manuque parcâ etiam si ab ipsis ita præparatum fuerit, ut aliud nomen sortitum sit) præscribatur, satis mirari nequeo. Descriptiones enim in dispensatoriis authenticis contentas si examinaveris, Diagrydii dosin non duo, tria vel quatuor grana (qua dosi alias exhiberi solet) reperiens, sed quandoque septem & dimidium, ut in pillulis Alexandri de Nitro; vel sex ferè, ut in pulvere solutivo Magistrali Stockstaldi descripto ab Augustanis Anno salutis 1580 qui paucis exceptis idem est cum pulvere laxativo Dispensatorii Noribergensis anno 1599. editi; Vel grana decem, imò undecim termè, ceu in Electurio Episcopi; imò plura, si major horum dosis, robustis conveniens assumeretur.

En! hanc dosin Diagrydii in compositionibus dictis cum alijs multis & interdum quidem purgantibus violentis, *Helleboro* & *Euphorbio* puta, non verentur exhibere; hancque rationem addunt; quod in dictis medicamentis Scammonium probè præparatum sit, & prætereà multa corrigentia addita de-

Raro, timide & parçè in substantia exhibetur.
Diagrydii
Largior dosis in compositis medicamentorum formulis cum alijs validioribus ex autoribus proponitur

Medicamentorum rationes pro Diagrydio usitato.

pre-

prehendantur.

*Prepara-
tio Diagry-
dii usitata
non con-
gruit cum
Galenica e-
jusdem
prepara-
tione.*

Sed ut primum præparationem Scammonii videam, quàm probè præparatum sit idem, Galenus communis noster Præceptor edocebit, cujus præparationem cum usitatâ conferam, à qua hæc toto coelo differt.

Galenus lib. 1. cap. 1. de alimentorum facultatibus, jubet excavare internas mali cotonei partes, quæ semen continent, deinde totam cavitatem Scammonio replere, & coquere: Coctum hoc pomum mandendum exhibet. Quod namque in hunc modum præparatum est, absque stomachi subversione alvum subducere testatur.

*Aliam rationem
preparandi
recenset O-
ribasius
collecta. l.
8. c. 43.
quam vide.
1. Secef-
sum facien-
tium a Ga-
lenica dia-
grydii præ-
paratione
refutatio.*

Hanc rationem præparandi à paucissimis nostro tempore observari certum est. 1. Quidam enim manifestò contrariantur hodiè, qui non pomum cotoneum coctum, sed scammonium in pomum coctum exhibent. Quod qua ratione fiat, videant illi. Verba sunt insignis illius medici Alexandri Massariæ in libro eruditissimo, quem de purgantibus conscripsit; cujus hac in re tanta Autoritas, quanta aliorum omnium dissentientium, cum nitatur rationibus firmis.

2. Alii

2. Alii dissolvunt totam Scammomonii ^{2. Diffe-}
 substantiam in succo cydoniorum vel ^{dentium à}
 citriorum pomorum calido, filtrant ^{Galenica}
 atque cursus exsiccant. Sed neque hi ^{d agrydii}
 cum Galeno Præceptore nostro divino, ^{præpara-}
 atque citata præparatione conveniunt: ^{tione ref-}
 tatio.
 iquidem cum iterum exsiccent, parum
 uccorum dictorum Scammonio corre-
 tionis loco reliquum faciunt, totamque
 ubstantiam Scammonii (à calidis enim
 uccis tota substantia Scammonii resol-
 vitur) recipiunt, cum tamen Galenus
 antum partes tenuiores & subtiliores,
 quæ inter coquendum malo commix-
 e, aut ab eodem sibi acquisitæ fuere, æ-
 ris obtulerit.

3. Hanc Galenianam methodum fa- ^{3. Chimica}
 s quidem assequi Chimicos, inque, il- ^{præparatio}
 s imprimis Crollium mihi videtur; qui ^{diagrydii}
 Basilica Chimica pag. 141. docet ex ^{admitti-}
 tur.
 parare Extractum cum Spiritu vini
 Aquavitæ. Sed quia hæc Chimico-
 um præparatio satis laboriosa, satis
 mptuosa est.

4. Ego aliam in medium afferam, ^{4. Facilior}
 ræ parcit sumtibus, & in quovis mo- ^{& tutior}
 ento paratu facilima existit, quam ac- ^{præparatio}
 ptum refero Fratri meo heu olim! ca- ^{Scammonii}
 rissi- ^{proponitur.}

riſſimo Iohanni Philippo Brendelio,
Philosophiæ Magistro, Medicinæque
Practico apud aulam & oppidum Slai-
censem peritiſſimo, τῶ νῦν ἐν ἀγίοις. Præ-
paratio dicta talis est:

Extempo-
ralis præ-
paratio
Scammo-
nii.

R. Scammonii gr. X. XV. vel XX.
quibus benè contritis in mortario affun-
de paulatim aquæ alicujus destillatæ
actu frigidæ. fumariæ videlicet, vel al-
terius inservientis scopo proposito, &
probè invicem agita, sic in momento
crassa, tenax & nigricans quædam ma-
teria fundum petet, quæ picis liquida
instar ita concreſcet, ut pistillo non possit
iterùm separari, quàm diu humida man-
serit: sique illa in mortario sinatur ex-
siccari, vix ab iterùm dividi poterit.
suique notam fermè indelebilem post se
relinquet. Innoxium autem Scammonii
liquori affuso colorem albicantem in-
ducet.

Vires &
laus Scam-
monii rite
præparati.

Hic liquor albicans decapulatus, at-
que ægro exhibitus, bilem utramque in-
primis verò ichores, humoresque fero-
ses in corpore redundantes lenissimè
sed copiosissimè educit, adeò ut ul-
scammonæata aliàs præscribuntur, scam-
monium sic præparatum, privilegio se
pari

Unable to display this page

Unable to display this page

ceniculi, cinamonum & spicam, &c.

Næ ! similes mihi videntur in me-
 ium hæc afferentes Cocis quibusdam,
 ti loquitur Autor Tyrocinii Chimici, *Simile de*
 qui in eviscerandis & desquamandis car- *cocis à Re-*
 tionibus felleâ cysti fortè fortunâ per- *guino. p.*
 usâ, amarorem iisdem hoc modò in- *10. Tyro-*
 uctum non eluendum aut segregan- *cin. Chim.*
 lum putarent, sed saccharò, melleve- *proposi-*
 dditò obtundendum esse contenderent. *tum.*
 Esto enim ! fugiat amaror gustum, illo-
 um præfertim, qui non adeò sunt de-
 catæ naturæ, suâ tamen actione mini-
 nè fallit, quia bilis mel, saccharum-
 que mistione hac inficiet, ut similiter in-
 ilem, quemadmodum aliàs facillè fit,
 onvertantur. Quid verò exinde in-
 ommodi exoriturum sit, notius est,
 uam ut aliquâ opus habeat deductione.

Eâdem ratione cum viscidis illis ex- *Viscida,*
 ibitum Scammonium eò firmiùs & *pinguia &*
 iutiùs intestinis adhærere, sicque suam *calida non*
 perationem, quam attribuunt eidem, *sunt vera*
corrigentia
Scamma-
nii.
 iestinarum videlicet abrasionem, &
 lios noxios effectus magis manifestare.
 à pinguibus, quæ calida sunt, ut & ab
 liis calidis magis incalescere posse, ra-
 ioni consonat.

*Satiùs uti-
le abinuti-
li separare,
quam dia-
grydium u-
sitatum tot
numero &
qualitati-
bus variis
permix-
tum propi-
nare.*

Interim neminem pungo, nec alicui impero, quamvis satiùs mihi ducam vel Galenianò vel aliò dictò modò separare crassas, tenaces, atque noxias Scammonii partes à tenuibus & innoxiiis, quam alicui diagrydium tot & talibus permixtum propinare: quid alii agant aut ajant, incurius, perfertim illi, quibus volupe est quosvis arrodere, aut nasò aduncò suspendere. Iisdem, ut & aliis, hâc vice & imposterum etiam (*etiamsi factum hoc meum arroserint*) spretis & relictis me ad alia conferam, nec ullà responsione dignos unquam judicabo.

CAPUT V.

De Balneo sicco, seu vacuo.

*Balneum
siccum seu
vacuum
quid?*

Hucusque Balneum humidum visum fuit: videatur nunc quoque ficcum. Siccuin verò Balneum seu stufa ficca talem apparatus requirit. Vas continens materiam præparandam ollæ vacuæ, *quæ capella vulgò audit*, imponitur, cui adhuc aliud vas simile super injicitur & commissuræ diligenter seu

accu-

accuratè luto obcluduntur, ita ut nihil præter collum vasis continentis materiam promineat, & more balnei consueto, supraque declarato ignis secundum gradus alitur.

Hujus Balnei aliam descriptionem & adornationem tradit *Libavius in notis ad Alchimiam incerti Autoris p. 157.* ^{Alia constructio Balnei succi.} quæ tamen nullâ commoditate descriptam superare videtur.

Hoc Balneum requiritur in iis, quæ ^{Balneum hoc, quando expellitur.} desiderant fortiolem ignem, quam est Balnei humidi calor: illum tamen minorem, quam est calor Cinerum, arenæ aut scobis ferri, &c.

Hac itaque causâ motus sum, ut huic balneo medium inter dicta ignis genera locum concesserim.

Hic non est operæ precium multa exhibere paradigmata, cum usus ejus facilè ex chemicis petatur, & sufficiat modum administrandi tenuisse, qui modò edoctus est, præsertim cum ignis eodem modo, ut in aliis generibus, præparationibusque inibi fieri solitis, dirigatur. De hujus usu consuli potest *M. Kesslerus in centuriis Chemicis*, qui multa de hoc recenset.

CAPUT VI.

De igne cinerum.

*Connexio
subsequen-
tium cum
antecedentibus.*

CUM de Balneo humido & vacuô, tanquam de lenissimis infimisve generibus ignis peractum fuerit, ordo requirit, de igne cinerum, uti leniore adhuc arenæ igne, acriore tamen igne Balnei pertractare.

Definitio hujus ignis ex primo capite hujus sectionis patet.

1. Igne cinerum perficiuntur digestiones & extractions Mineralium, Menstrua extrahenda.

1. Hoc igne perficiuntur digestiones Metallorum & Mineralium, quemadmodum in Balneo Vegetabilium & Animalium.

Menstrua mineralium & metallorum omnia sunt salina, acuta, corrosiva. Lunę solvendæ menstruum est aqua fortis. Soli aqua Regis struit insidias. Corallia, perlas, oculos cancri solvit acetum, fucus citri, spiritus sulphuris & vitrioli. Saturnum corrodit acetum. Sulphur aggreditur Sal Tartari resolutum.

Præambula calcinationis.

Quædam Mineralia nullam admittunt à menstruo extractionem aut resolutionem, nisi præmittantur præparationes, quædam corpora ista alterantes & pene-

penetrantes, quo menstruo debitam exhibeant obedientiam.

Sic Paracelsus lib. 6. archidox. jubet parare Magisteria GEMMARUM, earumque tincturas & virtutes post calcinationem, quæ fit cum sulphure, vel etiam nitro, menstruo idoneo extrahere, videlicet spiritu vini, & in sal evaporare. Tale est paradigma.

Rec. crystallor. vel Granator. vel Hyacinth. vel chrysolithi ℥ss.

Pulverisata minutissimè in marmore, terantur Post misce cum sulphure pulverisato.

Paracelsi
de Magi-
steriis sen-
tentia.
Magiste-
ria Gem-
marum.

Inque igne reverbera, hancque novi sulphuris missionem quinquies & sesies itera. Deinde misce cum

Nitro pulverisato,

luant in igne rotæ. Demum abluc aquâ alida salsedinem nitri. Pulverem exsiccatum extrahere in calore cinerum per viginti quatuor horas spiritu vini, secundum Paracelsum vel prius, secundum alios,

Aceto destillato fortissimo.

Acetum decanta & evapora: in fundo al apparebit. Quo ignis lenior, eo melior succedit operatio. Sal iterum ex-

trahitur spiritu vini simplici, vel misto cum spiritu urinae sale volatili imprægnato.

Magisterium vel sal margaritarum per evaporationem.

MARGARITAS Paracelsus redigit in magisterium, easdem solvendo in aceto concorrecto. Digestione factâ per mensem, evapora in Balneo, sic in fundo habebitur Magisterium.

Magisterium corallorum per evaporationem.

CORALLIA autem jubet primo calcinare Nitro, & post, ut gemmas, aceto extrahere.

Verum ad GEMMARUM extractionem præviâ calcinationem quidem necessariam fatemur, quamvis & illarum evaporatio multum salis aceti nobis offerat; superfluum autem in corallis & perlis, imò noxiam hanc non solum Paracelsicam, sed & aliorum, qui sine præviâ calcinatione, corallia aceto destillato solvunt, evaporationem existimamus, relinquit enim sal aceti, quod elui nullâ edulcoratione potest, & magisterium corallorum adeo gustui ingratum reddit, ut sine nausæâ adsumi nequeat. Rectius itaque perle & corallia, ut & lapides canceri aceto soluta præcipitantur cum Sale Tartari.

Rec.

CHIMIA. 81

Rec. Perlas, corallia, vel lapides
gammarrorum q. v.

Pulverisa minutim. In vitro com-
modo affunde

acetum destillatum fortissimum. *Magiste-
rium dicta*
In calore cinerum leniter solve. Solu- *per praci-
pitationem*
tiones collige, filtra per chartam em- *cum Nitro*
oreticam duplicem, supra solutionem
imprægnatam essentia infunde

○ Tartari per deliquium factum.

○ Tartari

Tum præcipitatur pulvis albus, qui
paucarum horarum spacio subsidet.
Menstruum salsedine imbutum decanta-
tur, pulvis in fundo relictus edulcora-
tur aquâ calida, post exsiccatur.

Elegantior modus est sequens.

Rec. Perlas, corallia vel lapides gam-
marorum, à sordibus liberata.

*Magiste-
rium cum
menstruo
philosophi-
co solutum.*

Injice in acidum philosophicum liquo-
rem, in cinerum calore videbis solutio-
nem admirabilem, frustra que cen impetu
quodam agitata, sursum deorsumque
vergere.

Per filtrum decantatum liquorem ir-
riga optimo vitrioli, vel sulph. spiritu. *Præcipita-
tur cum*
Præcipitabitur albicans, crystallinus *spiritu vi-
trioli.*
pulvis, qui crebra affusione aquæ fri-
gidæ

gida edulcoratus, spongiosissimum & nitidissimum exhibet magisterium, magnarum in usu medico virium multis expectitum, paucis notum.

*Tinctura
corallo-
rum.*

TINCTURA CORALLORUM in eodem calore à nonnullis Arcanistis, cum dulcedine vegetabili, per distillationem ad latus, ex cineribus & arena extrahitur: qui modus omninò rejiciendus non est, vires enim corallorum sapor ostendit. A nonnullis paratur cum spiritu mellis, quo solvunt corallia, cum menstruum tincturam extraxit, separant in cinerum calore, donec in spissa mellis essentia corallorum tinctura reliquatur, quam extrahunt spiritu vini. Hunc iterum distillatione separant, donec ad aliquam crassitiem pervenerit.

*II. Aqua
variae sim-
plices atque
compositae
magnarum
virtutum
igne cine-
rum destil-
latur, quo-
rum. I. A-
qua impe-
rialis
2. Diapho-*

II. Ulterius in cineribus possunt destillari AQUÆ compositæ, quales variae hinc inde apud Autores varios prostant descriptiones. Ex iis verò eligi potest aqua imperialis D. Camilli à Camillis, à Quercetano in tractatu de dogmat. medicinà legitimè præparanda p. 303. descripta. Item.

DIAPHORETICUM PARACELSI in acutis, cujus rudimenta habet in libello de pe-

de peste ad Storzingenses, ubi solius spiritus Tartari meminit, quem jubet addere Elixiri antipestilentiali. *reticum
Paracelsi.*

Sub nomine ARCANI caduci describit eandem compositionem *lib. de reb. natural. cap. 8.* Vocatur aliàs Mistura de tribus *Grasibecii*, quia hic in plurimis morbis eâdem felicissimè usus fuit. Mistura simplex appellatur ad distinctionem compositarum aliarum, constatque ex tribus spiritibus.

Rec. Spiritus Tartari limpidissimi
℥iij.

Theriacalis camphorat. ℥v.

Vitrioli correcti secundum Paracelsum ℥j.

Digere ad septimanas tres, lento cinerum vel hypocausti calore, vase angusti orificii optimè clauso.

MISTURÆ COMPOSITÆ pro diversitate affectuum variæ eodem cinerum calore concinnari possunt, Cephalicæ, Cordiales, stomachales, Hepaticæ, lienes, hystericæ, antipestilentiales,

Rec. mistur simplicis ℥ij.

*extract. granor Juniperi
angelicæ*

rutæ

Unable to display this page

merabiles imprimis in conservanda sanitate, & quôvis morbo curandô : idque sequentibus verbis.

Rec. Tartari albi integri

Therebinthinæ claræ & pellucide

Foliorum Aloes viridium, crassorum & unius cubiti altorum ana libram unam.

Omnia contusa invicem in pastam redigantur, cucurbitæ includantur, alembicus & recipulum applicentur, lenique igne cinerum urgeatur, donec omnis liquor transierit. Postea feces nigre in fundo restitantes eximantur, subtilissimè pulverisentur, cum liquore superiori iterum in pastam redigantur, tandemque cucurbitæ incluse iterum igne urgeantur. In fine destillationis ignis bene intendatur, ut feces benè comburantur. Hæc actio vigesies vel toties repetenda, donec omnis liquor evanuerit, fecesque in fundo albæ, salis instar candidi apparuerint. Postea dictum sal residuum super marmor politum in cella reponatur, donec in aquam limpidam & claram resolutum fuerit, quæ usui in vitro benè sigillato reservatur.

H

Vires

Vires hujus ineffabiles ferè & supra modum mirabiles petantur ex *Autore citato.*

III. Recti-
ficatio oleo-
rum vul-
garis.

III. Porrò per retortam quoque igne cinerum plura olea rectificantur; & quidem per cohobia, semper addendo aliquid aquæ vehiculi locò. Sed *Libavius in notis ad Alchimiam incerti Autoris p. 48. in rectificatione olei succini* alium modum rectificandi olea proponit & commendat, vulgaremque rejicit. Verum ille sequenti capite docebitur.

IV. Confe-
ctio salium
vulgaris &

IV. Lixivia quoque è cineribus vegetabilium fiunt; iterumque evaporatione coagulantur, atque in formam salium rediguntur beneficio cinerum, in vase humili & lati prorsus orificii in vitro loricato, seu casè Waldenburgico aut simili.

Artificia-
lis duplex.

Quia verò hoc modo præparata salia facile liquefcunt, & odorem saporemque lixiviosum contrahunt, prætereaque nescio quam secum retinent naturam salis tartarei, cui etiam proximè accedunt, difficulter vel sapore vel odore ab eodem discernenda; *Hartmannus* sæpius ante hac citatus aliam substituit.

Preparatio
salium ar-
tificialis

Rec.

Rec. Cineres quorumcunque vegeta- *Hartman-*
bilibium, & cum æquali ad pondus parte *ni.*

sulphuris communis elegantis pulveri-
sati calcina seu combure ad ignem non
admodum magnum: sic omnis pinguedo
lixiviosa cinerum perit. Ex his cineri-
bus tandem cum aquâ communi vel pro-
pria lixivium elice, lixivium ad cuticu-
lam evaporando, & postea in frigidum
locum ad crystallisandum reponendo,
fiunt salia omnium optima, & mirifice
operantur, nec sapiunt lixivium. Sic sal
Absynthii hac methodo preparatum
purgat per vomitum, ventriculi & pe-
ctoris impuritates sic ejus scrupulus uni-
cus vel dimidia drachma in duabus un-
ciis aquæ ejusdem exhibeantur. Sic sal
Imperatorie juxta hanc viam ex radi-
cum cineribus factum, à granis quatuor
ad octo in Rob Sambucino exhibitum
tollit omnes febres.

Verum hanc operationem tædiosam *Preparatio*
esse & minus rectè procedere: rectius *salium ar-*
verò sequenti modò operari quemlibet *tificiosa*
Finckii.
posse putat Dn. D. Iohannes Vincentius
Finckius Fulda Buchonius in Enchei-
ridio dogmatico Hermetico p. 116. Vi-
de Kesleri Centuriam primam.

Rec. Sal vulgari modo præparatum. Inde in vitrum, affunde per vices oleum salis vulgare, licet non rectificatum, & excitabitur strepitus. Perge ita per vices affundere oleum salis, donec non amplius strepat, tum bene agitatum per aliquot saltem horas, ut quiescat, reponere. Dein affunde aquam puram ad eminentiam palmi. Solutionem hanc per filtrum depura, & ad tertias evapora: Tum in cellam reponere, ubi conerescet sal crystallinus. Quo separatò residuum rursus ad tertias evapora, salque quoties opus esse videbitur, diligenter collige, & ad usus reserva.

V. Præci-
pitationis
quadam
specie igne
cinerum
perficitur.

Cautela
necessaria
in præpa-
ratione
Turpethi
mineralis.

V. In cineribus præcipitationis quædam species exemplo Turpethi mineralis declarari potest. Quomodo verò Turpethum minerale præparandum sit, perspicuè edocet Crollius in Basil. Chimica, ubi omnes encheireses addit. Sunt autem, qui loco olei sulphuris per campanam facti recipiunt oleum vitrioli corrosivum. Sed hi aut diuturniori digestionem opus habent, ut incumbit ipsis, ut addant sal vitrioli, atque illud deinde exactè iterum abluant.

Faci-

Facilimus Turpethum minerale parandi modus hic est.

Rec. Mercur. meteorizat. ℥iij.

Solve eum in aqua pluvia calidâ, crebrius spatulâ ligneâ movendo. Filtra per linteum, in vitrum capax, & guttatim infunde Sal Tartari solutum. Infundo præcipitabitur pulvis rubeus, aqua communi edulcorandus, donec nulla amplius appareat salsedo & acrimonia.

Dosis à. ij. iij. iiij. v. in conserva borraginis, rosarum, vel pilulis alæphanginis.

CAPUT VII.

De igne arena & scobis Ferri.

UT ut ignis *Arenæ & Scobis ferri* ab Autoribus distinguantur; eundem tamen requirunt apparatus, eadem instrumenta, directiones easdem: perficiunturque æquè commodè eadem operationes. Itaque temporis redimendi gratia unâ fidelâ duos simul dealbabo parietes.

Ignis Arenæ & Scobis ferri distinguuntur quidem, sed commodè de iisdem simul tractatur.

Varia medicamenta in arena præpara-

Varia medicamenta

in arena rantur, & multi usus est hic ignis, præ-
 preparan- fertim in mineralibus elaborandis,
 tur & qui- tam quoad cucurbitam, quàm retor-
 dem vel in- bitam, quàm Cornu musarum quidam
 cucurbita- tam, quàm Cornu musarum quidam
 recta, ubi vocant.

1. Varia
 olea & Spi-
 ritus, e. g.
 1. Oleum
 succini se-
 cundum
 descriptio-
 nem Crollij.

1. Ex arena in cucurbita recta va-
 ria olea, Spiritusque destillantur. Sic
 ex cucurbita Crollius libri sæpius citati
 pag 190. oleum succini pellere docet,
 qui modus retineri potest, præsertim
 ab illo, qui sal diureticum desiderat, qui
 perit seu commiscetur cum oleo fatido,
 si oleum succini per retortam destille-
 tur, quem modum paulò post una cum
 rectificatione proponam.

2. Spiritus
 Therebin-
 thina.

Sic quoque destillatur Spiritus The-
 rebinthinæ:

Vehiculum
 oleis destil-
 landis ad-
 dendum,
 quia est
 babulum
 ignis, quod
 secum olea
 aufert.

Rec, Therebinthina ℥ij vel iij.

Aque fontana purissimæ ℥vj. vel
 plures.

Indantur in cucurbitam, & adaptatò
 alembicò, & receptaculo destillentur
 ignis, quod subministrando ab initio lenissimum
 ignem, per quatuor vel quinque horas
 tum paulatim fortificando eundem, do-
 nec Spiritus cum aqua vehiculi loco ad-
 dità simul emanaverit. Lenissimam
 ignem primò adhibendum dixi, quia
 refina

refina hæc aerea facilè in sublime fertur, *destillatio-*
 & integra in receptaculum delabitur, si *ne Spiritus*
 ignis nimium, quam par sit, intendatur. *Therebin-*
thina.

Spiritus hic ab aqua facili negotio se-
paratur per infundibulum, vel alia se-
parandi ratione usitata, de quibus omni-
bus ferè infra in capite de igne aperto.

Dein perficitur omnis ferè **SUBLI-** *II. Omnis*
MATIO in arena, quæ defi- *ferè subli-*
 nitur ope- *matio pe-*
 ratio, quâ corpus halitus specie in sublime *ragitur in*
 propellitur, ibique ab ambiente frigido *arenâ.*
 congelatum parietibus vitri adhæret.

Nomen adepta est hæc operatio à *Sublimatio*
 formâ actionis, uti quoque ei oppositâ *& præcipi-*
 elaboratio, **PRÆCIPITATIO**. Hæc quia *tatio unde*
dicitur.

ra: ò præter illam speciem cujus in capi-
 te præcedenti mentio facta est, ignis ope
 perficitur, vel coincidit aut cum destil-
 latione aut sublimatione aut aliis ope-
 rationibus declaratis, de eâ peculiariter
 agere necessarium haud duco. Sublima-
 tio autem fit aliquandò sine additione,
 aliquandò cum additione.

Sine additione plerumque fit **SUBLI-**
MATIO FLORUM ANTIMONII,

Rec. Antimon pulver lbj.
 injiciatur in aludel. terreum, cui arti-
 ficiosè aliquot ollæ perviæ incumbunt,

H 4 inque

Sublimatio
fit vel sine
additione,
vel cum
additione.

Sublimatio
sine adde-
itione exem-
plo.

Unable to display this page

3. Vel ut prohibeatur fluxus rei sublimandæ, quo contingente sublimatio frustrâ tentaretur.

3.

4. Vel ut suâ acrimoniâ corporis mutationem ac separationem adjuvet, quæ tamen additio talis esse debet, ut nullam alienam qualitatem corpori sublimando imprimat.

4.

Priores tres causæ locum habere possunt in sublimatione falis Armoniaci, & similibus: Prior & Posterior in sublimatione Mercurii.

5. Quandoque ideò conjunguntur ^{5. Præparatio cinnabaris artificialis.} plura corpora, ut exinde novum fiat, uti in confectione Cinnabaris artificialis fieri solet. Quam præparationem ideò in medium afferam, quod eadem teste *Quercetano in consilio de lue venerea*, Mercurius optimè seu perfectissimè purificetur, & ejusdem heterogenea humiditas omnis admixtione sulphuris efficcetur & consumatur. *Hæc præparatio talis esse potest.*

Rec. Sulphuris communis ℥ii. iiij

Huic liquefacto prius infunde.

Mercurii vulgaris ℔j.

Et ligno benè agitando invicem in corpora, donec Mercurius è sulphure planè ab-

ab-

absumptus videatur, Postea hanc massam frige factam tere super marmore, & inde in sublimatorium bene loricatum, ignem subministra primò lenem postea fortiorē, & videbis fumum citrinum seu luteum ascendere. Perge gradatim augere ignem, donec fumus nigro rubeus ascendat. Tunc rostrum, quod tam diu apertum sit, luto occluditur, & urgetur igne violentissimo per quatuor vel quinque horas. Demum refrigescant. Recluso sublimatorio invenies Cinnabarim ad latera vasis, in capitello feces nigroremas.

5. Sublimatione extrahitur essentia.

6. Quandoque sublimatione extrahitur essentia, & tunc alterum corpus additum tanquam vehiculum sublimandæ essentiæ inservit, atque operatione hac finitâ, deinde iterum separatur. Hoc vehiculum plerumque sal armoniacum esse solet, quod in extractione tincturæ Coralliorum, tincturæ solis è calce ejusdem Martis tincturæ ex Croco ejusdem quidam in usu habent.

Apparatus sublimationis quis;

Apparatus sublimationis hic esse solet. Corpus sublimandum cum materiâ competente optimè conteritur, & ut plurimum super marmore commiscetur. Inde ollæ sublimatoriæ, quam Aludel vocant,

vocant, illique vel unico vel pluribus ar-
 tificiosè sese invicem excipientibus, vel
 cucurbitæ quandoque non nimis altæ,
 beneque loricatæ inseritur, & post sepa-
 rationem Aquositate, (cujus rei in una-
 quaq; ferè sublimatione peculiari, signa
 in particularibus operationibus adsunt)
 entò igne peractam, appositò operculò,
 vel alembici rostrò occluso augetur gra-
 atim ignis, donec nihil amplius adscen-
 derit, id est, donec omne sublimandum
 sublimatum fuerit.

Unicâ sublimatione sublimatum, si
 non satis purum videbitur, aut non sa-
 tis placebit, poterit eadem sublimatio iis-
 dem legibus repeti toties, quoties libue-
 rit, aut donec puritas satis arriserit.

Rec. Mercurii vivi per corium

trajecti ℥j.

Aquæ fortis q. s.

in solutione facta solvetur, & quasi totus
consumetur Mercurius. Hanc solutionem
inde super

*Mercurii subli-
 mandi ra-
 tio.*

Vitrioli ad albedinem calcinati ℥ss

Salis tostivi vel fusi ℥j.

*in spatula lignea diligenter subagita,
 evadendo à spiritibus; qui inter agitan-
 dum evaporare solent. Postea hanc mi-
 sturam*

Unable to display this page

Sublima in flores observatis ignis gradibus, & ad usum reserva.

Rec. Florum ante paratorum, vel etiam Salis Armoniaci crudi, in mortario contusilimaturæ martis puræ Magnesiæ.

Mista inde cucurbitæ figulinæ oblutatæ, & observatis ignis gradibus, adscendent flores albicantiores, farinacei, spongiosi, mox flavescentes, hinc fulvi igneo rubore perfusi.

Tandem Vulcani ferociâ Nigri apparent, ipseque Mars compedibus, quibus terrestri moli alligabatur, solutus, in cælum elevatus, nigram, sed formosam nivem spargit.

Simplices & Martiales flores sudorem potenter movent, volatili spiritu omnia pervadentes, fixos humores, & nigra salia fermentando, spleneticis, & scorbuticis auxiliatrices manus præbent.

NIGRI autem in humido frigido soluti, oleum Martis dulce mentiuntur, astringentiaque vi eminent. Æthiopicus liquor vel cum salis laticè vel aliqua scorbutica combinari & servari potest.

*Has operationes cal-
lens plures
perficies.*

His operationibus cognitis facilè ac harum exempla lectorem plures elaborare, aut de eorundem scriptionibus iudicium ferre posse non dubito. Quapropter hæc sufficiant de operatione in arena per ascensum.

*Per retortam in arena varii liquores destillantur.
1. Liquor gummosus ex quo preparatur Mercurius vitæ.*

AD LATUS VERÒ PER RETORTAM igne arenæ varii destillantur liquores. Inter quos ille gummosus, sic vocatus à Chemicis, non infimus est. Duplex enim egregium medicamentum ex eo parari potest, videlicet BEZOARTICUM MINERALE, & MERCURIUS VITÆ.

MERCURIUM VITÆ ex spuma duorum venenatorum Draconum eleganter parandi modus est hic.

Rec. Reguli antimoni

(cujus præparationem infra afferam.)

Mercurii sublimati ana partes æquales.

Hæc duo ingredientia separatim prius pulverisata celeri manu in marmore frigido misce, & per noctes diesque aliquot qui in cellam repone, ut lique

Encheiresis notanda in destillatione liquoris gummosi.

fieri invicem aliquo modo incipiant. Hoc autem ideò fit, quia perhibetur, liquorem hunc inter destillandum in collo Retortæ sic minimè concreescere, ut aliâ

aliàs contingere solet, quæ concretio tamen prohibetur, si retortæ collum curvum sit.

Hoc ubi factum fuerit, inde retortæ vitreæ, quæ sive sit loricata, sive non, perinde est, hancque impone arenæ, & eadem multum obrue, ignemque adhibe per gradus pedetentim, donec perveneris ad summum ignis gradum, nihilq; amplius exierit in cucurbitam separatoriam parvam recipientis loco agglutinam retortæ. Quod ubi videris ignem Ignis suppressionis per horam unam vel alteram pro lubitu adhibe: quod fit, si pruridus ardentes quoque imponas super arenam & retortam.

Liquor hic gummosus vel ex retortæ vitrea vel cucurbita separatoriâ, quæ recipientis vicem sustinuit, rectificari debet: Ita quidem (si nempe ex cucurbita rectificabis liquorem prædictum) ut primò arena alembicum cucurbitæ annexum attingat, quam tamen leinde, ubi liquor ferè transiit, & lenè destillare incipit, remove, ignem amen augere debes. Hunc rectificatum liquorem in aquam calentem infunde, & in momento illo pulveris albi in-

Rectificatio
liquoris
gummosi.

Precipitationis species quædam.

star præcipitabitur, quem diligenter lavabis & edulcorabis. Posteaque lentè exsiccabis, atque in usum medicum aservabis.

Mercurius hic vitæ fundamentum & basis est, in quam natura quasi in unum gazophylacium vim purgandi abdidit. Emeticus est, ad gr. iiij. exhibitus. Καθαρστικὸς autem redditur, si cum balsamico sale vulgari teratur, & edulcoretur.

Ex eodem paratur ROSA MINERALIS grata facie se mirificè commendans.

Aquâ illâ
contineri
Spiritu
quendam
Vitrioli
subtilem
dicunt,
quem ve-
rum spiri-
tum Vitrio-
li vocant,
& Epilep-
siae domi-
torem.
2. Bezoar-
ticum mi-
nerale su-
doriferum
eximium.
Antimonii

De aqua illa, inquam liquor rectifi-
ficatus infunditur, videatur *Querceta-
nus tractatu 2. de signat. rerum p. 124.*
& in *Alexicaco pag. 411.* Item *Begui-
nus l. 3. cap. 12.* Et hæc de Mercurio
vitæ.

BEZOARTICUM MINERALE, quod
Crollius Antimonium Diaphoretium
indigitavit, ita paratur:

Rec. Mercurii sublimati.

Antimonii crudi ana partes
æquales secundum quos-
dam.

Cum quibus facio quoad dosin; sed
loco Antimonii crudi substituere soleo
mine.

mineram ejusdem ; propterea quod *Quercetanus* requirat magnesiā Satur-
 ninā , quæ omnibus Metallis ad debi-
 tam proportionem sit imprægnata , aut
 ut alibi loquitur , cum iisdem sociata.
 Talem verò Magnesiā esse Mineram
 Antimonii , ideò mihi persuadeo , quod
 alibi idem vocet Antimonium primum
 ens & radicem metallorum , de quo ta-
 men liberum cuilibet relinquo judi-
 cium.

*Hiscē cum ingredientibus eodem mo-
 do progredi poteris , quemadmodum an-
 tea in destillatione liquoris gummosi ,
 pro mercurio vitæ conficiendo factita-
 tum fuit . Rectificato Liquori prolecto
 infunditur spiritus nitri (alii contra a-
 gunt , sed parum interest , quā viā tente-
 tur præcipitatio hæc , in unum enim i-
 demque recidere videtur) tam diu ,
 quamdiu ebullitiones & strepitus inde
 exoriuntur , aut donec bella confectio in-
 ter liquosum gummosum & spiritum
 nitri pax inducatur . Postea per destilla-
 tionem separat , iterum menstruum , ser-
 vatis ignis gradibus , ultimò tamen ita
 fortificando ignem , ut cucurbita cande-
 scat .*

& Mercurii inæ-
 qualis pro-
 portio re-
 probatur.

Q. An mi-
 nera anti-
 monii , an
 verò anti-
 monium ex
 minera li-
 quatum in
 confectio-
 ne liquoris
 gummosi
 usurpan-
 dum sit?

Præcipita-
 tio alia
 species.

*An Spiritus nitri
statim prima vice
violenter
separandus
sit, nec ne?
Ex sententia Hart-
manni de-
cidetur hæc
controversia.*

Postremum hoc improbat ab Hartmanno, qui monet, primam destillationem seu separationem spiritus nitri, non debere esse violentam, sed potius mittem; repetendamque esse ejusdem menstrui cohobationem, cui menstruo tamen semper aliquid spiritus nitri nondum usurpati addatur, hæc enim ratione (id est, *repetitis cohobiis*) plus de antimonio figi & cicurari, id quod unicâ eâque violentâ destillatione adhibitâ periret. Hujus indicium perhibet, quod in prima destillatione & illâ quidem fortiori, quàm par sit, menstruum rubicundum prodeat; Quæ rubedo cum non aliunde, quam à spiritibus antimonii, provenire possit, necesse est, ut per repetita cohobia spiritus isti antimoniales tandem cum reliquo pulvere Bezoartico figantur, & per consequens pulvis prædictus excellentior reddatur.

Laboris haud prodigi, liquorem gummosum spiritu nitri imbibitum in scutella vitrea super arena coquant, donec indurescat, tum in crucibulo per sex horas calcinant, in cretaceum pulverem.

Hanc massam Bezoarticam, *quidam* *edulcorare, quidam vel in crucibulo, vel*
sub

sub tegula probatoria aliquand u igni- *Edulcora-*
 re, vel spiritu vini irrigare, eundemque *tio Bezoar-*
 incensione iterum separare solent. Sed *tici mine-*
 supervacanea reputantur hæc, sufficit si *ralis &*
 sufficienter separatus fuerit spiritus nitri. *ignitio sub-*
tegula su-

II. Ex corticibus & LIGNIS siccis, *pervacanea*
 Juniperino, Guajacino, &c. ut & baccis *II. Liquor*
 Sabinæ, ac similibus mediante retortâ, *acidus ex*
 arenæ inclusâ, extrahitur liquor acidus, *ligni, bac-*
cis, &c.
 oleosus, qui ab antiquis per descensum
 non sine jactura spirituum destillatus
 fuit. Hæc præparatio exemplo spiritus
 acidi ligni Guajacini demonstrari potest.

Hic iterum lubet digredi & inquirere, *Discurfus*
 an spiritus hic acidus ligni sancti sit He- *de liquore*
 racleinum Rulandi, nec ne? *acido ligni*
Guajacini?

Martinus Rulandus Pater, in centu- *Causa, cur*
 riis suis hinc inde varias reddit causas, *Rulandus*
 quare ea, quæ ex usu diuturno in ægro- *medica-*
 tis experta, & contra varias ægritudines *menta*
 tam externas, quam internas probata *a se proba-*
 medicamenta habuerit, publicè com- *ta publicè*
 mendaverit, inter has autem non postre- *commen-*
 ma hæc videtur; Utilitas nempe ex iis- *daverit.*
 dem resultans maxima, quia iisdem ci-
 tât, *tutò & jucundè* ægrotos curatos
 fuisse, & alios quoque similiter curari
 posse, attestatur.

*Ejusdem
medica-
menta in-
signiora
pleraque
plerisque
latere vi-
dentur.*

Cum autem pleraque ipsi usitatoria, eaque insigniora medicamenta nominū involucris obscurata inveniantur, adeò ut non statim quilibet, licet sagax & exercitatus sit Medicus, assequatur & intelligat, quid sibi velint ista ænigmata, operæ precium me facturum existimo, si ingenioli mei nervos eò intendero, quò explicentur obscura ipsius vocabula, & nomina medicaminum, ut cuivis quædam illorum pateant. Digna enim videntur ipsius medicamenta, quæ crebrè in usum ducantur, cum sint *ὁ πόσις & πολύχρηστος*.

*Vires Olei
Heracleini
commen-
datur 1.
adversus
Epilepsiam.*

Ejusdem oleum Heracleinum, cui à morbo Herculeo, Epilepsia, quæ ut dometur, monstri alicujus instar Herculei indiget viribus, in qua debellanda & edomanda insignem præstet, operam, nomen indidit, primum obtinebit locum.

Medicamentum certè eximium est quod ne, ubi innotuerit, communibus fati subjiciatur legibus, contemtimque habeatur, operæ precium videtur virtutes illius decantare.

Offert se autem *cent. 2. cur. 6.* curatio EPILEPSIÆ multorum comprobata testimoniis, in Davidis Schons civ

Lav.

avingani filia, quæ nata annos decem
 ter tres menses quotidie incurrebat in
 pileptica symptomata. Huic purgatô
 rectè capite, propinavit, per quinque
 dies, manè jejuno stomacho, & in ipsâ
 effusione tres guttas ex oleo ligni Hera-
 clii, cujus usu mox cum omnium admi-
 ratione, Deique laude omninò liberata
 fuit à chronico & quotidiano hoc malô,
 quod deinde multis annis non rediit.

LAUS SOLI DEO & GLORIA, qui con-
 tra morbos comitiales peculiarem & oc-
 cultam huic oleo vim & facultatem in-
 tulit. (*Quibus verbis claudit Rulandus*

parens curationis hujus narrationem
historicam) De alijs prædicto morbo af-
 fectis, eodemque oleo restitutis alibi co-
 piose edisserit, quò plura experimenta &
 documenta desiderantem remitto.

Verùm non solum pollet hac faculta-
 te præcellentissimâ curandi epilepsiam,
 sed prætereà contra plurimos, illosque
 periculosissimos morbos alios utilissimè
 exhibetur. Placet igitur feligere ex in-
 numeris paucula experimenta, quæ in
 illis gravissimis morbis edidit.

In centuria 2. curatione 5. exemplum
curatæ apoplexiæ, parlysisque linguæ
sequen-

2. Curatio
Apoplexiæ

*paralyfiof-
que lingua
ex cent. 2.
chr. 5.*

sequentibus enumerat : Johannes Vogel, senator apud Lavinganos, præcedente diuturno capitis dolore, corporisque gravitate & lassitudine tandem derepentè correptus fuit Apoplexiâ. Nam subito cadebat, attonitus jacebat, vocem, sensum & motum amiserat, nomine inclamatus, stimulatus vel punctus nihil audiebat, nihil cernebat, nihil respondebat, nihil sentiebat. Ego, *inquit*, accitus præmisso sternutatoriô & oleo succini post sternutationem naribus immisso bibendum dabam ex ligni Heracli oleo cochlear dimidium, quod cum cæteris præfidiis magnum adjumentum dedit, ita ut intra unius diei spacium sensum motumque receperit. Cernebat enim adstantes, loquentes audiebat, ad quæsitâ & responsa annuebat, cibum potumque admittebat, facile & liberè obambulabat. Hinc cum linguæ dissolutio & laxitas tantum remaneret ferè per biduum, ita ut necessum habuerit cretâ annotare in in tabula ea, quæ voce & loquelâ non poterat exprimere, venæque turgerent, extraxi sanguinem ex utraque cephalica abundè, postea corpus quoque universum extracto Esulæ perpurgavi. Interim dum

dum machinabar hæc, curavi omni hora semel linguam totam irrigare oleo prædicto. Atque his opportunis auxiliis intra diem & noctem præter omnium opinionem articulatè rectèque loqui cepit, & qui antea ἀσθενῶν erat, mox εὐφωρῶν factus fuit per Dei Opt. Max. benignitatem & misericordiam, cui soli laus esto perennis.

Deinde prædictus medicus gloriatur, se solo hoc oleo à febricula, dolore ventris, inappetentiaque simul & semel affligentibus Thomæ leberwurſt Ahenarii Lavingani filiolum annos decem natum citò liberaſſe, accipiendo scriblitæ momentam, eidemque affundendo olei ligni Heraclii guttas VII. quod deinde jeuno devorandum præbuit, quò alvus multum purgata fuit, atque confestim convaluit sine aliorum medicamentorum administratione.

Postea quam feliciter Hydropem Ascitem cum vermibus curaverit sic enumerat. Filioli duo Andreæ Rothens in Ascitem devenerunt, qui à me ita curati sunt. De oleo ligni Heraclii novem guttas minori natu imposui in umbilicum: Majori natu tredecim guttas manè meridiè & ve-

Curatio
Febris &c.

Centur. 3.
cur. 26.

Curatio
Ascitis
cum ver-
mibus cent.
4. cur. 98.

& vesp̄eri per duos continuos dies. En
Dei miraculum, pueri alvo perpurgati
sunt, & vermes multi expulsi, ac intra
tres dies omnis tumor evanuit.

V. Curatio
Anginae
cent. 3.
cur. 99.

*Insuper cum conjunx ejusdem Medici
carissima, annum agens quadragesimum
sextum, angina correpta esset, inflam-
mataque tonsillae atque uvula, egerri-
mèque deglutiret cibum & potum, dif-
ficulter respiraret, aded ut ferè stran-
gulata fuerit, praesentissimum testata
fuit, & valentissimum sensisse auxilium
ex oleo praedicto, de quo ipsi dederat di-
midium cochlear, nimirum circiter dra-
chmas tres, quo fauces & reliquas partes
affectas colluebat crebro, & inflamma-
tio tonsillarum ac uvulae sublata est, at-
que intra diei spacium evasit libera, fa-
cilè spiritum traxit, & facilè glutivit.*

VI. Cura-
tio Spasmi
Cynici cent.
4. cur. 95.

*Amplius mirificè profuisse in Spas-
mo Cynico, quem vocant, testatur idem
Distorquebatur in misera muliere cani-
no rictu in obliquum os, nasus, oculus
ipsa facies modò in dextram, modò in
sinistram partem; distendebaturque
singulis horis plùs quàm vigesies. In pa-
roxysmo agnoscebat adstantes, sed loqui
non poterat. Ad istam foeminam cita-*

tu

us exhibuit per os tribus vicibus, post quartam semper horæ partem interpositam, OLEI HERACLEINI guttæ tredecim, & DEO TER OPT. MAX. juvante licò loqui cæpit, ab horribili isto malo liberata.

Imò insignem usum prædicti nunc multoties olei recenset cent. 4. cur. 49.

VII. Curatio ranulæ cent. 4. cur. 49.

Civis Gundelfingensis filiosus annos natus tres, habebat sub lingua tumorem & carnis excrescentiam, vulgus ranam vocat, quæ indies crescebat, ita ut loqui ob ejus molem & impedimentum non posset. Ego, inquit, ille, parentibus suasi, ut manè, meridiè & vesperi carnem istam eminentem levarent oleo igni Heraclii. Quod cum facerent quotidie, decrevit, & mox sublata est.

Uterius adhuc eidem oleo egregiam attribuit facultatem depellendi Ischuriam, malum illud gravissimum, cujus experimentum dedit in cive Lavingano, qui olim angebatur Ischuriâ seu urinæ retentione. Nam urina in totum suppressa, cum sævissimo dolore, quem dies noctesque perferebat ob humores vesicæ cervicis meatum obturantes. Hunc intra horæ spacium, per Dei

IX. Curatio Ischuriæ cent. 3 cur. 36.

gratiam, & clementiam liberavit hi paucis admotis. Ægroto supino cubante, stillare jussit in umbilicum quadraginta guttas de oleo ligni Heraclii calente. Instillato oleo balneo aquæ dulcis infidebat, & intra horæ spacium copiose & expeditè mingere cæpit.

IX. Cura-
tio partus
difficilis
c. cent.
1. chr. 43.

Sed quàm cum successu non satis laudat nec laudando in partu difficili, festu mortuo, & secundinis expellendis idem exhibuerit, multis hinc inde refert, è quibus unicam tantùm historiam hâc vice seligere placuit, nempe illam, quam recitat cent. 3. cur. 4. Sebastiani Ehingeri civis Lavingani uxor tres dies parturiit, nec liberari potuit, foetusque mortuum in utero gestavit. Quartâ demùm die, re desperatâ, ad me veniunt, oleum Heracleinum à me expetentes. Noverant n. me isto oleo omnibus subvenire in partu difficili, in foetus mortui gestatione, & in retenta secundina ac mensibus. Invocatò itaque omnipotentem MEDICO JESU CHRISTO olei ligni Heraclii guttas tredecim in umbilicum stillare jussi: postea ejusdem olei guttas duodecim deglutire. Quibus expeditis & confectis in horæ spacio foetus mortuus

Unable to display this page

*hac vice
colligi cent.
7. cur. 91.*

*Cent. 8. cur.
76.*

let in linguæ exulceratione sananda
in scorbuticâ angustîâ debellandâ , in
phthiriasi, flebilissimo, atrocissimoque
morbo, curanda, in canitie præmatur
amovenda, & aliis morbis extirpandis
quas apud eundem quilibet videre pote
rit.

Sufficiant itaque hæc experiment
pro ejus commendatione, quæ sanè ma
ximi æstimanda veniunt, & plurimis
eisque præstantissimis Medicis admira
tioni fuerunt, illosque in id inquiren
cupidissimos reddiderunt.

Hanc commendationem sequatu
tandem explicatio quæstionis allatæ.

*Explicatur
quæstio, 1.
Ratio,
quod oleum
Heraclei-
num confi-
ciatur ex
ligno Gua-
jacino.*

Suprà dictum, à præcipua & insigni
facultate adversus Epilepsiam, quæ ole
ineft, tanquam à potiore nomen eiden
ab autore inditum esse. Quid si hoc a
cognitionem ejus acquirendam aliqui
faceret? Si enim à potiori facta est deno
minatio, dicendum erit, oleum hoc de
stillatione prolectum fuisse ex simpli
quodam medicamento Antiepileptico
Cui fundamento si inniti velim, inte
omnia simplicia eradicatoria Antiepile
ptica vegetabilia nullam reperire que
cui absque omni contradictione con
mun

muni consensu major vis eradicandi epilepsiam attribuatur, quam ligno Guajacino. Hoc quia in confesso esse apud omnes puto, supersedere autorum allegationi possunt.

Huic præterea in subsidium venit, *Altera ratio.* aut adscisci debet, quod idem Rulandus sæpius decocto ligni hujus usus fuerit in iisdem affectibus, in quibus extirpandis oleum hoc profuisse gloriatus est.

Postremum accedit, quod experientia me huc usque docuerit, eosdem esse *Tertia ratio ob experientia* effectus, easdem vires & facultates liquoris acidi, quem per cornutam igne *multipliciter desumpta.* arene ex rasura seu limatura Guajacis elicio, quos & quas oleo suo Heracleino attribuit Rulandus.

Sic laudes singulares meretur ob tutissimum & certissimum auxilium, quod confert in pellendo vivo & mortuo foetu: item in doloribus dentium extirpandis æqualium virium medicinam non vidi, id quod experientia ut me, ita etiam quemlibet edocebit.

Ex quibus apparet, oleum ligni Heracleini esse oleum ligni Guajaci.

Huic meæ opinioni contrariari video *Quercetanus una* Medicum illum & Chemicum præcipuum

Unable to display this page

mentum, quod eâ quilibet vel graviſſi-
mus dentium dolor, omnes alios dolores <sup>nus in te-
trade p.</sup>
superans, uno momento ſedetur, ſi denti ^{214.}
ſcalpium oleo ejus intinctum, in radi-
cem dolentis dentis immittatur, quæ
vix eo attingit, cum ſtatim miraculi &
incantationis inſtar dolor proſus avolat
quaſi & extinguitur.

Et ex his, cuiſlibet conſtare poteſt, <sup>Oleum li-
gni Hera-
clini hu-
mores &
omnem
materiam
dolorificam
extrahit &
per os eva-
cuet.</sup>
oleum buxi non eſſe oleum Heracleinum
Rulandi, qui memoriâ recolit ratio-
nem, quam ſuperius adduxi, quâ vide-
licet oleum prædictum dolores dentium
into'erabiles conſeſtim ſedet & auferat;
humores nimirum affluentes, dolorem
que cauſantes extrahendo, & ut alibi lo-
quitur, copioſè per os educendo. Quæ
actio cum non competat ſulphuri cui-
dam Narcotico, & ſoporifero humores
furentes, & inſultus fulgureos ejaculantes
cicuranti, mitiganti & extinguenti: ſic-
que aliter operetur oleum buxi, aliter
oleum Heracleinum, unum idemque
oleum eſſe nequit: <sup>Libavius
oleum He-
racleinum
parari af-
firmat ex
ligno cory-
lino.</sup>

Verùm ſicuti ab ariete hoc dextro non
percutior, ut à prædicta opinione diſce-
dam, ita nec ab altero movor, qui è pe-
au alchimiftico Medici & Chimici ex-
cellen-

cellentissimi D. *Libavii* provenit qui putat oleum *Heracleinum Rulandi* esse oleum *Corylini*, dum in hæc erumpit verba. *Etliche ruhmen vor solchen Gebrechen gar sehr das Oel und spiritum descensorium ex ligno Coryli, das den Schlangen zuwiderist &c. Es beduncket mich, Herr Rulandus habe darvon sein oleum Heraclium und conservam Antiepilepticam gemacht.*

*Responsio
ad eandem
opinionem.*

Sed quia hujus opinionis suæ nullam rationem probabilem adducit, præterquam quod aliquando gloriatus fuerit, sibi id ab optimi parentis *Rulandi* optimo filio concreditum esse, non aliter, ac si *Junoni* in aurem aliquid infussurasset, eadem facilitate, qua affirmatur, rejicitur: Præsertim cum ipse *Libavius* testetur, quod *Rulandus* solitus fuerit sollicitatores, varia objecta offa, à se dimittere, quæ verba habet in *Apocalypsi Hermeticâ* c. 8. pag. 255. Idem inibi: Ingeniosus autor, cum videt sua medicamenta, quæ cupit clàm omnibus esse, fieri palàm, facilè potest aliquid comminisci, & instar *Prothei* in diversas formas se mutare.

Instantia

Nam quamvis serpentibus contrarietur.

ur, & vermes interficiendi vim egre- *pro opinio-*
 giam habere non dubitetur, non tamen *ne Libavii*
 inde sequitur. E. est oleum generale *eiusdem so-*
 Antiepilepticum. Quia diversum quid *lutio.*
 est Epilepsia à serpentibus nec semper e-
 venit, ut è vermibus ægrotantes evadant
 Epileptici, aut dentes doleant: Cùm ta-
 men ne sic quidem oleum Antiepilepti-
 cum generale dici mereretur, uti Rulan-
 dinum esse præsumitur. Et hæc de oleo
 Heracleino, nostram voluimus procede-
 re, nemini autem invito obtrudere sen-
 tentiam.

III. Olea quoque è gummatibus eli- *III. Olea è*
 ciuntur, sic: *gummati-*

Rec. Gummi Ammoniacum, Galba-
num, *bus benefi-*

vel aliud quodcunque volueris, *cio retortæ*

& dissolve super ignem aceto acerri- *in arena*
mo, solutumque include retortæ, & ad- *preparan-*

de arene vstæ s q pro incorporatione. *tur.*

Postea retortam arena obrutam urge i-

gne secundum gradus adhibito, quem

tamdiu continuabis, donec nihil ampli-

us exire videris. In recipiens collo re-

tortæ annexum aqua pura infusa sit (se- *Restifica-*

cundum quosdam) quam deinde una *tio oleorum*

cum oleo extracto à cineribus, per coho- *prædicto-*

bia, *rum vul-*

garis.

bia, pro rectificatione oleorum destillant.

*Rectifica-
tio oleorum
è gumma-
tibus prole-
ctorum
compendio-
sa Libavii.*

*Libavius rejecta hac ratione rectifi-
candi oleum in additionibus ad Alchi-
miam incerti auctoris alium rectifica-
tionis modum proponit, ubi unicâ de-
stillatione seu operatione olea rectificari
& clarificari possunt, cum aliàs secun-
dum dictam veterum methodum vix
quarta destillatio sufficiat.*

*Rec. Fragmenta laterum magnitu-
dine nuces avellanas aequantia.*

*Candefac in crucibulo triangulari, &
in dictum oleum successivè conjice tot,
quot sufficient ad absorptionem olei o-
mnimodam. Postea fragmenta illa in
pulverem grossum contunde, & inde in
retortam vitream atque iterum ex are-
na pelle. Si ustionem aliquam adhuc
fortè redolebit oleum, lavari aquâ quâ-
dam odoratâ poterit, statimque depo-
net.*

*Oleum phi-
losophorum
seu benedi-
ctum.*

*Eodem planè modo paratur OLEUM
BENEDICTUM, alio nomine OLEUM
PHILOSOPHORUM vocatum, quod cum
PINGUEDINE HUMANA paratum nobi-
lissimas virtutes possidet.*

*Hæc Destillatio ad latus competit
etiam*

Etiam CORNIBUS & OSSIBUS ANIMALIUM.

Rec. Cornu Cervi

Inde retortæ loricatæ, & observatis ignis gradibus elicitur Spiritus, oleum & sal volatile, quæ alexipharmacis pollent facultatibus. Sal volatile diffi- culter servatur, aufugit enim propter volatilitatem, ideoque aqua cordialis superinfundenda, ut aliquot digitorum intervallo superemineat.

Ex cornu cervino simul & semel oleum, liquor, & sal volatile prælicitur.

EX CRANIO HUMANO similiter hæc tria, videlicet sal volatile, liquor acidus, & oleum unica destillatione eliciuntur, quæ insignia sunt antiepileptica medicamenta; inprimis, si è capite mortuo quoque sal fixum eliciatur, & his tribus jungatur, posteaque hæc omnia per mensem Philosophicum in cineribus, igne lento, digerantur, ac uniantur, ut ex iis fiat Magisterium Antiepilepticum, cujus vires vulgarium epilepticorum medicamentorum facultates longè superat.

Tria dicta similiter eliciuntur è Cranio humano.

Magisterium Antiepilepticum peculiare.

Huc referi potest OLEUM SUCCINI, & rectè si- cularis præparationem superius promissi:

Destillatio rectè si- cularis olei Succini in superioribus promissæ, sc.

Rec. Succini quantum libuerit.

Indeque retortæ terreae, aut vitreae lu-

tate, sc.

tatæ, & in arena destilla, quousque oleum penè omnè transgressum fuerit, indicio erit, cum jam crassum & nigrum oleum, illudque per longa intervalla stillaverit. In receptaculum parum aquæ simplicis infusum sit. Hinc cum majore copia simplicis aquæ transfunde in retortam & Balneum vaporosum galeatum tantisper destillare permitte, donec nihil amplius olei clari & odorati una cum aqua descendere perspicias.

SAL VOLATILE collo retortæ adhæret: FIXUM verò ex capite mortuo post destillationem olei in fornace figulina calcinato extrahitur.

C A P U T VII.

De igne nudo.

*Ignis nudi
definitio.*

SUPRA definitus fuit ignis nudus: quando materia in suo vase immediate igni apponitur. Si ad definitionem hanc examinet quis destillationem per vesicam, sub hoc igne dictam operationem propriè tractari posse dicet.

*Prima species ignis
nudi est.*

Destillatio verò per vesicam vulgari est operatio, adeò ut mulierculæ eandem

Unable to display this page

tur tractatio accuratissima & plenissima Sennerti in instit. Medicis de oleis.

*Aqua una
cum oleo
proleſta a-
qua ejuſ-
dem herba
merito
ſubſtitui-
tur.*

*Oleorum
ex ſemini-
bus deſtil-
landi ratio.*

Aqua, quæ ſimul exſtillat, non im-
merito aquæ deſtillatæ ejuſdem herbæ
ſubſtituitur, imò eidem præferri poteſt.
Magis enim refert plantæ odorem & ſa-
porem, quàm vulgariter deſtillata
qua.

Olea ex SEMINIBUS ſic deſtillantur.

Rec. *Seminum carvi aut fœnicul-
&c.*

quantum libuerit,

inque vitrum magnum, vel vas fictil-
vitreatum injice, atque affunde tantum
aquæ ſimplicis tepefactæ prius, ut do-
drantem transcendat, & ad ſingulas li-
bras ſeminum, manipulum ſalis com-
munis adde.

Quidam aliquid Tartari calcinati ad-
dunt, ſinuntque ipſa per ſeptimanas tre
macerari in cella (Si in tumefcentibus
ſeminibus aqua decedit, aliam ſuper af-
fundunt) Poſtea per veſicam deſtillan-
affuſa ſc. adhuc aliqua quantitate aquæ
ut tertia pars veſicæ, aut etiam aliquo
amplius, vacua ſit. Facile enim ebulli-
re & ſublimè efferri ſemina illa conſue-
verunt, ſi veſica nimis referta ſit.

No.

Notandum est SEMEN ANISI adjecto e communi & Tartari tamdiu macedum esse, ut penè foetorem acquirere cipiatur.

Peculiaris observatio in destillatione olei anisi.

Videndum præterea est, ut semina centia ultra unum annum non asserata, nec etiam in sole exsiccata sint. Facile enim oleosa hujus seminis substantia perit, ut postea in destillatione aut nihil, aut parum olei fundatur.

In aliis seminibus nihil difficultatis, plerumque singulæ libræ eorundem undunt olei unciam dimidiam.

Ex AROMATIBUS conficiuntur olea rē simili modo. *Confracta* enim ruditer comota in vesicam immittuntur affusa singulas libras aromatum unâ mentra vini, & aquæ triplo superadditâ. destillanturque per vesicam calore non nimium vehemente, ne effervescendo alembicum ebulliant. Aliqui aromata & præcipuè CINAMOMUM per aliquot dies in frigido macerant. Aliqui iam iisdem sal adjiciunt, imprimis erò Caryophyllis. Sed hæc sunt opera arbitraria, quæ adhibita parum juvant, omissa parum nocent.

Oleorum ex Aromatibus destillatio, & 1. olei cinamomi.

*Olei huius
separatio
peculiaris,
notatu di-
gna.*

*Modus af-
sequendi
plus olei.*

Aqua lactescens, quæ destillatione dictâ prolicitur, per duplicem chartam emporeticam prius madefactam (*ne ni-
miùm attrahat*) percolatur, & solâ aquâ transcolatâ relinquitur oleum in char-
tâ, quod probè notandum. Plus enim olei hac ratione, quàm usitatis separa-
tionibus (quarum in aliis operationibus mentionem feci,) & quidem faciliùs colligitur & separatur. Cùm enim usitati separationum modi difficilè scopum assequantur, varii variè occupati sunt in separatione oleorum cinamomi & Caryophyllorum. V. G. *Aquam illam lactescentem collocant in cellam frigidam ut eò melius olea hæc propter ponderositatem, quam obtinent, fundum petant, atque ab aqua separentur. Alii aliam rationem ineunt, de quâ videatur Eibavius in notis ad Alchimiam pag. 204.* Nec tamen effectum optatum tam cito & certè ipsis videre licet, ac si dictam *ἐγχεῖν* adhibeant.

Aquam hanc semel transcolatam, iterùm, si libet, in vesicam super aromata prioris destillationis transfunde denuoque destilla, & aqua iterum transibit lactea, ut prior; quam, si volueris etiam

etiam per chartam transcolare poteris, & adhuc aliquid olei accipies, præferim si majorem quantitatem cinamomi, vid. libras quinque vel plures in vasicam prius immisisti.

Oleum CARYOPHYLLORUM similiter fundum petit: portiuncula etiam reliqua innatat. Separandum igitur similiter per chartam bibulam prius madafactam, ac in infundibulum immisam.

PIPER parcissimè oleum reddit, ideoque aqua destillata aliquoties super remanentiam refundenda, & toties filtranda est.

Reliqua olea aromatum, ut NUCIS MOSCHATÆ, ACORI VERI, vulgo CAILAMI AROMATICI, ZEDOARIÆ &c. innatant, & per tritorium seu separatorium facili manu separantur.

Notandum præterea: his oleis, quæ conservare quis diu integra & salva voverit, aliquid propriæ aquæ affundendum esse. Alias enim faciliè incrassantur & consumuntur.

Oleà ex FLORIBUS VEGETABILUM sic parantur E. G.

R. Flores Chamomillæ Romanæ sic-
cos, L 3 crasso

2. Olei caryophyllo-
rum separandi ma-
nus.

3. De piperis oleo singularis observatio.

Reliquor.
oleo-
rum aroma-
tum facilis
separatio.

Oleo diu
asservandi
ratio.

Olea ex flo-
ribus vege-
tabilium
destillandi
ratio.

crasso modo contunde, & impone in vas fictile, addendo ad singulas libras florum.

salis communis, vel, ut alii suadent, salis tartari unciam unam cum dimidia, & affunde

aquam pluvialem, uti quibusdam placet, vel fluviam calidam.

Stent in loco calido per dies quatuordecim. Dein destillentur per vesicam more prædicto posteaque oleum ab aqua separetur.

Eodem modo etiam ex LAVENDULA, & aliorum vegetabilium floribus possunt olea præparari.

II. Species
ignis nudi
est destil-
latio va-
riorum
Spiruum
per retor-
tam.

Alias igne aperto, beneficio retortæ ut plurimum, varii destillantur SPIRITUS E MINERALIBUS, aut ad eorundem naturam accedentibus, videl. AQUA FORTIS, AQUA REGIS & alii spiritus. Cum autem plerumque hujus destillationis Autores in descriptione Spirituum præparationem Aquæ fortis paradigmatis loco habent, & alios spiritus extrahere jubent eo modo, quo aqua fortis destillari solet, ejusdem præparationem hic proponam, quæ talis esse poterit.

Rec.

Rec. Vitrioli ad albedinem, vel flavedinem calcinati (quamvis omnino de nihilo videantur hæ calcinationes, si quidem aquam fontanam in recipiens vas loco phlegmatis evaporati infundunt cum tamen spiritus aquæ fortis facilius in phlegma quam in aquam infusam se demittant) ℥ij.

Nitri purissimi ℥j.

Contusa hæc omnia inde retortæ Waldenburgicæ, aut simili, sine alia additione, & receptaculum magnum appone, juncturas optimò luto claude, subministraque dein ignem gradatim per horas duodecim, donec ad summum perveneris. Frigefactis postea omnibus & reseratis juncturis, effunde destillatam aquam in vitrum capax & validum, epistomiumque claude quàm accuratissimè, ne spirituum quid exhalare queat.

Aquam hanc periti artifices sequenti modo clarificant, inquietes, nisi clarificetur hoc modo non æquè expeditè solvere metalla, ac si eadem purificata esset. Capiunt nempe quartam partem, vel secundum alios, uncias duas solum prædictæ aquæ fortis nuper paratæ, in aquam injiciunt argenti, et plumbum

Ejusdem
purificatio.

à pollutione Venerea, & spirituum crudi Mercurii, sulphurisque non fixi consortio purgati, & laminati drachmam unam (alii duas adjiciunt) & solvunt super prunis: solutionem hanc omnem infundunt reliquis (tribus) partibus aquæ prædictæ, & orificium vitri benè claudunt, ac agitant ferè per horæ quadrantem, donec nempe lactescat. Postea sinunt residere feces per horas duas vel plures, puramque seu pellucidam supernatantem aquam inclinatione separant, & servant usui.

2. Aquæ
regis communis.

Ex hac Aqua Forti facilè AQUA quædam REGIS (quod metallorum Regem, Aurum solvat, ita dicta) sic præparatur.

Rec Aquæ fortis ℥iiij.

Salis armoniaci vel communis exsiccati ℥j.

misce & sic chrysulcam regiam aquam, quæ solem in atomos solvat, habebimus.

Quidam plus salis armoniaci addunt, & post destillatione uniunt,

AQUA PUGILUM quomodo ex Sale petra & armeniaco paretur, docent auctores, & Frater Basilius in Clavi.

SPI-

Unable to display this page

Unable to display this page

esse solet. modò magnus videlicet, modò parvus, pro rei fundendæ natura & quantitate. Alium enim ignem fusionis requirit PLUMBUM, alium FER-
RUM.

Notandum præterea hic: quædam mineralia & metalla omninò non aut difficulter fundi per se, nisi addantur quædam, quæ illa disponant ad fluxum.

Sed quia fusio metallorum rarò requiritur in medicamentorum præparatione, de illa multis agere animus non fert. Ut tamen fusionis exemplum quoddam habeatur, descriptionem Reguli Antimonii superiùs promissam adferam in medium.

Rec. Antimonii Vngarici.

Tartari albi a lbj.

Salis purificati lbj.

Pulverisata misce invicem.

Deinde portionem aliquam hujus mixturæ in mortarium, vel aliud vas æneum conjice, prunaquè candenti admota incende, & dum adhuc candet, reliquam misturam paulatim adjice, continuo spatulâ ferrea agita, & sic calcina igne Philosophico, ut nominant,

*Hac calcinata materia seu misturâ
reple*

*Ignis fusio-
rius exem-
p'o Reguli
Antimonii
declaratur.*

reple vas triangulare fusorium, quod crucibulum appellant, prius aliquo modo ad ignem calefactum, & in ignem fusorium super particulam lateris colloca- atque prunis obrue, ignemque follibus sufflando auge, donec probè fluat materia dicta. Fluentem materiam in infundibulum, quod Aurifabri eine Gieszbo- etel vocant, calidum & sevo vel cera perlitum conjice, atque dum materia injecta adhuc calet, & liquida existit, continuo pulsando concute fundum infundibuli, ut regulus eò melius descendat è scoriis seu recrementis.

*Fusio rei-
terata re-
guli anti-
monii.*

Regulum hunc pulverisatum cum dimidia quantitate Nitri purificati ad huc semel vel bis quoque aliqui fundunt, donec puritas & splendor ejus ar- rideat, quod tamen supervacaneum pu- to.

*Reguli
Martis
stellati con-
fecti.*

Cum hoc processu coincidit confectio REGULI MARTIS STELLATI, cu- jus nunc optimam præparationem ma- nifestabo:

Rec. Antimonii Vngarici

Tartari albi a $\frac{3}{4}$ x.

Nitri purificati

*clavorum minimorum ex puro ferro
fabr*

fabrefactorum a ℥iiij.

Massam antimonii Tartari Nitri
pulverifatam diligenter misce,
& calcina igne philosophico, do-
nec de tonuerit.

Interea autem clavos dictos una cum
Crucibulo valido, in furnum fusorium
carbonibus candentibus refertum ad
igniendum colloca. Quibus, ubi benè igni-
ti fuerint, superadde misturam calcina-
tam mediante cochleari ferreo, & con-
tege tigillum fusorium cum magno car-
bone, & urge ignitali, qualis in proces-
su præcedenti mentio facta fuit, donec
omnia injecta benè fluant instar aquæ:
quod ubi ex sonitu perceperis, misturæ
si quid reliquum fuerit injice, spatula-
que ferrea agita, & iterum auge ignem.
Postea ubi ignem per horæ quadrantem
fufflando auxeris, effunde massam in in-
fundibulum ferreum, & habebis Regu-
lum Martis stellatum. Splendor hujus
reguli si non placuerit, purificari ampli-
us, ceu prior, debet.

Possent hic quidem NITRI QUOQUE
FUSIO CUM FLORIBUS SULPHURIS de-
clarari, sed cum de ea alii latissimè &
luculentissimè agant, nihil addendum

M

cen-

Signum

quando

materia

fundenda

fluat in ig-

ne

censeo præter id, quod in dictæ præparationis initio plerique omittant, quod medicamenti istius præstantissimi efficacia imminui videtur.

*Discursus
de præpara-
tione
Lapidis
prunellæ.*

*Argumen-
tatio quæ-
dam pro
confectione
lapidis pru-
nellæ vul-
gari, ejus-
demque re-
futatio.*

Omittere plerosque aliquid dixi: Hoc nihil aliud est, quam PURIFICATIO NITRI fusioni ejusdem cum Floribus sulphuris præmittenda. Non enim sequitur, uti ipsi sese defendere conantur; purificatur cum sulphure purgato; Ergo sufficienter purgatum est, quia Nitrum permixta est quædam mucilago seu impuritas, quam sulphur non absumit, sed quandoque auget; siquidem ab eodem post fusionem prædictam, sed difficilius separari potest.

*Argumen-
tum quod-
dam contra
prædictam:*

Accedit illud quoque (quod illi non satis assequuntur) nempe ad Autoribus pro confectione Lapidis prunellæ (sic enim vocant Nitrum cum floribus Sulphuris fusum) requiri Nitrum purissimum. Nitrum verò, uti à Nitrariis confectum venditur, non esse purissimum ut plerique autumant, mucilago nominata ostendit.

*Purifica-
tio nitri
præmit-*

Ergo præmittenda est quædam purificatio, quæ talis esse poterit.

R. Nitri libras quinque,

his

his affunde aquam purissimam & ^{tenda fu-}
 impidiſſimam, vel ſi habere potes, plu- ^{sioni ejus-}
 vialem aliquoties colatam aut deſilla- ^{dem.}

am, & coque ad rogam ex lignis con-
 ſtructum, flammaque ardentem, tam diu
 in vaſe æneo, ſpatula ligneam diligenter
 agitando, donec gutta liquoris frigido

ferro affuſa ſtatim butyri inſtar concre- ^{Signum}
 ſcat. Tunc inſperge guttatim lixivii a- ^{quando ad}
 cerrimi, quale ſaponariorum eſſe ſolet, ^{juſtam}
 uncias aliquot, atque è veſtigio mucila- ^{conſiſten-}
 ginosa illa impuritas (quæ ſalis cujus- ^{tiam ſolu-}
 dam fixi naturam ſapere videtur) copio- ^{tiſ nitri de-}
 ſe fundum petet. Hoc ubi factum fuerit, ^{cocta ſit.}

liquorem clarum, calidumque adhuc fil-
 tra, & in vaſe venerico anguſti fundi,
 lati verò oris loco frigido in cryſtallos
 lunæ inſtar albiſſimos ſine abire, quod
 intra paucas horas contingere aſſolet.

Aqua ſupernatans iterum coqui de-
 bet, ut ſupra, & ruruſum ad cryſtalliſa-
 tionem reponi toties, quoties neceſſum
 eſſe *avē* ſua judicabit.

Hi cryſtalli nihil aliud ſunt, quam
 Nitrum puriſſimum, quod Autores pro
 conficiendo Lapide prunellæ requirunt,
 multis modis nitrum illud, quod Artifi-
 ces nitrarii more ſolito conficiunt, puri-
 tate vincens.

*Crystallo-
rum ho-
rum usus
idem qui
lapidis pru-
nella.*

Nitri hujus purissimi, ut hoc obiter addam, idem usus esse potest, qui lapidis prunellæ, quia æquè efficax repertum est.

Nec defunt, inter quos non postremus *Hartmannus*, nostri seculi precipuus ille Chemicus, qui fusionem illam Nitri cum sulphure supervacaneam, imò penè inutilem ducunt, cum tenuiores & subtiliores partes ejusdem hac uestione sensibilibiter absumantur; quarum ope tamen magis penetrare, calorem ingentem aut mittigare aut extinguere, crassos item & viscidos humores attenuare, obstructionsquè fortiores reserare posset.

Hoc idem confirmare videntur, qui jam non amplius drachmas duas florum sulphuris, sed solum scrupulum unum pro qualibet uncia Nitri injiciunt. Videt *Keslerum* in centuriis.

*IV. Species
ignis nudi
est Cæmen-
tatio.*

IV. PORRÒ CÆMENTATIO igne nudo eoque CIRCULARI ut plurimum perficitur; Quæ definitur operatio, qua vitia & impuritates mineralium auferantur, corporaque friabilia reddantur.

Hujus apparatus sufficienter declarat *vit Borneus p. 37.* quo lectorem avide

dun

dum relegandum cenfeo.

Cœmentatio verò Mineralium vitia corrigens, & corpora friabilia reddens, etiamfi ad hanc partem Chimiæ, quæ agit de medicamentis præparandis, propriè haud pertinere videatur; ejus tamen exemplum unicum in medium afferre libet, quomodo mineralis cujusdam, Antimonii videlicet, violentia tollatur, & ex vehementissimo vomitorio salutare sudoriferum efficiatur. Quod hac via peragi solet.

Rec. Antimonii Vngarici crudi

Nitri purificati a ℥bj.

Tartari albi ℥iiij.

⁊ pulverisata calcina igne Philosophico, donec planè detonuerit. Huic mixturæ calcinatæ iterumque pulverisatæ de novo adde

Nitri purificati ℥ss.

Tartari albi ℥iiij.

⁊ denuò calcina ut prius. Calcinatam hanc massam denuò pulverisa, ⁊ in lapide porphyrio tere, tritam in pluribus crucibulis impositam prunis candentibus, lateribusque triangulari vel circulari forma circumpositis bis cœmentata per horæ quadrantem. Postea lebetem

Cœmentatio exemplo antimonii diaphoretici explicatur.

Flores Antimonii diaphoretici ⁊ fixi quomodo præparantur.

æneum non admodum profundum, sed
tamen solidum & planum, aqua fonta-
na frigida semiplenum paulatim injice
misturam hanc cœmentatam, ignitam
adhuc & calentem, inque eodem lebeti
tere in pulverem, ut duriores partes, &
unà cum iisdem Regulus Antimonii à
floribus antimonii fixis eò accuratius
separentur, & ad fundum subsideant.
Hinc aqua lentè defundatur, & alia aqua
repida seu frigida aliquoties affundatur,
& decantetur rursus, donec separatis flo-
ribus supersit in fundo Regulus solus,
(qui, si floribus permixtus maneret vi-
purgativa & vomitoria flores contami-
naret.) Cognoscitur autem hoc ex eo,
quod aqua affusa tingatur colore pallido
ad luteum declinante, quamdiu aliquid
florum restat. Regulus enim propter
gravitatem metallicam, quam possidet,
semper subsidet, etiamsi (quod facien-
dum omninò, & quidem ideo, ut flores
à Regulo ritè separantur) materia, dum
aqua defunditur, bacillo ligneo leniter
agitetur.

Abjectis floribus reliquis, iisque pau-
cis una cum regulo fundum petentibus;
Aqua defusa cum floribus noctem unam
serve-

servetur in fictilibus vel vitris, ut ex ista sensim decidant flores, quæ subsequenti manè à floribus in fundum regressis lentè defusa seorsim rep natur in usum egregium, ut nempe sal antimonii diaphoreticum ex eo excoquatur. Flores verò dicti ad ignem lenem exiccati, ac mox triti in lapide porphyrio in crucibulis bis cæmentantur, tandem in pollinem lævigantur ex albo luteum, seu potius ex luteo albescenem, qui est antimonium diaphoreticum seu hydroticum, vel flores fixi, quorum dosis à scrupulo uno addrachmam unam.

Aqua modo defusa, servataque seorsim in priore libete prunis imposito coquendo coaguletur, donec omni liquore consumto in fundo relinquatur pulvis, qui à parietibus lebetis separatus teritur, & duabus vicibus cæmentatur in crucibulis semper per horæ quadrantem, ac tandem lævigatus in pollinem quoque reducitur, qui est sal antimonii diaphoreticum, cujus media respectu florum superiorum est dosis, vid. à granis X. vel XII. ad drachmam dimidiam.

COMPENDIOSISSIME Antimonium DIAPHORETICUM paratur duplici viâ. M 4. I. Rec.

Compendiosa ratio
Antimonii
diaphoretici.

1. Cum
Antimo-
nio & Ni-
tro.

I. Rec. Antimonii part. j.

Nitri part. iiij.

Tere diligenter, misceantur, & per cribrum trajiciantur. In crucibulo igni circulari & rotæ exponantur, calcinenturque per duas horas.

Effundantur post in mortarium, & pulverisentur, edulcorenturque. Aqua decantata evaporet ad medietatem, & in cella concreſcent cryſtalli ſalini, qui cœmentati per horam dimidiam, & pulveriſati veniunt nomine Nitri anodynii fixi.

2. Cum E-
pate Anti-
monii vel
Sulphure
aurato.

II. Rec. Croci Metallorum purioris

vel Sulphuris aurati ℥ij.

Nitri ℥iiij.

Pulverisata utraque & cribrata, misceantur, & in crucibulo calcinentur, quod fit ſine magno tumultu, & egregium medicamentum erit paratum.

V. Species
ignis nudi
eſt ignis re-
verberato-
rius.

V. Sub igne nudo ulterius comprehenditur IGNIS REVERBERATORIUS, quem varii variè deſcribunt, & adhibent in præparatione Croci Martis, qui vel eſt aperiens, vel aſtringens.

Crocus
Martis.
Aperiens.

Aperiens crocus in omnium ore celebris nulla quidem indiget reverberatione, ſed leniori via paratur.

CRO-

CROCUS MARTIS SACCARINUS *Saccarinus*
 APERIENS paratur illitione laminarum cum oleo.

um oo Sulphure campanato acutissi-

no. ESSENTIA MARTIS CROLLIANA *Cum aceto.*

paratur cum aceto ex scoriis. Paracelsus
 de natura rerum lib. 5. qui inscribitur
 de morte rerum naturalium, precipue
 laudat duos CROCOS, unum per igni-
 tionem & extinctionem laminarum in
 aceto, quo evaporato Crocus in fundo
 relinquitur: alterum per stratificatio-
 nem & calcinationem cum Sulphure
 & Tartaro limaturæ equalibus par-
 tibus, vel cum Sulphure solo immis-
 sis laminis Martis in ejus magdaleones.

CROCUS autem ASTRINGENS para-
 tur reverberatione, sed non uno & eo-
 dem modo.

I. Laminis in fornace vitrariorum *Crocus A-*
 vel reverberii calcinatis, & à flamma *stringens*
 exesis, crocus in superficie enascitur, eo *paratur*
 maturius, si urina puerorum vel spiritu *per Rever-*
 Vitrioli aspergantur. *beratio-*
nem.

II. Limatura cum Sulphure aliquo-
 ties calcinata & reverberata.

III. Super limatura aqua fortis in-
 funditur, sedato tumultu, solutum de-
 can-

cantatur. Nova affunditur, iterum decantatur. Tandem alembico imposito destillatur cum bina cohobatione. Mars in fundo relictus ruber in reverberio calcinatur 40 horarum spacio.

Reliqua verò, quæ requirunt ignem reverberatorium, vel in fornacibus figulinis & laterinis, vel etiam sub regula probatoria perfici possunt.

VI. Species ignis nudi est ignis descensorius. veteribus frequens

VI IGNIS insuper PER DESCENSUM, quem vocant, sub ignis nudi generibus recenseri potest. Cujus apparatus cum à pluribus luculenter & exactè describatur, ejusque loco destillatio retortalis in arena à plerisque usurpetur, de eo multa facienda esse verba supervacaneum duco.

VII. Species ignis nudi est ignis docimasticus.

VII. Porro sub igne nudò continetur IGNIS DOCIMASTICUS SEU PROBATORIUS, ubi sub tegula metalla examinantur. Qui cum rarissimè requiratur in præparatione medicamentorum, jure illum sicco pede transiliendum judico.

IIX. Cremoris tartari, & lactis sulphuris præparatio.

IIX. Sub ignis nudi generibus comprehenditur COCTIO, quæ in præparatione quorundam chimicorum medicamentorum quoque necessaria est. V. G. in præparatione CREMORIS TARTARI

RI, DIGESTIVI & LAXATIVI istius tan-
toperè decantati, & Specifici Pulmo-
num, & balsami illius humidi radicalis
à multis ita dicti Cremoris seu LACTIS
SULPHURIS. De quo tamen quid sen-
tiendum explicat luculentissimè Senner-
tus, quem consulere poterit Lector cupi-
dus. Sed quia hæc coctio à Philosophis
Chimicis vocatur opus mulierum, & lu-
sus puerorum, sufficiat locum congruum
indicasse.

IX. Postremum destillatio SPIRI-
TUS SULPHURIS ACIDI secundum quo-
dam huc revocari debet. Hunc per cam-
panam (*Alembicum quendam rostra-
tum ita indigitatum*) jam olim destilla-
unt; sed parva quantitas spiritus; & qui-
dem tardè colligitur: Plurima enim
pars sub campana exhalat, & in auras a-
bit.

Alii retortæ vitreæ fundum exscin-
unt, sub eo collocant catinum fusorium
riquetrum, in quo sulphur ardet. Pa-
tellam fundo quoque supponunt, in
quam resolutus liquor confluat. Ori re-
ortæ admovent receptaculum, in quo
liquid aquæ destillatæ insit. In hanc
incumbentes spiritus sulphurei resolvun-
tur,

*Destilla-
tio Spiritus
Sulphuris
per campa-
nam.*

tur, & ita plus spirituum colligitur; A qua verò tandem exhalatur.

*Per vi-
trum cono-
ides.*

*Alii vitrum Conoides (vulgò ei-
Nonnenglasz) excitò fundo pro campa-
na aut retorta substituunt. Id quò fue-
rit capacius, eò aptius.*

*Per retor-
tam tubu-
latam.*

Quidam retortam habent, in cujus dorso canalis retrò patet, hanc furno applicant, luto prius munitam; ori verò receptaculum agglutinant, in quo aqua pluvialis vel fontanæ destillatæ circiter tres aut quatuor unciaë continentur. Retortæ vacuæ ignem subdunt, donec incandescat; ubi demum sulphuris fragmentum per dictum canalem injiciunt, quod impetu in spiritus resolutum per collum retortæ in receptaculum compulsus ibidem in liquorem abit. Id vicissim continuatur toties, quoties visum fuerit.

Et hæc quoque de nudo seu aperto igne sunt dicta.

EPILOGUS.

Quemadmodum ἀκρίφαλον omnino hunc tractatum nolui, sed procemii loco commendationem aliqualem Chymicæ præmisi: Ita colophonidis vice discur-

discursus de duobus medicamentis Chimicis famosis superpondii instar addere lubet, ut Chimiae studiosis exemplum ostendatur, quomodo in medicamentorum Chemicorum præparationes inquirere, & de eorundem descriptionibus iudicare debeant.

DISCURSUS I.

*De Aqua benedicta Rulandina,
seu de vero usu Vitri Antimonii,
quod plurimi ob abusum potissimum
execrati fuerunt.*

Clarissimum illum Medicum Lavinganum Martinum Rulandum Parentem hincinde varias reddidisse causas, quare ea, quæ ex usu diuino in ægrotis experta & contra varias ægritudines tam externas, quam internas probata medicamenta habuerit, publicè commendaverit; Insimul pleraque ipsi usitata medicamenta insigniora obscuris nominum involucris obvelata plerosque latere; sectionis secundæ capite septimo relatum, atque exemplo olei Heracleini demonstratum fuit.

*Rulandus
medica-
menta sua
commenda-
davit.*

N

Cum

Cùm autem illa digna videantur, in quorum descriptiones Chimiæ studiosi inquirant, jam animo meo collubitum est agere de aqua ejusdem benedicta quam Quercetanus in pharmacopœa dogmatica restituta hinc inde, imprimi. v. p. 391. repetit, laudesque ejus multis modis ebuccinavit.

*Compositio
Aqua be-
nedicta Ru-
landi.*

Compositionem verò prædictæ Aquæ idem Rulandus centuria quinta cur. 95. sic proponit: Quoniam de Aquâ benedicta sæpe in centuriis nostris meminimus, compositionem ejus, sæpenu- merò rogatus à Clariss. & Doctiss. Viris & Amicis, hic obiter paucis exponam.

Crocus noster Metallorum maceratur per noctem, vel urgens necessitate ebullit à lentis magnitudine ad pisci quantitatem in aqua vel vino, vel cerevisia, vel aqua mulsâ, vel denique in liquore morbo conveniente, de quo capitur post infusionem ab uncia dimidia, usque ad duas uncias. Colatum deinceps bibitur frigide vel calide.

Colaturæ huic nomen imposuimus Aquæ benedictæ: quæ maxima cum ægrotorum salute in omnibus morbis, etiam

tiam incurabilibus propinatur aut per
e, aut aliis admiscetur, ut docent cura-
tiones.

Cum itaque hic mentio facta fuerit *Quercetani*
Croci Metallorum, proinde *Querceta-*
us in pharmacopœæ dogmaticæ resti-
utæ cap. de Aquis pag. 126. proponit *qua benedi-*
modum conficiendi Crocum metallo- *cta Rulan-*
rum, exindeque parandi aquam bene- *di atque*
dictam, cui easdem vires tribuit ean- *Croco me-*
demque, esse cum Rulandina sibi ima- *tallorum.*
ginatur.

Eandem quoque fovit sententiam *Hartman-*
Chimiater Marpurgensis, atque cum *ni opinio de*
Quercetanus superius citato loco obscu- *riisdem.*
rioribus quibusdam verbis Crocum il-
lum Metallorum fabricare docuerit, pro
peritia sua Chimica eximia nodum
huncce Gordium diffecare, & rationem
præparandi eundem apertis verbis au-
ditoribus suis olim indicare voluit. Quæ
ratio elegans cum quoque ad manus
meas pervenerit, nolo illam aliis invide-
re, ampliusque mihi soli servare, sed
omnibus quam lubentissime commu-
nicatam cupio.

Pro confectiōe Croci Metallorum Descriptio.
recipit Nitri purissimi seu probè defe-

cati & antimonii crudi pulverisati partes equales : Deinde jubet, ut fluat nitrum separatim in sartagine, igne lento sine omni violenta vasis ignitione, atque ubi bene fluxit, removeatur ab igne vas, & adde successivè antimonium tenuissimè pulverisatum (si sine detonatione & inflammatione misceri se invicem patiuntur; sin minus, desistendum aliquandiu à mixtione, donec refrigerationem competentem nactum fuerit nitrum) ab initio quidem paulatim, postea confertim, omnia interim agitentur spatula ferreâ, donec invicem fuerint probe mixta, quæ deinde accendantur carbone vivo vel potius ferro candente. Vbi detonuerunt, paratus est Crocus Metallorum : antimonium enim hoc modo elaboratum, & postea probè edulcoratum non absimile Croco relinquitur. Hactenus Hartmannus.

Ex lectione autem & investigatione horum Autorum cuius cum pateat, quod hi duo Viri Celeberrimi statuunt aquam benedictam Rulandi, nihil aliud esse, quam infusum Croci Metallorum, cujus præparationem edocuere, ille quidem ænigmaticè, hic vero perspicuè cum

*Hic sis
cautus.
Dem
wenm es
zu heis
ist, so
springet
es einen
ins Ge-
sicht.*

Unable to display this page

eademque materia, ex qua constant, antimonio nempe seu Magnesia Saturnina, quæ radix Metallorum à quibusdam dicitur, & præparatione solum discrepat basis dictæ utriusque aquæ.

2. Instanza & solutio ejusdem duplex.

Præterea, si quis objiceret nimiam, & laboriosam vomitionem à vitro antimonii induci solitam, & à portione sulphuris cujusdam Arsenicalis residua dependentem: quasi hæc non conveniret medicamento tantoperè à tantis viris

Prima responsio per retorsionem: Crocus Metallorum aque violentus est ac vitrum antimonii.

deprædicato, huic duplici modo respondere possem. I. per retorsionem, quod similem, imo quandoque vehementiorem vomitionem crocus metallorum cingere soleat, quam vitrum Antimonii: quia Crocus est medicamentum minus elaboratum, quàm nominatum vitrum, quippe quod temporis progressu sua sponte priorem formam & colorem quoque nigrum assumat, quemadmodum experientia edoctus Libavius asserit, quo remitto lectorem.

Confirmatio prima responsionis.

Sed hoc quoque ratio sequens evincit. Si portio quædam sulphuris Arsenicalis in antimonio residere potest post calcinationem diuturnam, eamque sæpius repetitam, quæquè corpori nigro con-

Unable to display this page

modo, quem mox proponam ; ut multis modis lenius, tutiusque operetur, ac ipse Crocus Metallorum, Nempe sic:

*Descriptio
aquæ bene-
dictæ Ru-
landina
plana &
plena.*

*Rec. Antimonii absque borace, vel
alio additamento secundum Basi-
lium vitrificati ℥j.*

*Vini Malvatici ℔j. vel ℔iβ. ac-
summum.*

*Modus se-
parandi
exacte
sulphur
Arsenicale
ab antimo-
nio.*

*Tamdiu in loco non admodum calido
maceretur, donec cutim contrahat vi-
num. (Hæc cutis nihil aliud est, quàm
residua portio Sulphuris Arsenicalis, &
qua oritur illa vehemens vomitio, reli-
cta à calcinatione antimonii.) Hac cuti-
per filtrum ab infusione separata & ab-
jecta, longè mitius, quam ante hac, ope-
rationes suas exseret aqua benedicta, &
per consequens non erit tam violenta o-
peratio hujus, quàm alterius aquæ bene-
dictæ.*

Quicumque igitur ob violentiam re-
jecerunt hucusque vitrum antimonii
(ceum numero quam plurimi ob eandem
exsecratifuerunt) ii hanc rationem ineant
atque experientur medicamentum u-
efficacissimum, ita tutissimum, si secur-
dum regulas Methodi medendi exhibue-
rint.

Ratio

Unable to display this page

crepant nisi aliud crepet, nisi aurum potabile, quin-
varias tam essentiam auri, oleum auri, arca-
præpara- num sulphuris auri, Mercurium auri
tiones auri; præcipitatum, Vitriolum auri &c. At-
De legiti- tamen aut nihil aliud sunt, quàm me-
ma vero ra & pura puta phantasmata, persuasio-
seu radicali nes meræ, aut nullibi fit mentio radica-
soluzione lis solutionis auri, multò minus quando,
magis mu- an videlicet in principio, medio vel fine
ti quam pi- sit adhibenda, nec quomodo sit pera-
sces. genda, aut perficienda: de illa altum si-
 lentium, cum tamen hæc unica Philo-
 sophica proba veri auri potabilis existat,
 qua sine aurum quovis modo præpara-
 tum aut sine fructu expectato, aut quan-
 doque cum noxa & damno viscerum ex-
 hiberi persuasum habeo.

Aurum Hanc quoque *δοξιασία* Anglicum
potabile illud aurum potabile, quod habetur apud
Anglicum Franciscum Antonium Medicum Lug-
remissius dunensem non sustinere testatur Hart-
agit, nec mannus, proindeque necessariò remis-
æquè mor- sius agere, nec astralibus morbis æquè
bus omnibus mederi omnibus dicitur.
astralibus
medetur.

Apud so- Sed utut plurimi plurima de auro po-
lum Fr. Ba- tabili jactitent & glorientur, apud nemi-
filium ru- nem tamen, quantum ego quidem scio
dimenta vera rudimenta ejusdem inveniuntur:
vera. Veri

præ-

præterquam apud *Fratrem Basilium Valentinum*, *Monachum ordinis Benedictini*, *Chimicum eminentissimum*, qui ducentis ab hinc annis infinita propemodum remedia purgativa, sudorifica, & restaurativa partim ex Antimonio, partim ex aliis mineralibus, quæ miræ esse efficaciz perhibet, à se composita descripsit. Ut autem illorum præparatio aliud multò præstantius, quam vulgares spondent *Chimicorum* elaborationes, sic eadem gravissimis quibusque morbis opem ferunt præsentissimam.

Hic sparsim hinc inde in suis scriptis nodum parandi aurum potabile verbis atis Philosophicis edocet: proinde consultum videtur, ut ipsius verba dispersa in unum locum congregentur, ordinemque certum redigantur, quo illi, qui discere cupiunt, certam habeant normam, secundum quam in præparatione auri potabilis progredi, i. e. quid primo, quid intermedio, quid postremo loco agere debeant, & mendacia & profectus fucorum *Chimicorum* explorare possint.

Verba enim illius, qui non intelligit, ad optatum finem in præparando auro potabili haud perventurum esse statuo.

Ad

Auripotabilis reperiuntur, qui alia quoque varia & efficacia medicamenta descripsit

Sparsa quæ habet prædictus colligenda, & in ordinem redigenda sunt ut discendi cupidis faciatis, fuci autem Chimici atque imperiti abarceantur.

Ad rem ipsam tandem ut deveniam, primam præparationis partem in repetitione Magni Lapidis veterum p 108. ita exponit Wiſſe aber, daß dein Gold zuvor in einen ſonderlichen Waſſer, ſo in meinen andern Schluffel iſt gelchret worden, nach ſeiner purification des erſten Schluffels muß aufgelöſet, und in einen subtilen Kalß gebracht werden, wie dann im vierdten Schluffel zu leſen, und dann ſolchen Kalß durch den Saltsgeiſt ubergetrieben und wieder niedergeſchlagen, und durch die reverberation zu einen subtilen Pulver gemacht.

Operatio
prima in
præmiſſis
juſſa, fuſio
nempe auri
cum Anti-
monio, quæ
tota die a-
pud Chry-
ſurgos cer-
nitur.

Operatio ſe-
cunda,
nempe ſolu-
tio auri in
menſtruo
competenti,
de quo
paulo poſt
plura.

His verbis primò jubet AURUM PURIFICARE, hoc fit fuſione cum Antimonio, quod, quia apud Chryſurgos & Aurifabros facilè cernere eſt, nolo hic amplius de eadem verba facere, cum illa, quæ apud alios proſtant, & à nemine in dubium vocantur, proponere non ſit animus.

II. Solvere ſeu calcinare jubet Aurum purificatum aqua quadam Corroſiva, quam alibi deſcripſit, cujuſque ſtatim mentionem faciam.

III. Solutum ita & calcinatum Aurum jubet elevare ſeu deſtillare per Alembi-

Unable to display this page

*Menstru-
um compe-
tens est
Spiritus
salis acua-
tus vel a-
lius quem
sub aqua
pugilum
innuit.*

tione p. 112. sequentibus verbis: De
gemeine Saltzgeist, weleher zwar durc
sonderliche Gelegenheit meines letzte
Berichts ausgetriben wierd, macht Gol
und Silber, so ihm eine geringe quanti
tet von dem Drachengeiste zugefuge
wird, fluchtig, loset sie auff, und treibe
sie hoch in den Schnabel des Helms, gle
ich wie der Adler mit dem Drachen, so
in den Steinfelsen aus und einflucht
auch thut. Da aber etwas Saltze ge
schmeltzt wird, figirts vielmehr, dann
es fluchtig macht.

Duo menstrua solventia, aurumque
secum super alembicum deportantia hi
exhibet, & cuilibet liberum relinquit
quodnam horum usurpare voluerit
cum utrumque præstet id, quod fieri ju
bet. Interim hoc adjicere necessarium
est, quod Spiritus Salis communis acua
tus minori precio comparari possit
quam alterum menstruum, quod hic
roglyphicè describit.

Quod quidem ex auro debeat extra
hi sulphur seu tinctura, omnes pompo
sis verbis jactitare solent, sed si quærat
quomodo aut quando tacent, aut ut plu
rimum falsa proferunt. Cum itaque ex
Phi-

philosopho nostro andiverimus, quid
prius faciendum sit, & sic quando, de-
terminatum fuerint, nunc ex eodem eli-
ciamus, quomodo & quibus mediis Sul-
phur auri acquirendum veniat, & dein-
de ita præparetur, ut non amplius cum
corpore suo redeat in gratiam.

VI Viam & rationem ex Croco Solis
dicto sulphur extrahendi paulò post ini-
bi p. 113. explicat, cum in hæc verba
prorumpit: Dieses sage ich auch, da der
Geist des Saltzes mit dem Spiritu des
Weins vereiniget, und zum dritten mal
mit ihm überzogen wird, so wird er

VI. Opera-
tio seu Ex-
tractio Sul-
phuris sola-
ris median-
te Spiritu
salis dolci-
ficato.

fusse, und verleuret seine Scharffe. Die-
ser præparirte Spiritus greiffet das Gold
nicht mehr corporaliter an, sondern so
er auff einen subtilen bereiteten Gold-
falch gegossen wird, ziehet er aus seine
hoheste Farbe und Rohthe.

Hic omnia ex sese lucent, & nullâ
indigent explicatione aut admonitione,
præterquam qualem Spiritum vini au-
ctor requirat. Cum verò

Optimus interpres verborum quisque
suorum.

statuatur, atque autor noster alibi apertè
mentem suam explicet, nempe in addi-

Unable to display this page

hitzig, so fliehet der zarte Mercurius hinweg in die Luft, und gehet wiederumb in sein Chaas. Wer aber de fewrigen Geist beschliessen und gefangen nehmen kan, der mag sic ruhmen, er habe ein Ritterstück in der Chimischen Feldschlacht erholet, und eine Victoriā und Triumph vieler Wissenschaft mit Ehren erstritten. Dann dieser fewrige Geist ist allein der einige Schluffel den metallischen und mineralischen Sulphur aus zu ziehen von ihren corporibus.

Ex his partim per bonam consequentiam, partim per contextus apparentiam colligitur 1. Verum & Philosophicum Spiritum vini nihil aliud esse quam Sulphur vini.

Verus Spiritus vini nihil aliud est quam Sulphur ejusdem.

2. Deinde Spiritum vini, quem admodum vulgariter præparari solet, si accendatur, & flammā extinctā nihil aquositate reliquum appareat, ut tunc pro aleo ole vini venditetur, non esse verum & Philosophicum Spiritum vini quippe haud extrahit Sulphur mineralium & metallorum.

Postea Spiritum vini tunc purum & ab omni impuritate Mercuriali seu aquositate liberum existere, si incensus

Spiritus vini purissimus nota.

ardet lucidè flammæ instar, cui nihil aut parùm de colore cæruleo immixtum cernitur, uti in accensione Spiritus vini communi modo præparati contingere affolet, quod ex illo colligitur, quod toties ab Autore nostro nominetur igneus ille Spiritus. *De hujus præparatione in libello, cujus titulus Wunderartznen, & in Exegeti Chimica D. Andreæ Tentzelii verisimilia videantur.*

VII. Opera-
tio circa
aurum po-
zabile; Sul-
phur auri
extractum
radicaliter
solvente.

Sed manum de tabula hac, quia ad ultimam præparationis lineam tandem aliquando descendendum est; nempe quomodo Sulphur hoc auri extractum radicaliter demùm solvatur, & emolliatur quasi, ut proportio fiat inter hoc & ventriculū, tanquam inter agens & patiens, quò eo melius à calore nostro in actum deducatur, & facilius penetret ad loca corporis distantissima, ibique operationes suas luculentiùs manifestet, quod nulla quinta essentia, nullum oleum, nullum arcanum auri communi modò præparatum præstare potest, quia in illis deficit radicalis solutio, quam idem *Fr. Basilus* in præcitata repetitione p. 109, his introducit verbis: *Denselben Sulphur oder Rohre solte hernach ufflosen in seinem eignen*

eigenen Blute, daraus er zuvor v r seiner Fixigkeit selbst gemacht ist nach seinem Gewichte im sechsten Schluffel angezogen, so hast du den rohten Lowen mit dem Blute des grünen Lowens gespeiset und auffgeloset. Dann das fixe Blut des rohten Lowens ist gemacht aus dem unfixen Blute des grünen Lowens, darumb sind sie einer Natur, und das nfixe Blut macht auch fluchtig wiederu b das fixe, und das fixe macht dahingegen beständig das fluchtige, wie es vor se ner Auflösung gefunden worden. Las dann zusammen in gelinder Warme stehen, biß der Sulphur aller auffgelost worden, so hast du das ander ferment den Fixen sulphur mit dem unfixen gespeist, wie alle Philosophi sagen neben mir. Dasselbe wird dann mit dem Spiritu vini ubergetrieben roht als ein Blut, und heist Aurum potabile, darinnen kan keine reduction einiges Lcibes gefunden werden.

Hæc quia satis aperta, nulla opus habent declaratione, i. enim describitur menstruum, quo nempe mediante fiat radicalis solutio, sanguis nempe Leonis viridis, qui secundum quosdam nihil aliud est, quam Spiritus vitrioli dulcis,

In dicta operatione
sen radicali
solutione
Sulphuris
solaris.
i. Men-
struum
notandum.

quem *Basilius* sub nomine *Mercurii* Philosophorum vel Spiritus *Mercurii* comprehendit. *Libavius* quidem in parte posteriore Apocalypseos Hermeticae p. 334. diversam alit opinionem, & commendat Spiritum *Mercurii* quendam cujus etiam tradit descriptionem, eumque unicam clavim vocat ad aurum potabile verum, sed aberrat à mente *Basilii*.

2. Pondus
menstrui.

2. Pondus menstrui innuitur & repetitur ex sexta clavi.

3. Modus
resolutionis

3. Modus resolvendi proponitur, nempe digestio ad ignem lentum, quod propriè si loqui velimus, est ignis Balne vaporosi, non verò ignis Lampadis, aut alius artificialis, uti multi somniarunt, & in eodem omnem spem, quam vis frustra collocarunt.

4. Unio
cum Spiritu
vini
Philosophi-
co.

4. Colophon imponitur & ultima quasi manus, dum declaratur, quomodo uniatum cum Spiritu vini, nempe beneficio destillationis seu potiùs cohobationis ut vehiculum fortiatur, quò in destantissimas corporis partes citò se insinuatum ire queat.

Et hæc sunt, quæ ex scriptis *Basiliani* eruere posui, & in ordinem redigere volui.

lui,

lui, quo desideratum, imò desideratissimum hoc medicamentum tandem aliquando cognosci & præparari possit. Nam certò mihi persuadeo, nullam aliam dari aut reperiri posse secundum mentem dicti *Fr. Basilii* rationem efficiendi verum Aurum potabile, quàm hanc à me undique conquisitam & in ordinem redactam. Ea igitur regulæ instar *Lesbiæ* esse poterit, ad quam examinare licebit omnes alios processus Auri potabilis, & explorare profectus destillatorum vagabundorum & aliorum erronum, qui se callere quàm certissimè rationem conficiendi Aurum potabile profitentur. Cujuscunque igitur descriptio ad hanc regulam, & quidem per omnia non quadrat, nec ex sua hanc explicare potest, multò minùs hanc sine alio interprete intelligit, ejus descriptio unà cum Autore rejicienda est. Et quicunque addiscere vult rationem conficiendi Aurum potabile, discat prius hanc descriptionem intelligere.

Hoc ut omnes faciant, rogo & adhortor omnes, & id quidem non solum in hac præparatione, verùm etiam in omnibus, de quibus hætenus protenuitate.

tate ingenioli mei in medium consului: consului autem ideo (cum viderim huc usque iis modis, quibus dixi, hallucinari quam plurimos, exindeque multa incommoda non solum ægros, verum etiam Medicos manere) ut errata ista detegantur, eorumque dispulsis tenebris plena veritatis lux resplendescat, devios in viam reducat, refractarios confundat, sacræque medicinæ *παμβασιλεῖα* per universum diffusa orbem longè lateque salutaria expandat brachia.

Hanc à TE, SUMME ARTIS CONDITOR, exspectamus gratiam. Tu, dedisti velle, da etiam perficere. Jube votis eventus respondere sequaces. Impera, ut medicina sit sanitatis mater, vitæ amica, mortis inimica, incolumitatis corporis & animi conciliatrix, tutatrix, curarum expultrix, securissimum adversus ingruentium morborum agmina munimentum, domi æque ac foris necessarium, in adversis præsidium, in secundis solatium, ac saluberrimum omnium prosperitatum condimentum. Te FœLICITER, adnuente, consilia nostra sint auxilia, sint præsidia divina non humana, radiis miscent cœlestibus, non imbecillitatibus
for-

fordeant terrenis. Sic supra sortem humanam morti obicem objiciemus, & tua aspirante beuedictione, divino conatu conteremus.

DEO T. O. M. LAUS ET
HONOR.

INDEX CAPITUM.

Prooemium & quidem ejusdem sectio prima.

pag. 1

*Seſſio ſecunda proœmii; continens definitionem
& diſiſionem Artis Chimiœ prout de ea agi-
tur.*

SECTIONIS PRIMÆ.

CAPVT I. de gradibus ignis in genere. p. 11

CAPVT II. de primo ignis gradu. 13

CAPVT III. de secundo gradu. 15

CAPVT IV. de tertio gradu. 16

CAPVT V. de quarto gradu. 22

SECTIONIS SECUNDÆ

CAPVT I, de ignis generibus & quidem de iisdem in genere. p. 37.

CAPVT II. de igne balnei in genere. 39

CAPVT III de balneo vaporoso. ib.

CAPVT IV. de balneo Mariæ. 42

Digressio ad caput IV.

De extractione	{ Opii	53
	{ Scammonii.	70

CAPVT V. de balneo sicco. 78

CAPVT VI. de Igne cinerum. 80

CAPVT VII. de Igne Arenæ. 92

CAPVT IIX. de Igne aperto. 125

EPILOGVS. 151

APPENDIX. de aqua benediſta Rulandi. *ibid.*

ET Auro Potabili. 160

IN-

Index Operationum & Medicamentorum.

A

Acetum destillatum.	pag. 46
Antimonium diaphoreticum.	139
Antimonii regulus.	132
Aqua regis communis. 128	pugilum, ib.
Aqua fortis. 127	Ejusdem purificatio. ib.
Aqua benedicta Rulandina.	145
an ex croco an vitro paretur.	147
Aquarum destillatio ex herbis.	45
Aqua imperialis Camilli &	82
mirabilis Fioravanti.	84
Aurum potabile Basilianum.	154 & seq.

B

Bezoarticum minerale.	p. 100
Buxi oleum.	114

C.

Cinabrium artificiale ejusque rectificatio	p. 93
Circulatio.	116
Coctio.	142
Cæmentatio.	137
Cohobatio.	45
Colatio	124 & 125
Corylini ligni oleum.	115
Crocus Martis Aperiens	140
Saccarinus cum oleo Sulphuris.	141
cum aceto.	ib.
Astringens.	ib.

P

De.

D.

Destillatio.

Depuratio succorum.

Digestio.

E.

Extracta parandi ratio.

Extractio.

Extractum foliorum senæ.

Extractum opii.

E.

Flores antimonii.

Flores Benzoini.

Flores salis armoniaci.

Flores Sulphuris.

Fusio.

L.

Laudanum opiatum.

Liquor balsamicus.

Liquor acidus ligni sancti, qui videtur oleum H
racleinum Rulandi.

M.

Maceratio

Martis regulus stellatus.

Magisterium { gemmarum.
corallorum.
antiepilepticum peculiare.

Mercurius vitæ.

Mercurius sublimatus.

P.	istura	{ Simplex, de tribus.	82
		{ Composita de pluribus.	83

N.

	itri fusio.	p. 133
	itri purificatio.	134
P.	Spiritus.	130

O.

	leum corrosivum vitrioli.	p. 27
	leum Galbani, ejusque rectificatio Libaviana	
	& vulgaris.	117

	leum C. C.	118
	Cranii.	119

	leum philosophorum.	118
--	---------------------	-----

	leum succini & ejusdem rectificatio per Alem-	
	bicum. 12 per retortam.	119

	leum tartari.	130
--	---------------	-----

	leum seu spiritus Therebinthinae.	91
	{ herbis.	127

	olea ex { seminibus.	122
	{ floribus.	125
	{ aromatibus.	125

	Opii extractum cum aceto.	50
--	---------------------------	----

	basis laudani.	51
--	----------------	----

	extractio cum spiritu vini.	59
--	-----------------------------	----

P.

	Præcipitatio.	p. 88
--	---------------	-------

	Putrefactio.	16
--	--------------	----

R.

	Rectificatio.	p. 45
		Re-

<i>Regulus antimonii.</i>	131	
<i>Regulus Martis</i>	132	Vitriol
<i>Rhabarbari Tinctura.</i>	49	Vitriol
S.		
<i>Salium præparatio vulgaris ut & artificialis duplex</i>	26	
<i>Scammonii extractio.</i>	68	
<i>Separatio</i> { <i>Phlegmatis.</i>	26	Aceti
	34	Angin
	42	Acidi
	80	Acidi
	ib.	Antim
	81	citru
<i>Solutum & magisterium</i> { <i>Coralliorum.</i>	80	
	ib.	
	81	
<i>Spiritus vini. ejusdem rectificatio.</i>	47	Antim
<i>Spiritus Vitrioli.</i>	25	Antim
<i>Epilepticus.</i>	27	tio
<i>Vitrioli Philosophicus.</i>	100	Apopl
<i>Spiritus balsam. ex quovis vegetabili arido.</i>	43	Aqua
<i>Spiritus Tartari</i>	129	Aqua
<i>Spiritus Salis.</i>	130	Aqua
<i>Sublimatio.</i>	91	bam
<i>Sublimatio salis Armoniaci.</i>	96	Aqua
<i>Succibalsamic.</i>	43	vire
<i>Sulphuris flores.</i>	19	Arcan
T.		
<i>Therebinthinae Spiritus.</i>	p. 90	Arseni
<i>Tinctura Rhabarbari.</i>	49	dura
<i>Corallorum.</i>	82	Asciis
<i>Turpeth. minerale.</i>	88	Aurum
	vi-	quæ

Vitriolum Martis

p. 35

Vitrioli oleum.

26

Spiritus, inque ejus præparatione errores vulgares.

29

Index Rerum & Verborum.

A.

Aceti destillatio.

p. 46

Anginæ curatio.

108

Anodyna car in usum ducantur?

64

Anodynum specificum Paracelsi.

ib.

Antimonii & Mercurii inæqualis proportio rejicitur.

101

Antimonii flores emetici.

91, 92

Antimonii diaphoretici parandi compendiosa ratio duplex.

139

Apoplexiæ curatio.

106

Aqua imperialis Camilli.

82

Aqua mirabilis Fioravanti.

ibid.

Aqua una cum oleo prolectæ aquæ ejusdem herbæ merito substituitur.

122

Aquæ variæ simplices & compositiæ magnarum virtutum igne cinerum destillantur.

82

Arcanum cæduci.

ibid.

Arsenicale sulphur ab antimonio separandi modus.

153

Ascitis cum vermibus curatio.

107

Aurum potabile Anglicum remissius agit, nec æquè morbis medetur astralibus.

154

Unable to display this page

Chimicus habitus quid requirat.	12
Cinabarii artificialis preparatio.	93
Cementationis exemplum.	136
Cobobatio quid.	45
Contraria facultates, in uno eodemque subjecto deprehensa se- parantur beneficio artis Spagirica.	74
Cornu cervi spiritus, oleum.	119
Crocus metallorum Rulandi est vitrum Antimonii.	155
Crocus metallorum aequi violentus est ac vitrum Antimo- nii.	149
Crystallorum nitri, seu nitri purificati usus.	135

D

Decoctorum vulgarium reprehensio.	p. 42
Destillationis definitio & apparatus.	44
Destillatio vitrioli vulgaris duos committit errores non to- lerandos.	29
Destillatio per vesicam.	121
ex aridis herbis.	ib.
Diagrydii largior dosis,	69
Diagrydium raro, timide & parce in substantia & per se ex- hibetur. Largius in compositis medicamentorum formulis.	ib.
Diagrydii preparatio usitata non congruit cum Galenica.	71
Diaphoreticum Paracelsi.	83
Digestio quid praestet.	16
Digestionis exemplum in succo becabunge.	17
Diversitas proportionum in sublimatione sulphuris non ita at- tendenda, quam ingredientium.	20

E

Epilepsia curatio.	p. 104
Extractio quid.	48
Extracti preparandi modi aliquot.	50
Extractum diagrydii parum differt a pulvere polychresto quibusdam sic dicto.	52

E

Febris curatio.	p. 107
Flores antimonii emetici.	92
P 4	Flores

Flores antimonii fixi.

139

Salis armoniaci.

96

G.

*Gradus ignis ab autoribus non definiuntur sed describuntur
saltem per comparisonem & similitudinem.*

p. 15

Gradus primus ignis comparatur variis rebus.

16

Gradus ignis secundus quando cernitur?

18

Gradus ignis tertii descriptio.

ib.

Gradus ignis primi signa.

16

Gradus primi ope quæ operationes perficiuntur.

ib.

Gradus ignis quartus quid est.

24

*Gradus ignis quarti exemplum est destillatio spiritus vitrioli
legitima.*

25

H.

Hyosciami tinctura absit à Laudano.

p. 63

Hyosciami essentia magis noxia quam succus.

64

I.

De Igne in genere.

p. 39

*Ignis gradus, & genera, operationesque in iisdem peragendas
qui callet, multum profecit in Chemicis.*

13

Ignis secundi gradus.

18

tertius gradus.

ib.

quartus gradus.

24

Ignis balnei.

40

Vaporosi.

41

Maria.

43

*Ignis major, fundendo sulphur, ejusdem sublimationem impe-
dit.*

40

Ignis nudus quid.

39. 120

Ignis cum medio quid.

29

Ignis cinerum atque arena quid.

78

*Igne cinerum perficiuntur Digestiones & Extractiones Mi-
neralium.*

ib.

*Ignis arena & scobis ferri distinguuntur quidem, commodè
tamen simul de iisdem tractatur.*

39

Ignis fusorius.

130

Ignis suppressionis quid.

99

Ignis

138	Ignis gradus ab autoribus non definiuntur, sed describuntur	
	saltem per comparationem & similitudinem.	15
16	Ignis gradus primus comparatur variis rebus.	16
	Ignis gradus primi signa.	ib.
p. 17	Ignis gradus secundus quando cernitur.	18
18	Ignis gradus tertius quid.	ib.
21	Ignis gradus quartus quid.	24
ib.	Ignis gradus quarti exemplum & destillatio spiritus vitrioli	
16	legitima.	25
ib.	Ignis in principio destillationis spiritus tartari moderatio	
24	singularis.	129
ib.	Ignis descensorius.	142
25	Ignis docimasticus.	ib.
	Ignis cementatorius.	136
p. 63	Ignis reverberatorius.	142
64	Ischurie curatio.	109

L.

p. 39	Laudani opiatum tutissima & maxime proficua descriptio.	65
gradus	Liquor gummosus quid.	98
73	Liquor acidus ligni Guajacini videtur oleum Heracleinum	
11	Rulandi.	103
ib.	Liquoris gummosi rectificatio.	ib.

M.

24	Magisterium antiepilepticum peculiare.	p. 119
40	Medicina & Chimia tanquam Domina & serva merito con-	
41	junguntur.	8
43	Mensus Philosophicus varius est.	48
44	Menstruum quid & unde dicatur.	ib.
40	M. Rulandi medicamenta insigniora plerosque latent.	107
118	M. Rulandi Patris rationes cur medicamenta à se probata pu-	
29	blice commendaverit.	103
71	Menstrua mineralium.	78
ib.	Menstruum competens, aurum solvens.	158
ib.	Mercurium sublimandi ratio.	95
ib.	Mercurius vitæ	98
19	Minera antimonii, an verò antimonium ex minera liquatum	
130	in confectioe liquoris gummosi usurpandum.	101
99		Morbi

Morbi non aquè facile jam curantur, ac prisci temporibus 6

N.

Nitri Spiritus Solaris.	p. 129
Nitri Spiritus.	130
Nitri depuratio.	127
Nitri Spiritus quomodo separandus à Benzoinico.	130

O.

Odontalgia curatio.	p. 111
Oleum vitrioli à Spiritus ejusdem separari nequit.	34
Oleum vitrioli terra instar mediante digestionè à Spiritu separatur.	34
Oleum vitrioli quando & quibus prodest aut nocet.	36
Oleum & Spiritus vitrioli an differant.	33
Oleum ligni Heracleini sit ex Guajaco.	112
Olei Heracleini vires.	104
Oleorum rectificatio. vulgaris.	86
Oleorum ex aromatis destillatio & quidem.	
1. Cynamomi.	125
2. Caryophyllorum.	ibid.
3. Piperis.	ib.
Olea diu asservandi ratio.	ib.
Olea ex floribus vegetabilibus destillandi ratio.	27
Oleum ligni buxi narcoticum.	114
Olea è gummatibus beneficio retortæ preparantur.	117
Oleum ligni Heracleini humores & omnem materiam dolorificam per os evacuat & extrahit.	115
Oleorum ab aqua separationes variæ.	124
Oleorum ex seminibus destillandi ratio.	122
Oleorum ex herbis calidioribus destillatio.	121
Oleum philosophorum seu benedictum.	118
Oleum C. C.	ibid.
Oleorum ex gummatibus rectificatio duplex.	117
Oleum vitrioli corrosivum quomodo destillatur.	27
Olei vitrioli usus multiplex.	36
Opium non corrigitur calidis quæ calidis.	61
Opium crudum est venenum.	56

para-

P.

Paracelsus in confectioe Anodynæ Specifici secludi & essentiam
hyoscami. p. 64

Paralysis lingua curatio. 106

Partus difficilis curatio. 110

Præcipitationis quadam species. 88

Præcipitationis species altera. 101

Præparatio decoctorum longorum inculpabilis. 42

Precatio Autoris. 11

Pulsuum Chemicorum doctrina quando locum inveniat. 38

R.

Ranula curatio. p. 109

Regulus Antimonii. 131

Regulus Martis stellatus. 132

Rectificatio quid. 45

S.

Salium confectio vulgaris, & artificialis duplex. p. 86

Sal volatile C. C. 118

Scammonii præparatio facilior & tutior Chémica. 71

Scammoni corrigentia usitata admittenda? 74

Scammonii rite præparati vires & laus. 72

Scammonium est divinum medicamentum. 63

Rare timide & parce in substantia exhibetur. 69

Separatio menstruorum ab extractis. 52

Separatio menstruorum concurret cum destillatione. 16

Spasmi Cynici curatio. 108

Spiritus vini destillandi ratio. 47

Spiritus vini non est aptum menstruum in extractione opii. 59

Spiritus vitrioli & oleum an separari possint. 34

Spiritus tartari rectificatio. 130

Spiritus Salis communis & nitri. 130

Spiritus vini destillandi rationes omnes propè rejiciun-
tur. 160

Spiritus vini purissimi nota. 161

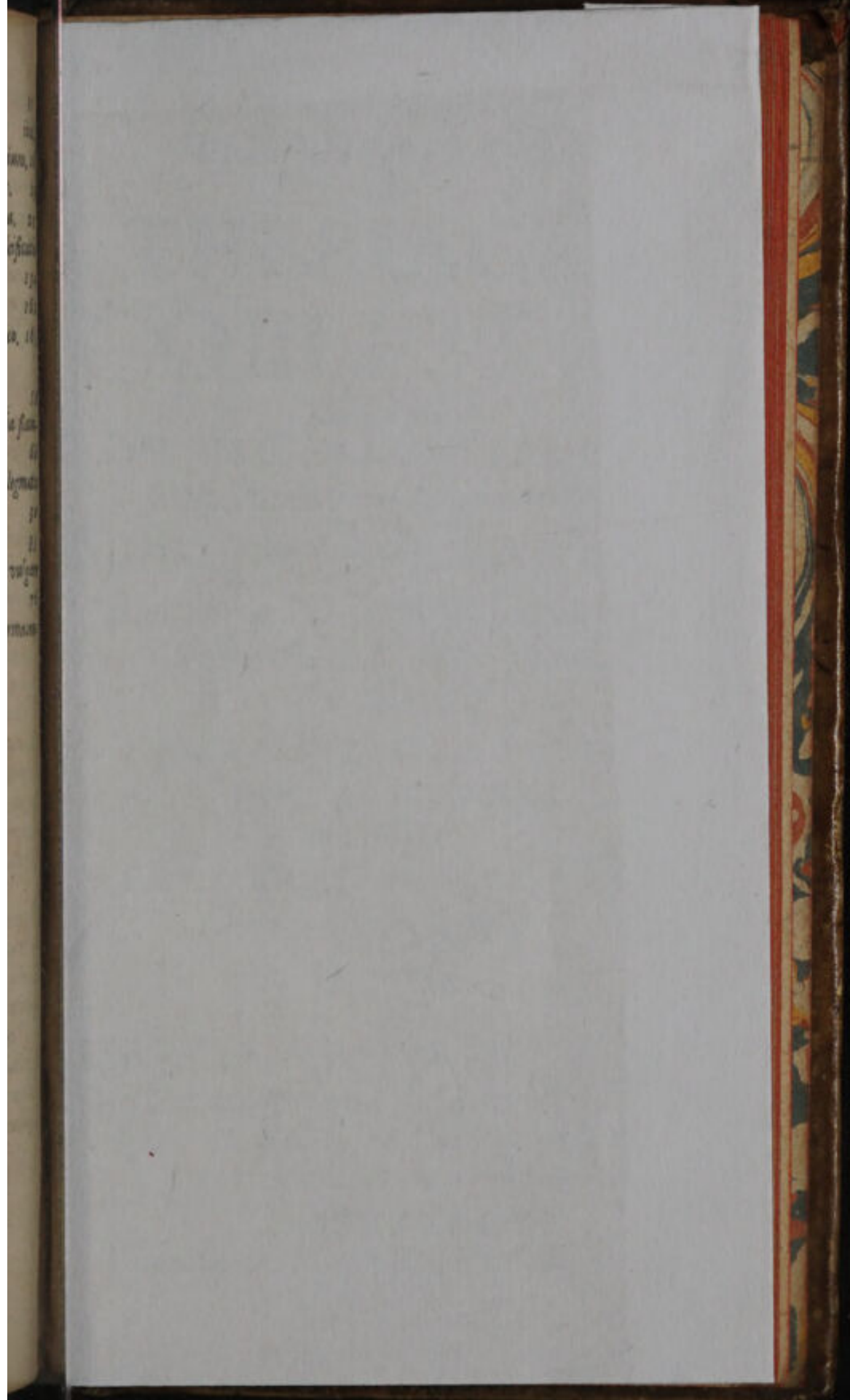
Spiritus vini philosophicus nihil aliud quam sulphur vini. 161

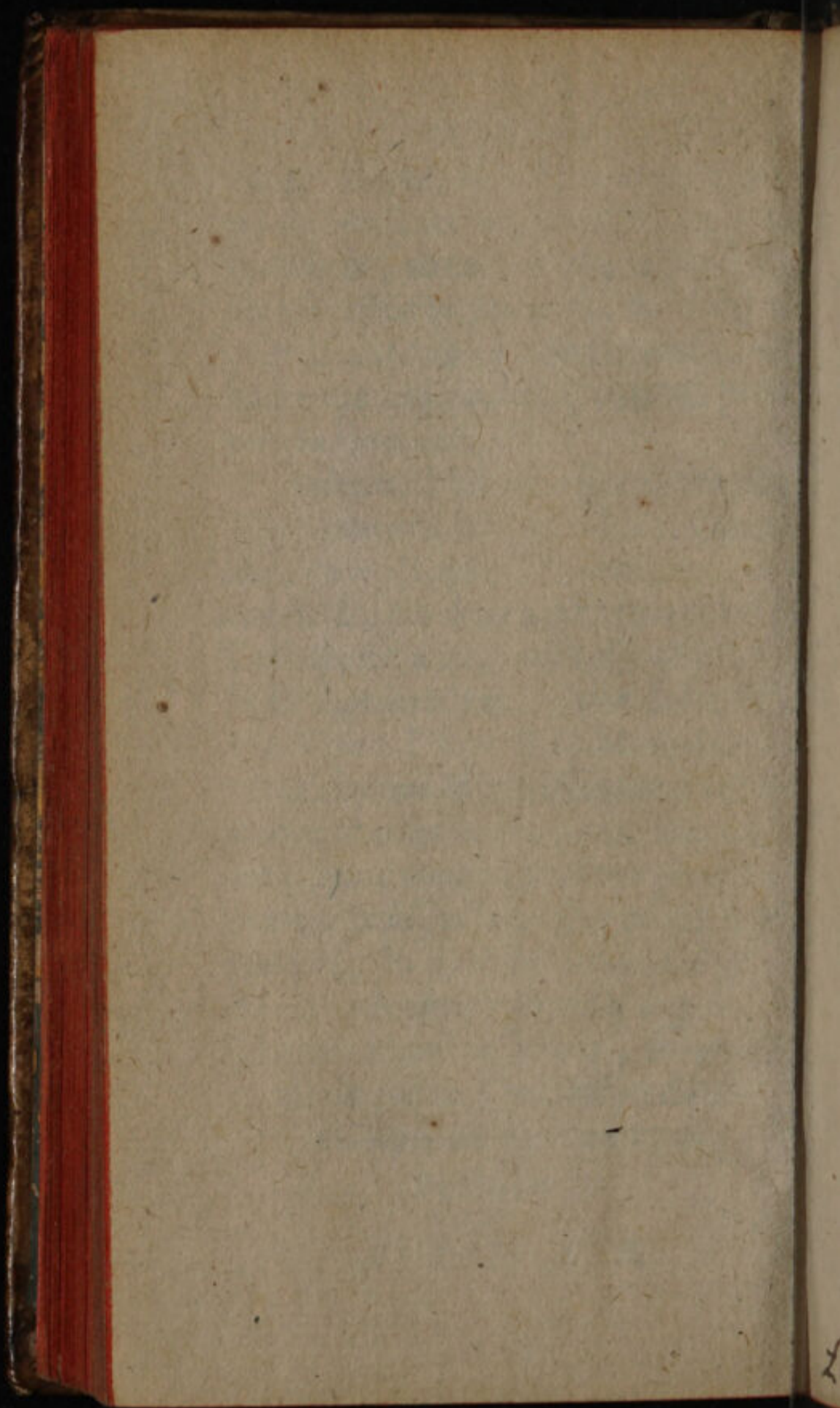
Sublimationis apparatus quis. 94

Sabli-

<i>Sublimatio & præcipitatio unde dicantur.</i>	91
<i>Sublimatio vel sine additione, vel cum additione fit.</i>	ibid.
<i>Succi balsamici in parva dosi magnarum existunt virium.</i>	16
<i>Sulphur sublimandi rationes variae hinc inde prostant.</i>	19
<i>Ejusdem Sublimandi ratio. verissima & tutissima.</i>	21
<i>Sulphuris solaris Extractio mediante spiritu salis dulcificatio</i>	154
<i>Sulphuris auri solutio radicalis.</i>	162
<i>Sulphuris auri soluti unio cum spiritu vini philosophico.</i>	165
V.	
<i>Venena non corriguntur calidis qua calidis.</i>	59
<i>Viscida pingula & calida non sunt vera corrigentia scam-</i> <i>monii.</i>	66
<i>Vitriolum sive calcinetur, sive non, eadem ferè phlegmatis</i> <i>quantitas suppetit post destillationem.</i>	30
<i>Vitriolum Martis.</i>	35
<i>Utile ab inutili separare satius, quam diagrydium vulgare</i> <i>propinare.</i>	76
<i>Ex Vitriolo dissecto cultro Spagirico tota officina pharmaceu-</i> <i>tica prodire potest.</i>	

F I N I S.

269th

